

چکیده مقالات

همایش ملی تعاون و کارآفرینی

هیأت رییس‌ه همایش ملی تعاون و کارآفرینی:

رییس ستاد برگزاری همایش: دکتر غلامحسین حسینی نیا

دبیر ستاد برگزاری همایش: دکتر داود ثمری

رییس کمیته علمی همایش: دکتر سید مصطفی رضوی

کمیته علمی و بررسی کنندگان مقالات همایش:

- دکتر محمود احمد پور داریانی - دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
دکتر علیرضا اللهیاری - مؤسسه کاراد
دکتر نرگس ایمانی پور - دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
دکتر حمید انصاری - دانشگاه علامه طباطبایی
دکتر داود ثمری - وزارت تعاون و دانشگاه آزاد
دکتر سعید جعفری مقدم - دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
دکتر غلامحسین حسینی نیا - وزارت تعاون
دکتر حسین خنیفر - پردیس قم دانشگاه تهران
دکتر حسن رحیمی - دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
دکتر سید مصطفی رضوی - دانشکده کارآفرینی
دکتر بهروز زارعی - دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
دکتر محمدرضا زالی - دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
دکتر رضا زعفریان - دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
دکتر کامبیز طالبی - دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
دکتر ابوالقاسم عربیون - دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
مهندس ماشاء... عظیمی - صندوق تعاون کشور
دکتر مصطفی علمگیری - دانشگاه تهران
مهندس عبدالمجید غریب رضا - وزارت تعاون
دکتر فاتح راد - دانشگاه صنعتی شریف
دکتر سید علیرضا فیض بخش - دانشگاه امیر کبیر
دکتر فیض پور - دانشگاه یزد
دکتر اسداله کرد نایب - دانشگاه تربیت مدرس
دکتر محمد حسن مبارکی - دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
دکتر جواد محمدقلی نیا - وزارت تعاون
دکتر قنبر محمدی الیاسی - دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
دکتر علی نقی مصلح شیرازی - دانشگاه شیراز
دکتر سید محسن معصوم زاده - سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران
دکتر سید محمد مقیمی - پردیس قم دانشگاه تهران
دکتر میثم موسایی - دانشگاه تهران

دکتر جهانگیر یداللهی فارسی - دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
مهندس منوچهر یزدانی - وزارت تعاون

دبیرخانه اجرایی همایش:

نازنین ورامینی، فیروزه قوی بازو، طاهره اسمعیلی بیدهندی، لیلا رضاپور، مرتضی تقی نژاد
سید حسین محمدپور، حسین جمشیدی، علیرضا برمزیار، بابک لعل فام، مهدی صوفیان

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۹
آسیب‌شناسی بنگاه‌های کوچک اقتصادی بررسی تطبیقی بنگاه‌های تعاونی و غیر تعاونی / محمد مهدی مهدی	۱۰
آسیب‌شناسی آموزش‌های کسب و کار و کارآفرینی در کشور/ رضا پورخرمدند	۱۱
آسیب‌شناسی تعاونی‌های کارآفرینی زنان روستایی از منظر فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی/ سیاوش ایمنی قشلاق و ...	۱۲
آسیب‌شناسی منطقی آموزش کارآفرینی در بخش تعاون و ... / جواد محمدقلی‌نیا، غلامحسین حسینی‌نیا، داود ثمری	۱۳
آسیب شناسی ویژگی‌های کارآفرین ایرانی با توجه به ساختار جامعه ایران/ سارا بهیمانی نژاد، خدیجه کهنسال	۱۴
آموزش کارآفرینی و نقش آن در ایجاد و توسعه تعاونی‌ها/ دکتر کامبیز طالبی، محمد رضا زارع یکتا	۱۵
ارزیابی تأثیر دوره آموزش کارآفرینی بر ضریب کارآفرینی/ سید کامیل طیبی، رضا نصر اصفهانی	۱۶
ارزیابی زمینه‌های کارآفرینی و اشتغال‌زایی در استان قم در قالب شرکت‌های تعاونی ... / محمد حسین رحمتی	۱۷
ارائه الگویی به منظور بهره‌گیری از کارآفرینی الکترونیکی مبتنی ... / سید رضا ریاضی، لاله درویشی	۱۸
استراتژی راهبردی معماری کارآفرینی با نظریه علمی/ حسین احمدی	۱۹
اصول تعاون: تعیین کننده ماهیت تعاونی‌ها/ محمدرضا باقرزاده، حامد محمدی	۲۰
اصول تعاون و کارآفرینی: تحلیل نظری و انتقادی/ علی قاسمی اردهائی	۲۱
الگوی تعیین خوشه‌های با اولویت بخش تعاون کشور/ بهروز زارعی، محمد عبده ابطحی	۲۲
اولویت‌بندی شرکت‌های تعاونی تولید کشاورزی کارآفرین با رهیافت رده‌بندی عددی/ دکتر سیدابوالقاسم مرتضوی و ...	۲۳
ایجاد نوآوری در تعاونی‌های روستایی با تأکید بر ویژگی‌های رفتاری کارآفرینانه/ سعیده آل‌بویه، کوروش رضایی‌مقدم و ...	۲۴
ایجاد اشتغال پایدار با توسعه تعاونی‌های کارآفرین/ دکتر کامبیز طالبی، محمد رضا زارع یکتا	۲۵
ایجاد رشته‌های میان‌رشته‌ای، راهی برای پرورش فارغ‌التحصیلان کارآفرین و ... / مرضیه جلیلی، قاسم اله‌یاری‌زاده	۲۶
بحثی نظری درباره جنسیت و کارآفرینی (توانایی‌ها و محدودیت‌ها)/ جواد مؤمنی	۲۷
بررسی ارتباط بین سن، جنس و تحصیلات اعضای شرکت‌های تعاونی استان مرکزی و ... / رامین زارع	۲۸
بررسی تعاون و کارآفرینی در دهکده جهانی/ سیدحسام سید حسینی	۲۹
بررسی جایگاه تعاونی‌های کشاورزی در اشتغال مولد و کارآفرین/ سلیمان رسولی آذر، دکتر محمد چیدری	۳۰
بررسی چگونگی بهره‌گیری از توانایی‌ها و منابع بازنشستگان در فعالیتهای کارآفرینی و توسعه اشتغال/ جلیل صفری	۳۱
بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب کارآفرینی در مقایسه با ... / دکترهادی قوامی، دکتر محمد رضا لطفعلی‌پور	۳۲
بررسی عوامل مؤثر بر فرآیند کارآفرینی/ حسنعلی آقاجانی، فرزاد مظفری، محمد علیخانی	۳۳
بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت و عدم‌موفقیت تعاونی‌های تولیدی استان اردبیل/ رسول عباسی، عباس ابوالقاسمی	۳۴
بررسی عوامل مؤثر بر افزایش انگیزه پیشرفت و کارآفرینی در مدیران تعاونی‌ها ... / بهزاد رسول‌زاده، عیسی ثمری	۳۵
بررسی مشکلات شرکت‌های تعاونی کارآفرین استان فارس از منظر ... / رزا خورشیدی، نسرین نستعین	۳۶
بررسی مشارکت زنان روستایی در تشکل‌های اقتصادی، ... / فاطمه شفیعی، دکتر حسین شعبانعلی فمی	۳۷
بررسی نقش ایجاد خوشه‌های تعاونی روستایی در توسعه روستاهای ایران/ مریم میوه‌چی	۳۸
بررسی وضعیت و عملکرد شرکت‌های تعاونی تولید کشاورزی/ ابوالقاسم مرتضوی، محمدحسن عسگری شکیب، هومن رضائی و ...	۳۹
بررسی چالش‌های تعاونی‌های تولید کشاورزی در کارآفرینی و ایجاد اشتغال/ دکتر حشمت اله سعدی	۴۰
بررسی دیدگاه نظری رابطه بین فلسفه تعاون و کارآفرینی/ کیومرث زرافشانی، رضوان قمبرعلی	۴۱
بررسی عوامل مؤثر بر کارآفرینی در تعاونی‌ها(مطالعه تطبیقی در هشت کشور)/ سید امیر جان نثار، محسن زمانی، نادر سید امیری	۴۲
بررسی نقش کارآفرینی، پایداری به اصول تعاون و رابطه آنها در موفقیت تعاونی‌ها/ حسین فیض آبادی، احمد محمدنیا	۴۳
برنامه درسی آموزش عالی برای تربیت روحیه کارآفرینی تعاونی/ دکتر یحیی قائدی، دکتر عزیزاله تاجیک اسمعیلی	۴۴

- ۴۵ بسترهای قانونی بخش تعاون در جهت توسعه کسب و کارهای دانش محور/ سمانه کشوردوست، نیره میرزابابایی
- ۴۶ بهره‌گیری از توان تعاونی‌های پژوهشی در جهت کار و اشتغال‌آفرینی ... / محمدحسن پناه، مجید یحیانی، و ...
- ۴۷ پارادایم توسعه و تحلیل گفتمان تئوری تعاونی: پیدایی و بازتعریف مفاهیم/ مهدی صوفیان
- ۴۸ تأثیر جنسیت بر مهارت‌های کار تیمی مطالعه‌ی موردی: تعاونی‌های ... / سعید سعیداردکانی، هاجر آرامون، زهرا صادقی آرانی
- ۴۹ تأثیر ساختارهای حقوقی و قوانین و مقررات در کارآفرینی و تشکیل تعاونی‌ها/ مصطفی علیش
- ۵۰ تأملی بر راهکارهای توسعه کارآفرینی بر اساس سند ملی توسعه ... / علی اصغر پورعزت، آریز قلی پور، مصطفی نجاتی آجی بیشه
- ۵۱ تبیین جایگاه تعاونی در موفقیت کارآفرینان/ شهربانو رحیمی، سکینه واحدچوکه، آزاده سعیدی
- ۵۲ تبیین و تحلیل عامل خلاقیت جهت پایداری و رقابت‌پذیری ... / حسین عموزاد خلیلی، رضا توکلی مقدم، مریم جعفری
- ۵۳ ترویج فرهنگ تعاونی کارآفرینانه/ شهرزاد بارانی، امیر حسین علی بیگی
- تسهیل کارآفرینی جمعی به عنوان بنیان رفتاری برای پیدایش و توسعه تعاونی‌های کارآفرینانه/ دکتر ابوالقاسم شریف‌زاده، دکتر سید مصطفی رضوی، دکتر سعید غلامرضایی
- ۵۴ تشکیل بنیاد توسعه کارآفرینی و تعاون: معرفی و تحلیل یک سیاست کلان ملی/ هدایت کارگر شورکی
- ۵۵ تعاون و کارآفرینی: توسعه و اشتغال/ اسماعیل مرید، ناهید فروشانی
- ۵۶ تعاون روستایی سرآغازی بر کارآفرینی و توسعه ملی/ محمد مهدی فاضل بیگی، مهدی میردامادی
- ۵۷ تعاون و کارآفرینی/ دکتر جمال خانی‌جزنی
- ۵۸ تعاون، کارآفرینی: توسعه اشتغال/ شمسی امیرمحمدی، نجمه امیرمحمدی، الهام امیرمحمدی، علیرضا شفیعی
- ۶۰ تعاون و کارآفرینی با رویکرد توسعه و اشتغال زنان/ حسین عربی، محمد رضا غلامی
- ۶۱ تعاون، کارآفرینی، توسعه و اشتغال/ مجتبی ترخاسی
- ۶۲ تعاون، کارآفرینی، مبانی علمی و نظری/ وحید عوض‌زاده
- ۶۳ تعاون مبنایی جهت کارآفرینی اجتماعی: تشکیل تعاونی‌ها و توسعه کارآفرینی اجتماعی/ احمد عربشاهی کریزی
- ۶۴ تعاونی دانشجویی: رویکردی نو در گسترش اندیشه‌ی کارآفرینی در دانشگاه ... / دکتر عبدالحمید پاپ زن
- ۶۵ تعاونی‌های روستایی، کارآفرینی، فرصت‌ها و چالش‌ها/ سیاوش ایمنی، شهرام آزادمنش
- ۶۶ تعاونی‌های کارآفرین و صنعت سرمایه‌گذاری خطرپذیر/ سمیه محمودی
- ۶۷ تعاونی‌های کارآفرین و جهانی شدن/ دکتر مجید رشید کابلی، سمیه محمودی
- ۶۸ تعاونی‌های گردشگری و توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی/ سیاوش ایمنی قشلاق، فضیله خانی
- ۶۹ تعاونی، کارآفرینی اجتماعی، اثرات متقابل/ دکتر سعید سعیداردکانی محسن طاهری دمنه
- ۷۰ تعیین ویژگی‌های کارآفرینی اعضای شرکت‌های تعاونی استان مرکزی از نظر فرصت‌طلبی، نیاز بازار و ارزش‌های رایج/ رامین زارع
- ۷۱ تنگناها و راهکارهایی برای توسعه کارآفرینی/ سمیه جنگ جی کاشانی
- ۷۲ توسعه اشتغال و کارآفرینی روستایی با استفاده از خوشه‌های تعاونی تولیدی-خدماتی ... / سیاوش ایمنی، علیرضا مهاجری
- ۷۳ توسعه شبکه F.C.B در فضای چندبعدی به منظور تحلیل بازار کسب و کار در ... / محمدرضا یدالهی، آنا پیشنماز
- ۷۴ توسعه «کارآفرینی محلی» با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)/ میر مجتبی حیدری
- ۷۵ توسعه کارآفرینی ایران مبتنی بر تجربیات کشورهای مختلف/ ندا ثابتی نیا-فاطمه کاتبی
- ۷۶ توسعه کسب و کارهای تعاونی کشاورزی ... / دکتر ابوالقاسم شریف‌زاده، دکتر جهانگیر یدالهی فارسی، دکتر همایون مرادنژادی
- ۷۸ توقف تعاونی‌ها و عوامل مؤثر بر آن ... / بابک ده موبد، حسین توکلی، میترا موبد
- ۷۹ تولید ثروت از طریق فرآیند کارآفرینی استراتژیک، راهی به سوی ... / جهانگیر یدالهی فارسی، مرتضی محمدی، علی‌اکبر آقاجانی
- ۸۰ جایگاه تعاونی‌های اعتبار در توسعه کارآفرینی روستایی/ آئیژ عزمی
- ۸۱ جایگاه نظام آموزش عالی در توسعه تعاونی‌های کارآفرینی/ مهتاب پورآنتشی
- ۸۲ جایگاه نظام آموزش عالی در توسعه تعاونی‌های کارآفرین/ ندا محسنیان کوچکسرایبی - نسا محسنیان کوچکسرایبی
- ۸۳ جنبه‌های عقلانیت تئوری سیستمی در کارآفرینی/ سهراب عبدالهی
- ۸۴ جهانی شدن، تعاونی‌های کارآفرین روستایی، چالش‌ها و فرصت‌ها/ سید سعید هاشمی، سیاوش ایمنی قشلاق، محمدرضا پورعابدی
- ۸۵ جهانی شدن و نقش آن در کارآفرینی و توسعه روستایی ... / محمد رضا طاهری، مرضیه آخوندی قهرودی، اطهره عیاشی
- ۸۶ خصوصی‌سازی و تعاونی‌های کارآفرین راهکاری برای توسعه مناطق روستایی ایران/ محمدرضا طاهری، لیلا صادق دقیقی
- ۸۷ خوشه تعاونی گلخانه: رویکردی نو در راستای اشتغال فارغ‌التحصیلان ... / دکتر عبدالحمید پاپ زن، دکتر سهراب دل‌انگیزان
- ۸۸ دورکاری: رویکردی نوین برای کارآفرینی و توسعه اشتغال/ نورالدین محمودی، خالد ولایتی
- ۸۹ راهبردی جدید در تشکیل تعاونی کارآفرینانه زنان روستایی براساس مدل سنتی واره/ دکتر حسن مطیعی لنگرودی، زهرا تراکشوند

- ۹۰ راهبردهای کارآفرینی و جایگاه آموزش در کارآفرینی/ اعظم میرزا صفی، عبدالرسول جمشیدیان
- ۹۱ راهبردهای مشارکت و توانمندسازی اجتماعی در توسعه تعاونی‌های ... / ندا محسنیان کوچکسرای، نسا محسنیان کوچکسرای
- ۹۲ راهکارهای تعاونی‌های منابع طبیعی در اشتغال‌زایی ... / معصومه شمشاد، ایرج ملک محمدی، غلامحسین حسینی‌نیا
- ۹۳ راهکارهایی تقویت کارآفرینی و حمایت از کارآفرینان از طریق تعاونی‌ها/ جعفر یعقوبی
- ۹۴ زمینه‌سازی برای توسعه تعاونی‌های کارآفرین/ احمد یعقوبی فرانی
- ۹۵ زنان و میزان موفقیت آنان در توسعه کارآفرینی کشور/ شوکت پنجه یانی، آرش شهبانی
- ۹۶ زنجیره روستا تعاون راهبرد مشارکت و توانمندسازی اجتماعی در توسعه تعاونی‌های کارآفرین/ محمد حسین جواد
- ۹۷ سازمان‌های تعاونی کارآفرین FLO و FRO / فتح‌اله ابوالفتحی
- ۹۸ سازوکارهای تعاون برای فقرزدایی مبتنی بر ... / ابوالقاسم شریف‌زاده، ابوالقاسم عربیون، سعید غلامرضایی، غلامحسین عبدالله‌زاده
- ۹۹ سنجش از دور و نقش آن در کارآفرینی/ سید کاظم علوی‌پناه، سمیه طالبی، مصیب قره‌بیگی، سید صدرالدین علوی‌پناه
- ۱۰۰ سیستم مدیریت کیفیت جامع و توسعه فعالیت‌های اقتصادی کارآفرینان/ مسعود پورکیانی، مسعود بلال زاده
- ۱۰۱ شرکت‌های تعاونی، رویکردی مناسب برای کارآفرینی و اشتغال پایدار/ مهدی محمودی
- ۱۰۲ شرکت‌های مستقل تحت پوشش (Spin- Off) الگویی مناسب برای گسترش تعاونی‌ها/ سید رضا غضنفری
- ۱۰۳ شناخت‌شناسی تعاون و کارآفرینی/ مهتاب پورآنتشی
- ۱۰۴ شناسایی و رتبه‌بندی موانع موثر بر ایجاد و توسعه تعاونی‌های ... / سعید سعید اردکانی، حسین صیادی تورانلو، رضا جمالی
- ۱۰۵ شناسایی مؤلفه‌های لازم جهت مدیریت کارآفرینانه در تعاونی‌گاو‌داران استان همدان/ امیر علم بیگی، مرتضی اکبری
- ۱۰۶ ضرورت توانمند سازی شرکت‌های کوچک و متوسط در پارادایم نوین رشد/ ناصر صنوبر
- ۱۰۷ ضرورت ترویج مشارکت‌های مردمی در راستای توسعه تعاونی‌های روستایی/ مجتبی سوختانلو
- ۱۰۸ طراحی الگوی تعاملی بخش‌های دولتی، خصوصی، تعاونی و غیرانتفاعی ... / دکتر علی دیواندری، عظمی وفایی، اکبر حسن پور
- ۱۰۹ عوامل موثر بر شکل‌گیری پنگاه جدید: مطالعه تجربی برای ایران/ عبدالله قنبری، هادی محمد زاده
- ۱۱۰ فرصت جمعیتی، اشتغال، تعاون و کارآفرینی/ حسین فیض‌آبادی
- ۱۱۱ فرهنگ و اخلاق کارآفرینی از دیدگاه متعالی اسلام و جایگاه کارآفرینان/ علی خوزین
- ۱۱۲ کارآفرینی چیست، کارآفرین کیست؟/ سروش فرخ‌مهر
- ۱۱۳ کارآفرینی رمز موفقیت تعاونی‌ها/ مهدی میرزاپور
- ۱۱۴ کارآفرینی، فناوری اطلاعات و جامعه برتر/ ندا ثابتی‌نیا، فاطمه کاتبی
- ۱۱۵ کاربرد مهندسی ارزش در مطالعات مرحله شناخت یک پروژه کسب و کار/ محمدرضا یداله‌بی، آنا پیشنهاد، محسن پورخباز
- ۱۱۶ کار شایسته؛ حلقه مفقوده تعاون، کارآفرینی و توسعه پایدار/ دکتر سعید سعید اردکانی، علیمحمد دامکی
- ۱۱۷ کارآفرینان و تعاونی‌ها- با نگرشی بر ویژگی‌های نیاز به استقلال کارآفرینان و ماهیت کار در تعاونی‌ها/ حسین رضازاده
- ۱۱۸ کارآفرینی از نگاه دیگر/ غلامرضا ریحانی بزرگ
- ۱۱۹ کارآفرینی مهمترین راهکار توسعه تعاون در کشور/ هادی رزقی شیرسوار
- ۱۲۰ کارآفرینی اجتماعی: نظریه‌ها دیدگاهها/ اعظم میرزاصفی- سعید رجایی‌پور
- ۱۲۱ کارآیی کارآفرینان بخش تعاونی در صنعت/ دکتر نادر مهرگان- محمدرضا دهقانپور
- ۱۲۲ گفتاری کوتاه در باب نسبیّت مفهوم و کارکرد کارآفرینی در دو بستر اقتصادی ... / بابک لعل‌فام، غلامحسین حسینی‌نیا، داود ثمری
- ۱۲۳ مخاطره‌پذیری پائین و ضرورت نهادینه‌سازی ... / فریمان ابراهیم‌زاده، دکتر پرورش جعفری، دکتر محمود احمدپور داریانی
- ۱۲۴ مطالعه رابطه الگوی نقش و تمایلات کارآفرینانه در تعاونی‌های ... / حبیب زارع احمدآبادی، پریسا جلیلی، لیلی زیدآبادی نژاد
- ۱۲۵ مقایسه تعاونی‌های برتر با سایر تعاونی‌ها از دیدگاه اخلاق کسب و کار ... / سعید سعید اردکانی- خلیل عباسی- محمد باقرزاده
- ۱۲۶ موانع کارآفرینی در تعاونی‌ها مطالعه دیدگاه مدیران تعاونی‌های استان یزد/ دکتر سعید سعید اردکانی، حسین توکلی، بابک ده موبد
- ۱۲۷ نظریه‌ها و الگوهای مدیریت و رهبری کارآفرینان در بخش تعاون/ فاطمه اسدی
- ۱۲۸ نقش تعاونی‌ها در اشتغال‌زایی در بخش کشاورزی در شرایط جهانی شدن نظام اقتصادی ایران/ فرهود گل محمدی
- ۱۲۹ نقش تعاونی‌ها در توسعه کارآفرینی/ علی حسین شهرپور
- ۱۳۰ نقش تعاونی‌های روستایی در کارآفرینی برای زنان روستائی (نمونه موردی شهرستان زنجان)/ علیرضا رابط
- ۱۳۱ نقش تعاونی‌های دانشگاهی در توسعه کارآفرینی/ دکتر علیرضا موتمنی- ابراهیم جعفری
- ۱۳۲ نقش تعاونی‌های زنان در توسعه کارآفرینی روستایی/ مجتبی قدیری معصوم، سید سعید هاشمی، سیاوش ایمنی قشلاق
- ۱۳۳ نقش تعاونی‌ها در توسعه فعالیت‌های کارآفرینانه/ حوریه مرادی، دکتر مسعود بیژنی
- ۱۳۴ نقش تعاونی‌های روستایی در توسعه کارآفرینی/ مهتاب پورآنتشی

- ۱۳۵ نقش تعاونی‌های فارغ‌التحصیلان دامپزشکی در کارآفرینی و ... / محمد حسن پناه، مجید یحیائی، احمدعلی فیوضی یوسفی و ...
- ۱۳۶ نقش کارآفرینی در توسعه صنعت گردشگری سلامت در ایران / دکتر علی عطا فر، زهرا کاظمی
- ۱۳۷ نقش صنایع کوچک و متوسط در بسترسازی تعاونی‌های کارآفرین ... / علیرضا دقیقی اصلی، محمد سریرافراز، فاطمه فهیمی فر
- ۱۳۸ نقش ERP در شرکت‌های تعاونی فناوری اطلاعات / علی جوادی
- ۱۳۹ نقش آموزش در حوزه کارآفرینی و تربیت کارآفرین / دکتر سید علیرضا فیض‌بخش - مینو میرحسینی - سید محمد نیک سرشت
- ۱۴۰ نقش تعاونی‌های کارآفرین در ایجاد مزیت‌های رقابتی برای کسب و کارهای ... / دکتر جمال فرج ا... حسینی، فرشته غیاثوند غیاثی
- ۱۴۱ نقش و تأثیر تعاونی روستایی در اشتغال‌زایی و کارآفرینی در مناطق روستایی ... / سمیه جنگ چی کاشانی
- ۱۴۲ نقش تعاونی‌ها در تأمین مالی کارآفرینان / مهناز ربیعی
- ۱۴۳ نقش کارآفرینی در توسعه تعاونی‌ها / شهناز شیری، حامد چهارسوقی امین
- ۱۴۴ نهادسازی با رویکرد کارآفرینی، الزام توسعه بخش تعاون کشور / عبدالمجید غریب رضا
- ۱۴۵ نهادینه کردن کارآفرینی تعاونی در نظام آموزشی / محسن زمانی - امیر جان نثاری - مهدی عتباتی
واحدهای توسعه تعاون و کارآفرینی دانشگاهی رهیافتی کارآمد در ایجاد اشتغال پایدار /
- ۱۴۶ دکتر داود ثمری، دکتر غلامحسین حسینی‌نیا، نازنین ورامینی
- ۱۴۷ ویژگی‌های کارآفرینان در بخش تعاون / مهدی نوربخش، سیده سمانه توکلی
- ۱۴۸ ویژگی‌های کارآفرینان موفق در بخش تعاون / ناصر صدقی بوکانی، یوسف محمد کریمی

مقدمه:

امروزه موضوع کارآفرینی مورد توجه بیشتر سیاستگذاران، برنامه‌ریزان و مجریان امور در کشورهای مختلف دنیا قرار گرفته و این توجه ناشی از نقش مهم آن در ایجاد ثروت و رفاه و همچنین ایجاد شغل در جامعه است.

در کشور ما نیز با در نظر گرفتن شرایط حاضر، توجه به کارآفرینی و توسعه آن در افزایش منابع ملی، کاهش نرخ بیکاری، تعادل ساختاری و توسعه شهرها و روستاها مؤثر و مفید خواهد بود؛ کارآفرینی در جامعه اسلامی به مثابه یک فرصت مهم برای احیاء و شکوفایی استعدادها در جهت تعالی و پیشرفت همه جانبه است و تحقق شعار کلیدی عدالت بدون خلاقیت و تلاش پیگیر حاصل نمی‌شود. بنابر این تحقق عدالت با خلاقیت و پیشرفت گره خورده است و کارآفرینی مقدمه پیشرفت است. از سوی دیگر، حصول به نوآوری و شکوفایی در سالی که توسط مقام معظم رهبری بدین اسم نامگذاری شده، بدون توجه به اصل مشارکت مردمی و جمع سرمایه‌های اندک امکان‌پذیر نخواهد بود. در این راستا بخش تعاون می‌تواند به عنوان یکی از مؤثرترین نهادها اقدام نموده و با توجه به سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی، روحیه کارآفرینی را ترویج نماید. برگزاری همایش ملی تعاون و کارآفرینی در مهرماه سال ۸۷ فرصت مساعدی را برای مشارکت و تبادل اثربخش اطلاعات و دانش روز جهت اساتید، دانشجویان، تعاونگران و کارآفرینان فراهم ساخته است که مهمترین اهداف برگزاری این همایش به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- ارائه آخرین یافته‌های علمی و نظری اندیشمندان در زمینه مبانی نظری توسعه کارآفرینی در بخش تعاون
  - ۲- آسیب‌شناسی فرآیند توسعه کارآفرینی در بخش تعاون از منظر ابعاد قانونی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی
  - ۳- تبادل نظر بین مدیران و تصمیم‌گیرندگان بخش تعاون و مجامع دانشگاهی در راستای ترویج کارآفرینی
  - ۴- ارائه تجارب موفق کارآفرینی در بخش تعاون
  - ۵- ارائه راهکارهای کاربردی دانش محور برای ترویج کارآفرینی در بخش تعاون
  - ۶- ارائه دستاوردهای علمی همایش به منظور به کارگیری در تصمیم‌گیری‌های کلان کشور و نهادهای قانونگذار با هدف توسعه و رشد کارآفرینی در بخش تعاون
  - ۷- ترویج فرهنگ تعاونی خلاق (کارآفرینانه)
- شایسته است از زحمات و تلاش‌های پیگیر اعضای محترم ستاد برگزاری همایش ملی تعاون و کارآفرینی، کمیته علمی و دبیرخانه اجرایی همایش (دفتر ترویج و توسعه مشارکت‌های مردمی وزارت تعاون) تقدیر و تشکر به عمل آید. امید است این همایش بتواند در تبیین جایگاه واقعی بخش تعاون و نهادینه‌سازی کارآفرینی تعاونی و فرهنگ مشارکت در جامعه مؤثر واقع شود.

غلامحسین حسینی نیا

معاون تحقیقات، آموزش و ترویج وزارت تعاون و رییس ستاد برگزاری همایش

آسیب‌شناسی بنگاه‌های کوچک اقتصادی بررسی تطبیقی بنگاه‌های تعاونی و غیر تعاونی

محمد مهدی مهدی

کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی دانشگاه علم و صنعت

mehdi_mohtadi@yahoo.com

چکیده:

بنگاه‌های کوچک اقتصادی در بسیاری از کشورها، به عنوان یکی از مفاهیم بسیار نزدیک به کارآفرینی و جزء ارکان اساسی توسعه و عامل رشد ساختار اقتصادی و صنعتی محسوب می‌گردند. سهم قابل توجه این بنگاه‌ها در اشتغال و سایر شاخص‌های اقتصادی، لزوم توجه و مطالعه پیرامون آنها را ضروری نشان می‌دهد. در کشور ما به رغم آن که تعداد بنگاه‌های کوچک بسیار بالاست اما این بنگاه‌ها نتوانسته‌اند نقش قابل توجهی در اقتصاد کشور ایفا کنند. از سوی دیگر وجود نیروهای خلاق و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی که به فعالیت‌های کارآفرینانه تمایل دارند و به صورت طبیعی کسب و کار خود را با تاسیس یک بنگاه کوچک آغاز می‌کنند لزوم توجه به این نوع بنگاه‌ها را بیشتر آشکار می‌کند. هرچند برخی مشکلات بنگاه‌های کوچک و بزرگ مشترک است لیکن بنگاه‌های کوچک مشکلات خاص خود را نیز دارا می‌باشند. در این تحقیق این مشکلات به دو دسته تهدیدها و مسائل بیرونی بنگاه (که به مسائل کلان اجتماعی و اقتصادی کشور مرتبط می‌شوند) و ضعف‌ها و مسائل درونی بنگاه (که به توانمندی مدیران بنگاه و محدودیت منابع مرتبط می‌شوند) تقسیم شده‌اند. از طریق مطالعه تجارب سایر کشورها، توصیه‌های UNIDO به ایران و اخذ نظرات کارشناسان، لیست اولیه مشکلات و آسیب‌های احتمالی در قالب پرسشنامه‌ای تهیه شده و پس از اطمینان از روایی آن، از طریق مصاحبه تصادفی با مدیران بنگاه‌های اقتصادی، بنگاه‌های ذی‌ربط مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند. در مرحله بعد بنگاه‌های اقتصادی مورد بررسی به دو دسته کلی بنگاه‌های تعاونی و غیر تعاونی تقسیم گردیده و میزان اثر این پارامتر بر مطالعات آسیب‌شناسی بنگاه مورد مطالعه قرار گرفته است.

کلید واژه‌ها:

بنگاه‌های کوچک اقتصادی، آسیب‌شناسی، تحلیل نقاط ضعف و تهدید، تعاونی‌ها

آسیب شناسی آموزش‌های کسب و کار و کارآفرینی در کشور

رضا پورخردمند

چکیده:

از اوایل سال ۱۳۸۵، وزارت کار و امور اجتماعی اقدام به برگزاری دوره‌های ۷۲ ساعته آموزش کسب و کار با هدف توانمندسازی متقاضیان شغل و وام‌های راه اندازی کسب و کار نموده و تاکنون در بیشتر استان‌های کشور آموزش‌ها در سطوح مختلف برگزار شده است. در این مقاله با عنایت به تجارب اجرایی آموزشی در سطوح متقاضیان وام، دانشجویان، مربیان ادارات آموزشی فنی و حرفه ای و صاحبان حرفی که به قصد توسعه کسب و کار خود در استان‌های کردستان و اردبیل در کلاس‌های آموزشی ثبت نام کرده‌اند، قصد داریم نقاط مثبت و منفی آموزش‌های یاد شده را بررسی و بر ضعف‌ها یا کاستی‌های آن تأکید بیشتری داشته باشیم. در این رهگذر برای هر یک از مشکلات طرح شده راهکارهایی متناسب تعریف شده است که امیدوار است دست اندر کاران امر بتوانند با لحاظ کردن آن در برنامه‌های آتی در جهت کاهش مشکلات گام برداشته و بر اثر بخشی بیشتر آموزش بی‌افزایند.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، آموزش، آسیب شناسی

آسیب شناسی تعاونی‌های کارآفرینی زنان روستایی از منظر فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی

سیاوش ایمنی قشلاق^۱ - امید شیخی^۲ - سید سعید هاشمی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه تهران

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم اجتماعی دانشگاه تهران

۳- عضو هیات علمی جهاد دانشگاهی

s_imeni@yahoo.com

چکیده:

ضرورت بررسی نقش زنان روستایی در توسعه اقتصادی و اجتماعی روستاهای کشور به عنوان بخش عظیمی از منبع نیروی انسانی بر کسی پوشیده نیست. بنا بر این جلب مشارکت زنان و تشکیل تعاونی‌های کارآفرین می‌تواند به عنوان یکی از راهکارهای اساسی در افزایش فرصت‌های شغلی، افزایش درآمد، نرخ بهره‌وری و توسعه روستایی مطرح باشد. با توجه به اینکه تعاونی یک نوع مشارکت و فعالیت دسته جمعی است لذا عوامل مختلف اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی می‌تواند در این امر دخیل باشد. بررسی منابع مختلف نشان می‌دهد که در این زمینه مطالعات منسجمی صورت نگرفته و تحقیق حاضر در نوع خود کاری جدید محسوب می‌شود. این تحقیق در جهت شناسایی و رفع موانع فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی تعاونی‌های کارآفرینی زنان روستایی انجام شده است. نتایج حاصل بیانگر آن است که تعاونی‌های زنان کارآفرین بنا به دلایلی همچون پایین بودن سطح سواد، باورها و سنت‌های غلط با مشکلات و موانع مختلفی مواجه‌اند.

کلید واژه‌ها:

آسیب شناسی، کارآفرینی، تعاونی زنان، کارآفرینی روستایی

آسیب شناسی منطقی آموزش کارآفرینی در بخش تعاون و ارایه راهکارهای مبتنی بر تئوری‌های جهان‌بینی و عاملیت

جواد محمدقلی‌نیا^۱ - غلامحسین حسینی‌نیا^۲ - داود ثمری^۳

۱-دکتری ترویج و آموزش کشاورزی - مشاور معاونت تحقیقات، آموزش و ترویج وزارت تعاون،

mohammadgholinia@yahoo.com

۲-دکتری ترویج و آموزش کشاورزی - معاون تحقیقات، آموزش و ترویج وزارت تعاون

۳-استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار

چکیده:

کارآفرینی در اشکال گوناگون فردی، شرکتی، سازمانی و اجتماعی از مصادیق بهره‌گیری مطلوب از توانمندی‌های منابع انسانی محسوب شده و به تبع صدق قضیه تعمیم کل به جزء، بحث آموزش نیروی کارآفرین جهت کارآمدترسازی پتانسیل‌های آنان و استفاده بهتر از فرصت موجود، صادق خواهد بود. مدل‌های موجود جهت آموزش دانش یا مهارت کارآفرینی نیز عمدتاً با چند رویکرد عمومی (آموزش سطح بندی شده، ارایه مفاهیم و اصول کارآفرینی و خلاقیت و مهارت اولیه در آنها)، رویکرد توسعه دانش، مهارت و استراتژی‌های کسب و کار و رویکرد توسعه دانش، مهارت و استراتژی‌های فعالیتی سازمان یا موسسه، ارایه می‌گردند. تحلیل وضع موجود گویای این واقعیت است که عمده آموزش‌های ارایه شده با نگاهی جبرانی، ترمیمی، تشویقی و کمتر تکاملی، طراحی و اجرا شده و عمدتاً به شکل تک بعدی، متمرکز بر گروهی خاص از مخاطبین و ذینفعان، یعنی افراد کارآفرین می‌باشند. در حالی که نگاه تک بعدی به آموزش کارآفرینی (نگاه متمرکز بر آموزش کارآفرینان)، نگاهی آسیب پذیر بوده چرا که آموزش کارآفرینی در شرایط بهینه، نیازمند وجود نگاهی فراگیر و مبتنی بر تمامی ذینفعان و متاثرکنندگان سیستم شامل مدیران بخش‌های خصوصی، تعاونی و دولتی و سیاستگذاران، کارآفرینان، کارکنان و حتی مشتریان و مصرف‌کنندگان، با محتوا و سطوح آموزشی مختلف است.

کلید واژه‌ها:

آسیب‌شناسی آموزش کارآفرینی، تئوری جهان‌بینی، تئوری عاملیت، مدل‌های مضاعف

آسیب شناسی ویژگی‌های کارآفرین ایرانی با توجه به ساختار جامعه ایران

سارا بهبهانی نژاد^۱ - خدیجه کهنسال^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی از دانشگاه خلیج فارس/بوشهر

sbehbahani@gmail.com

۲- دانش‌آموخته رشته‌ی مدیریت صنعتی از دانشگاه خلیج فارس/بوشهر

soodeh_kohansal@yahoo.com

چکیده:

در این پژوهش قصد بر آن است تا با نگاهی تحلیلی و آسیب شناسانه به ساخت اجتماعی ایران به بررسی واژه‌ای گنگ در فرهنگ اقتصادی ایران به نام کارآفرینی پرداخته و تاثیر این بافت اجتماعی بر ترویج چنین فرهنگی چه به صورت فردی و چه به صورت سازمانی، در ابعاد مختلف را در جامعه مورد بررسی قرار دهد.

همانگونه که بیان شد این پژوهش با بررسی بافت اجتماعی ایران و همینطور تاثیر حکومت‌های حاکم، در حرکت از یک نظام پاتریمونیال یا پدرسالارانه به سمت یک دولت مدرن از پیش از انقلاب مشروطه تاکنون، و تاثیر این تحولات بر شکل‌گیری گروه‌های اجتماعی مختلف با نگرش‌های متفاوت پرداخته و به دنبال پاسخگویی به این پرسش مشخص خواهد بود که آیا ایران با چنین ساخت اجتماعی و پارادایم‌های حاکم بر دیدگاه‌های گروه‌های مختلف اجتماعی، بستر مناسب برای رشد شخصی به نام «کارآفرین» را در خود دارد؟ و آیا می‌توان به شکل‌گیری چنین فرهنگی با تعاریف شناخته‌شده‌ای که در غرب برای آن ارائه شده امیدوار بود؟

کلیدواژه‌ها:

کارآفرینی، ویژگی‌های شخصیتی کارآفرین، نخبه‌محوری، توسعه‌یافتگی

آموزش کارآفرینی و نقش آن در ایجاد و توسعه تعاونی‌ها

دکتر کامبیز طالبی^۱ - محمد رضا زارع یکتا^۲

۱- عضو هیات علمی دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران

kambeiz@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت کارآفرینی دانشگاه تهران

zareyekta@yahoo.com

چکیده:

امروزه موفقیت اقتصادهای مبتنی بر نفت، معادن و منابع زیرزمینی در دنیا مورد تردید می‌باشد. مسلماً سیر صعودی قیمت نفت و شادی ناشی از آن زودگذر و غیر قابل اتکاست، از طرفی به نظر می‌رسد افزایش قیمت نفت تمایل سران کشورهای نفت‌خیز را به تولیدات داخلی و صادرات آنها کم‌رنگ می‌کند. لذا گاهی کارآفرینان نیز از حمایت‌های قوی برای دستیابی به بازارهای بین‌المللی محروم می‌مانند. اما آنچه مسلم است، توفیق کشور در خارج شدن از اقتصاد مبتنی بر نفت نه فقط توجه، بلکه تکیه بر یکی از ارکان مهم اقتصادی کشور یعنی تعاونی‌هاست. داشتن تفکر روزانه در اقتصاد کشور به خصوص تعاونی‌ها مانع از هدف‌گذاری صحیح و دستیابی به اهداف می‌شود و بر تعاونی‌ها می‌گذرد، آنچه در طول این سه دهه گذشته است. لذا با تمرکز بر یک دید استراتژیک می‌توان برای ایجاد و توسعه تعاونی‌هایی موفق در بخش‌های صنعت، کشاورزی و خدمات و رسیدن به نقطه مطلوب در این زمینه تلاش کرد. برای این مهم ابزار و لوازمی مورد نیاز است که آموزش از مهمترین و پر اولویت‌ترین آنهاست.

کلید واژه‌ها:

آموزش کارآفرینی، تعاونی، فناوری در تعاونی

ارزیابی تأثیر دوره آموزش کارآفرینی بر ضریب کارآفرینی

سید کمیل طیبی - رضا نصر اصفهانی

چکیده:

نقش آموزش در افزایش مهارت‌های کارآفرینی در تحقیقات جدید پذیرفته شده است، کارآفرینی به عنوان فرایند علمی مطرح شده که آموزش می‌تواند در ارتقای آن موثر باشد. این مقاله به دنبال بررسی این مسأله است که دوره‌های آموزشی کارآفرینی باید منجر به افزایش مهارت‌های کارآفرینی شود. در این تحقیق از معیار EQ (ضریب کارآفرینی) به عنوان معیار سنجش استفاده شده است. برای جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه‌ها به صورت تصادفی در بین دانشجویان رشته‌های مختلف موسسه آموزش عالی وزارت نیروی اصفهان توزیع و تکمیل شد. سنجش از دو گروه افرادی که درس کارآفرینی را گذرانده بودند و افرادی که درس را نگذرانده بودند به عمل آمد. ۲۴۰ نمونه انتخاب شده (دو گروه ۱۲۰ نفری) که پس از بررسی ۱۹۵ پرسش‌نامه تکمیل شده به دست آمد. نهایتاً با ارزشگذاری متغیرهای توضیح دهنده به دست آمده از این پرسش‌نامه‌ها، تحلیل رگرسیونی روی ضریب کارآفرینی صورت پذیرفت. نتایج حاصل از بررسی نشان می‌دهد که به طور متوسط میانگین EQ در گروه آموزش دیده اختلاف معنی داری با گروه شاهد دارد، همچنین تأثیر عوامل جنسیت، شخصیت افراد شرکت کننده، وضعیت شغلی بر EQ تأیید شد و می‌توان گفت: دوره‌های آموزشی کارآفرینی مهارت کارآفرینی شرکت کنندگان را افزایش می‌دهد.

کلید واژه‌ها:

آموزش، کارآفرینی، ضریب کارآفرینی

ارزیابی زمینه‌های کارآفرینی و اشتغال‌زایی در استان قم در قالب شرکت‌های تعاونی پرورش گل و گیاهان زینتی با رویکردی اقتصادی

محمد حسین رحمتی

دانشجوی دکتری مدیریت دولتی پردیس قم دانشگاه تهران

چکیده:

مقاله حاضر برگرفته از یک تحقیق پیمایشی است با عنوان «بررسی و شناسایی زمینه‌های تشکیل و توسعه تعاونی‌های پرورش گل و گیاهان زینتی» که توسط مولف این مقاله و با پشتیبانی مالی اداره کل تعاون، در سال گذشته (۱۳۸۶) و در استان قم انجام گرفته است. این تحقیق با هدف مطالعه زمینه‌های اشتغال‌زایی، پس از بررسی وضعیت موجود تولید و توزیع گل و گیاه زینتی در استان، به ارزیابی اقتصادی کشت گل و گیاه در قالب شرکت‌های تعاونی می‌پردازد.

جهت گردآوری اطلاعات مورد نیاز این تحقیق با تولیدکنندگان، توزیع‌کنندگان و کارشناسان مربوطه در استان مصاحبه به عمل آمده و از تولیدکنندگان گل در شهر محلات به وسیله پرسشنامه اطلاعات لازم گردآوری شده است. در مرحله دوم با استفاده از تکنیک‌های ارزیابی طرح‌های اقتصادی از جمله POP، IRR، PI، NPV به بررسی سوددهی اقتصادی طرح‌ها و چگونگی جریان نقدینگی پرداخته شده است.

در این تحقیق به طور کلی سه بعد مورد توجه است که شامل نوع گل، مسقف یا غیر مسقف بودن سیستم کشت و ملکی یا اجاره‌ای بودن زمین کشت گل می‌باشد. در یافته‌های تحقیق بر توجیه اقتصادی کشت گل رز به صورت مسقف بدون احتساب هزینه اجاره، گل مریم و میخک به صورت غیر مسقف بدون احتساب هزینه اجاره زمین، گل رز به صورت مسقف با احتساب هزینه اجاره زمین، گل داودی به صورت مسقف بدون احتساب هزینه اجاره زمین، گل مریم و میخک به صورت غیر مسقف با احتساب هزینه اجاره، گل داودی به صورت مسقف با احتساب هزینه اجاره، گل رز به صورت غیر مسقف بدون احتساب هزینه اجاره، گل باغچه‌ای و پتوس به صورت مسقف بدون احتساب هزینه اجاره در مناطقی از استان قم تاکید شده است.

کلید واژه‌ها:

تعاون، شرکت تعاونی، کارآفرینی، اشتغال‌زایی، ارزیابی اقتصادی، گل و گیاه زینتی،

گلخانه

ارائه الگویی به منظور بهره‌گیری از کارآفرینی الکترونیکی مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات

سید رضا ریاضی^۱ - لاله درویشی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی رشته مدیریت بازرگانی و عضو باشگاه پژوهشگران
دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن riazireza@Gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی رشته مدیریت بازرگانی و عضو باشگاه پژوهشگران
دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن lalehdarvishi@Gmail.com

چکیده:

صنعت فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)، امروزه افق‌های نوینی در کسب و کار و اشتغال‌زایی مولد ایجاد کرده که همگی، در توسعه پایدار در دهکده جهانی نقش مهمی ایفا کرده است. عصر سایبر که امروزه مرزهای فیزیکی را در نوردیده است و چهره‌ای جدید از دنیای ارتباطات و اطلاعات را فراروی ساکنان شش میلیارد نفر کره خاکی قرار داده است، نمونه عینی عصری است که آلوین تافلر، از آن به نام انقلاب ارتباطات یاد می‌کند. جامعه‌شناسی جامعه اطلاعاتی جهان ما را به این حقیقت رهنمون می‌کند که دیجیتالی شدن مولفه‌های موثر در زندگی بشر امروزی، اعم از تجارت، بازاریابی، آموزش، اطلاع رسانی و ارتباطات و حتی حمل و نقل، یک واقعیت غیر قابل انکار است که مرحله گذار از سنت به مدرنیسم دیجیتالی را نوید می‌دهد. فناوری اطلاعاتی و ارتباطی روز، به عنوان یک صنعت در حال توسعه و پیشرفت، نقش فوق‌العاده‌ای در توسعه زیر ساخت‌های فرهنگی، اقتصادی و علمی و حتی سیاسی کشورهای مختلف جهان داشته است. در این مقاله به بررسی مشارکت فناوری اطلاعات و ارتباطات در کارآفرینی الکترونیکی و ایجاد فرصت‌های شغلی پرداخته شده است. در حقیقت فناوری اطلاعات به عنوان موتور محرکی در نظر گرفته شده است که ضمن به حرکت درآوردن چرخ‌های شغلی و استخدامی، سبب رشد و پویایی اقتصاد جامعه و ایجاد نوع جدیدی از اقتصاد می‌شود که اقتصاد دانش محور نامیده می‌شود. هدف از نگارش این مقاله مروری بر وضعیت فعلی در بازار کار فناوری اطلاعات و تأکید بر نقش کارگشای آن به عنوان یکی از راه‌حل‌های معضل بیکاری در جوامعی است که بخش عظیمی از جمعیت جوان آنها علی‌رغم برخورداری از استعداد و انرژی کافی، همچنان از مشکل بیکاری رنج می‌برند.

کلید واژه‌ها:

فناوری اطلاعات و ارتباطات، کارآفرینی، کارآفرینی الکترونیکی

استراتژی راهبردی معماری کارآفرینی با نظریه علمی

حسین احمدی

مدیر مسئول موسسه پیام سبز ایران و شرکت تعاونی سبزبان زمین نور

چکیده:

برای پیشبرد اهداف کارآفرینی علمی و توسعه دانش در شرایط کنونی جامعه، نیاز مبرم به تئوری علمی نوین برای هزاران شغل کارآفرینی اصولی و برنامه ریزی شده علمی، هدفمند، با روند پایدار زیستی و نوآوری بر اساس نیازها و ظرفیتها وجود دارد که با استراتژی معماری کارآفرینی و ایجاد شاخصهای مناسب اقتصادی بتوان امنیت و پایداری در اقتصاد و تولیدات را به وجود آورد تا در جامعه خویش و جهان نقش کارآفرینی پویایی را ارائه دهیم. لذا برای تحقق بخشیدن به این امر مهم داشتن تئوری و استراتژی راهبردی کارآفرینی علمی در وهله نخست یک ضرورت علمی و ملی است، که در این زمینه معماری جامعی در خصوص کارآفرینی با اهداف پویا، علمی، تخصصی و تجربی که سرشار از خلاقیت و نوآوری است و جنبش علمی و سند چشم انداز آتی را هدایت می کند، نیاز ایران زمین می باشد تا بتوان اقتصاد جامعه را درمان نمود.

کلید واژه ها:

استراتژی، کارآفرینی، آمایش، اکوتوریسم، فرهنگ،

اصول تعاون: تعیین کننده ماهیت تعاونی‌ها

محمد رضا باقرزاده^۱ - حامد محمدی^۲

۱- مدیرکل تعاون استان مازندران و استادیار عضو هیئت علمی گروه مدیریت دولتی دانشگاه آزاد اسلامی قائمشهر

۲- کارشناس ارشد مدیریت دولتی و مدرس گروه مدیریت دولتی دانشگاه آزاد اسلامی قائمشهر

hmohammadi۱۶@yahoo.com

چکیده:

رفتار تعاونی که می‌توان آن را نوعی بلوغ اجتماعی دانست، نشانه‌ای از عزم انسان‌ها در برخورد اصولی و مبتنی بر اراده جمعی با مشکلات اقتصادی و اجتماعی است. در این رویکرد همه مکاتب اجتماعی، نهضت تعاون را یک راه حل اساسی برای رفع نارسایی‌های اقتصادی و اجتماعی محسوب می‌کنند که می‌توان اذعان داشت با شناخت و درک صحیح از اصول تعاونی بتوان گام‌های مؤثری را جهت رفع این نارسایی‌ها برداشت. در این مقاله، سعی شده تا ضمن تعاریفی از شرکت‌های تعاونی و با معرفی و بیان مهمترین اصول آن که مورد تأیید اتحادیه بین‌المللی تعاون است و نقش این اصول به صورتی پویا و در وضعیت واقعی آن مورد بررسی قرار گیرد و سپس این نتیجه حاصل خواهد شد که اصول تعاون، تعیین کننده ماهیت تعاونی‌ها و متمایز کننده آنها از شرکت‌های غیرتعاونی و در عین حال تعیین کننده آثار و نتایجی است که از وجود آنها باید در جامعه انتظار داشت.

کلید واژه‌ها:

اصول تعاون، شرکت‌های تعاونی، ماهیت تعاونی‌ها، فرهنگ تعاون

اصول تعاون و کارآفرینی: تحلیل نظری و انتقادی

علی قاسمی اردهائی

کارشناس ارشد جمعیت شناسی و دستیار علمی دانشگاه پیام نور

ghasemi۳۳@yahoo.com

چکیده:

تعاون در ایران معادل مفهوم Cooperation به کار گرفته شده که به معنای باهم کار کردن برای انجام یک هدف مشترک است. بنا بر این تعاون را می‌توان نوعی کار و زندگی مشترک در سطوح گوناگون فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی دانست. کارآفرینی نیز از کلمه فرانسوی Entrepreneur به معنای متعهد شدن نشأت گرفته است. کارآفرین کسی است که متعهد می‌شود مخاطره‌های یک فعالیت اقتصادی را سازماندهی، اداره و تقبل نماید. به عبارت دیگر کارآفرینی فرایندی است که منجر به ایجاد رضایتمندی و یا تقاضای جدید می‌گردد. تحلیل دو مفهوم مذکور نشان می‌دهد که برخی ویژگی‌های مشترک بین «تعاون» و «کارآفرینی» علی‌الخصوص در زمینه کار و فعالیت اقتصادی وجود دارد.

بدیهی است که کار و فعالیت گروهی و مشترک دارای اصولی است. همچنین افراد کارآفرین نیز ویژگی‌هایی دارند که آنها را از سایر افراد متمایز می‌کند. هدف اصلی مقاله حاضر بررسی اصول تعاون در رابطه با کارآفرینی است. اینکه افراد کارآفرین چه جایگاهی می‌توانند در بخش تعاون داشته باشند. براین اساس، هدف مذکور با روش کتابخانه‌ای مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

نتایج نشان می‌دهد که در اصول تعاون توجه ویژه‌ای به کارآفرینی و افراد کارآفرین داده شده است. با در نظر گرفتن این اصول و رعایت نکات گفته شده در مورد وضعیت تعاون در ایران، می‌توان تعاون را به عنوان یکی از بسترهای مهم در کارآفرینی در کشورمان معرفی کرد.

کلید واژه‌ها:

تعاون، کارآفرینی، اصل آزادی، اصل برابری، خطرپذیری، خلاقیت

الگوی تعیین خوشه‌های با اولویت بخش تعاون کشور

بهروز زارعی^۱ - محمد عبده ابطحی^۲

۱- استادیار دانشکده کارآفرینی، دانشگاه تهران

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی

چکیده:

امروزه توسعه خوشه‌های صنعتی نقش محوری و بارزی در سیاست‌های اقتصادی و صنعتی بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه ایفا می‌نماید. در سال‌های اخیر، بحث توجه به صنایع کوچک و متوسط و توسعه خوشه‌های صنعتی در داخل کشور نیز مورد توجه قرار گرفته است. اما به نظر می‌رسد در سطح سیاست‌گذاری و پیاده‌سازی الگوی توسعه خوشه‌ای، کشور همچنان نیازمند حرکت‌های بنیادی و پایه‌ای است. مطابق برآوردها کمتر از ۵ درصد اقتصاد کشور را بخش تعاونی تشکیل می‌دهد که این سهم باید تا سال ۱۳۹۴ به ۲۵٪ برسد. در این راستا وزارت تعاون درصدد شناسایی مدل‌ها و راهکارهای مناسب جهت سازماندهی واحدهای تعاونی موجود و حمایت از واحدهای در دست احداث می‌باشد. خوشه‌های صنعتی می‌توانند راهکاری موثر در این راستا باشند. این مقاله به معرفی الگوی تعیین موضوع فعالیت خوشه‌های با اولویت بخش تعاون کشور می‌پردازد. به کمک این الگو، خوشه‌های قابل توسعه در هر استان شناسایی شده و اولویت ایجاد آنها مشخص گردیده است. همچنین بر اساس وضعیت‌های محتمل آینده، سناریوهایی طراحی گردیده و خوشه‌های صنعتی مناسب در صورت وقوع هر سناریو، به تفکیک استان‌های کشور آمده است. در نهایت ایجاد و توسعه بیش از ۲۲۰ خوشه صنعتی در سطح کشور با محوریت بخش تعاون مورد ارزیابی و تحلیل قرار گرفته است.

کلید واژه‌ها:

خوشه‌های صنعتی، تعیین موضوع فعالیت، الگو، بخش تعاون ایران

اولویت‌بندی شرکت‌های تعاونی تولید کشاورزی کارآفرین
با رهیافت رده‌بندی عددی
(مطالعه موردی شهرستان دماوند)

دکتر سیدابوالقاسم مرتضوی^۱ - سهیل رضائی^۲ - هومن رضائی^۳

۱- استادیار و عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس، s.a.mortazavi@agecon.ir

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی دانشگاه تهران، s.rezaei@agecon.ir

۳- دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس،

h.rezaei@agecon.ir

چکیده:

هر چه تعداد شرکت‌های تعاونی در گرایش‌های مختلف در بخش کشاورزی افزایش یابد به همان نسبت نیز ارائه تسهیلات به متقاضیان از طرف وزارت تعاون و سازمان تعاون روستایی دشوارتر می‌گردد. بنا بر این مناسب است برای اعطای تسهیلات، عملکرد هر شرکت با در نظر گرفتن شاخص‌های معین شده در ادارات تعاون شهرستانها مورد بررسی قرار بگیرد. بدین طریق تعاونی‌های موفق شناسایی شده و در اولویت ارائه تسهیلات قرار می‌گیرند. هدف پژوهش حاضر، تبیین روش رده‌بندی عددی برای اولویت‌بندی شرکت‌های تعاونی بر اساس شاخص‌های معین، و تعیین موفق‌ترین شرکت‌های تعاونی تولید کشاورزی (زیر نظر اداره تعاون) شهرستان دماوند با روش ارائه شده می‌باشد. ابتدا شاخص‌هایی به عنوان مبنا، برای ارزیابی وضعیت تعاونی‌های تولید کشاورزی شهرستان دماوند مشخص شدند. شاخص‌های مورد نظر عبارتند از: تعداد اعضای اولیه، میانگین تعداد عضو، سابقه تاسیس، تعداد سال فعالیت، تعداد سال ثمردهی، سرمایه اولیه (میلیون تومان)، تعداد ترازنامه، تعداد صورت عملکرد، تعداد طرح اقتصادی، حد بالای سواد، نسبت فعالیت به تأسیس. سپس برای تعیین موفق‌ترین و ناموفق‌ترین شرکت‌های تعاونی تولید شهرستان دماوند براساس شاخص‌های اشاره شده، شاخص‌های معیار تلفیقی و رده‌بندی عددی محاسبه شدند.

کلید واژه‌ها:

تعاونی‌های تولید کشاورزی، رده‌بندی عددی، اولویت‌بندی، دماوند

ایجاد نوآوری در تعاونی‌های روستایی با تأکید بر ویژگی‌های رفتاری کارآفرینانه: چالش‌ها و فرصت‌ها

سعیده آل‌بویه^۱ - کوروش رضایی‌مقدم^۲ - مسعود برادران^۳

۱- کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی salebouyeh@gmail.com

۲- استادیار بخش ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز

۳- استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده مهندسی زراعی و عمران روستایی، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین (اهواز) و عضو شورای مرکزی مرکز کارآفرینی دانشگاه شهید چمران اهواز

چکیده:

تعاونی‌های تولید در جامعه روستایی نقش مؤثری در باز تولید منافع حاصل از بخش کشاورزی، پایین آمدن ریسک پویا و مولد، توسعه مشارکت مردمی در بخش کشاورزی، پایین آمدن ریسک سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، کاهش هزینه‌های دولتی در تولید و... ایفا می‌نمایند. مطالعات انجام شده در خصوص تعاونی‌ها حاکی از آن است که این نظام با مسایل و مشکلات متعددی روبه‌روست. به همین دلیل از دیدگاه محققان بی‌توجهی به نظام تعاون در اقتصاد کشور، مهم‌ترین آسیبی است که در نهایت ممکن است این نظام را به سقوط بکشاند. در این راستا، ایجاد نوآوری در تعاونی‌های روستایی با تأکید بر پرورش ویژگی‌های رفتاری کارآفرینانه می‌تواند به عنوان یک راه حل برای غلبه بر مشکلات توسعه در تعاونی‌ها مورد توجه قرار گیرد. این پژوهش با هدف بررسی نقش ویژگی‌های رفتاری کارآفرینانه در ایجاد نوآوری در تعاونی‌های روستایی از دیدگاه کارشناسان کشاورزی وزارت جهاد کشاورزی صورت گرفته است. داده‌های مورد نیاز با تدوین پرسشنامه و توزیع میان ۲۱۲ نفر از کارشناسان کشاورزی وزارت جهاد کشاورزی به عنوان نمونه آماری، جمع‌آوری گردید. بدین منظور روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای مورد استفاده قرار گرفت. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که بین وضعیت موجود و مطلوب ویژگی‌های رفتاری کارآفرینانه شامل خطرپذیری، نوگرا بودن، تمایل به استقلال، تشخیص فرصت، مسؤولیت‌پذیری و توانایی رقابت در رابطه با ایجاد نوآوری در تعاونی‌های روستایی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. به همین منظور پیشنهادهایی برای توسعه ویژگی‌های رفتاری کارآفرینانه در تعاونی‌های روستایی ارائه شده است.

کلید واژه‌ها:

ویژگی‌های رفتاری کارآفرینانه، ایجاد نوآوری، تعاونی‌های روستایی

ایجاد اشتغال پایدار با توسعه تعاونی‌های کارآفرین

دکتر کامبیز طالبی^۱ - محمد رضا زارع یکتا^۲

۱- عضو هیات علمی دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران kambeiz@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت کارآفرینی دانشگاه تهران zareyekta@yahoo.com

چکیده:

اگر چه کارآفرینی در سال‌های اخیر مورد توجه مسئولان قرار گرفته است و در برنامه سوم و چهارم توسعه صریحاً به آن اشاره شده و دانشگاه‌ها نیز به عنوان متولیان اصلی توسعه آن قدم به این عرصه گذاشته‌اند، اما قانون اساسی مترقی کشورمان در اواخر دهه پنجاه، تعاونی را به عنوان یکی از ارکان نظام اقتصادی کشورمان مورد عنایت قرار داده است. دولت‌هایی که تاکنون زمام امور را در کشور به عهده داشته‌اند و همچنین دوره‌های مختلف مجلس شورای اسلامی، عدالت محوری و مبارزه با فقر را شعار اصلی خود قرار داده‌اند و با همین تفکر پا در عرصه خدمتگزاری به مردم نهاده‌اند، اما با تمامی زحمات و تلاش‌های صورت گرفته تا چه حد این تفکر کاربردی شده و به منصفه ظهور رسیده است؟

دولت‌ها به جهت اثبات خدمات خود برای مردم، سالانه میلیاردها تومان را به عناوین مختلف همچون یارانه، کمک‌های نقدی و جنسی به کارکنان دولت و کارگران، وام‌های اشتغال‌زایی و... هزینه کرده‌اند که عواید آن عموماً جز ائتلاف منابع، نارضایتی مردم و شکست کسب و کارهای ایجاد شده نبوده است، کسب و کارهای مورد نظر در بازارهای جهانی و بعضی حتی در داخل توفیق چندانی نداشته‌اند. این در حالی است که کشور پهناورمان از تمامی منابع خدادادی برخوردار بوده و مردم ایران نیز از باهوشترین مردم جهان هستند. شاید لازم باشد تا نگاهمان را به افرادی که به دنبال شغل هستند تغییر دهیم و به جای دیدن نقاط ضعف آنان و به همین جهت کمک‌های ترحم آمیز به ایشان، آنها را دارای قابلیت‌هایی بدانیم که می‌توانند توسعه یافته و با حمایت‌های اصولی، آموزش و تشویق آنان به حضور در شبکه‌های اجتماعی مربوطه استعدادهایشان را در کسب و کار شکوفا نماییم.

لذا با ارائه مدلی مفهومی در این مقاله سعی در بیان این مطلب است که تعاونی‌های کارآفرین می‌توانند در تعاملی چند سویه با دانشگاه و دولت علاوه بر موفقیت در بازارهای داخلی، در بازارهای جهانی نیز توفیق حاصل کنند ضمن اینکه در این فرایند اشتغال پایدار نیز صورت خواهد گرفت.

کلید واژه‌ها:

تعاونی، کارآفرینی، تعاونی کارآفرین، شبکه‌های اجتماعی

ایجاد رشته‌های میان‌رشته‌ای، راهی برای پرورش فارغ‌التحصیلان کارآفرین و توسعه کارآفرینی

مرضیه جلیلی^۱ - قاسم اله‌یاری‌زاده^۲

۱- کارشناس دفتر ارتباطات توسعه فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۲- کارشناس دفتر ارتباطات توسعه فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

g_allahyari@research.gov.ir

چکیده:

یکی از معضلات جامعه فارغ‌التحصیلان و همچنین جامعه کارفرمایان جهان و کشورمان ایران، در سال‌های اخیر عدم تطابق میان تقاضای کار از سوی فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و نیاز صنایع و بازار کار بوده است. همانطور که آمار نشان می‌دهد، در حال حاضر، گرچه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور تلاش‌هایی را در زمینه ایجاد رشته‌های جدید آغاز نموده‌اند، ولی فارغ‌التحصیلان دانشگاهها، همچنان، از تخصص و مهارت لازم برای کسب مشاغل مربوط به رشته تحصیلی خود، برخوردار نیستند، زیرا آموخته‌هایشان با نیازهای واقعی جامعه ارتباطی ندارد.

لذا از یک سو تمامی کارشناسان و مدیران با پرورش نیروی‌های خود در قالب دوره‌های ضمن خدمت و از سوی دیگر، اساتید و مدیران دانشگاهی با ایجاد رشته‌های کارآفرین درصدد حل این مشکل برآمده‌اند. در این میان یکی از اهداف و وظایف مهم نظام آموزش عالی، پرورش نیروی انسانی متخصص و کارآمد مورد نیاز جامعه است. نوشته حاضر، تلاش دارد تا با معرفی رشته‌های میان رشته‌ای، و چگونگی ایجاد آنها و همچنین هدف از ایجاد و توسعه آنها، راهی را برای تعامل بیشتر دانشگاه‌ها با بازار کار را فراهم آورد. در این خصوص برخی از دوره‌های میان رشته‌ای جدید دانشگاهی در مقاطع مختلف علمی در دانشگاه‌های جهان را بررسی نموده که تحصیل و اشتغال همزمان در رشته مربوطه را برای دانشجویان فراهم می‌کند. این مقاله، در پی آن است که با بررسی دوره‌های جدید میان رشته‌ای، افق نوینی را در جهت ایجاد رشته‌های جدید دانشگاهی در نظام آموزش عالی ایجاد نماید تا با ایجاد اینگونه رشته‌ها و آموزش همزمان مهارت به دانشجویان در طی تحصیل، بتوان امنیت شغلی نسبی را برای آینده دانش‌آموختگان تامین نمود.

کلید واژه‌ها:

دوره‌های میان رشته‌ای، کارآفرینی، فارغ‌التحصیلان دانشگاهها

بحثی نظری درباره جنسیت و کارآفرینی (توانایی‌ها و محدودیت‌ها)

جواد مؤمنی

چکیده:

تحولات سریع دنیا و پیشرفت‌های تکنولوژیکی، کشورها را بر آن داشته تا برای غلبه بر مشکلات و استفاده بهینه از امکانات موجود و تبدیل تهدیدها به فرصت‌ها گام‌هایی را برداشته و در استفاده از شیوه‌های سنتی تجدیدنظر نمایند. یکی از این راهها آموزش و تربیت افراد کارآفرین و دیگر استفاده از آنها در سطح وسیع در تمامی عرصه‌ها و همه افراد جامعه از جمله زنان است. آنچه در این مقاله به آن پرداخته شده است حضور زنان در کارآفرینی است. زنان در آموزش و تربیت افراد کارآفرین نقش اساسی و مهمی دارند زیرا آنها می‌توانند از لحاظ روانی و اجتماعی خصوصیات و ویژگی‌های کارآفرینی را از همان ابتدای تولد افراد در آنها ایجاد نموده و از طریق فرآیند اجتماعی شدن و جامعه‌پذیری این صفات را پرورش داده و فرزندان کارآفرین تحویل اجتماع دهند. بدون شک کارآفرینان امروز کسانی هستند که زنان به عنوان مادر سعی کرده‌اند در مراحل مختلف رشد آنها صفاتی همچون استقلال، اعتماد به نفس، جسارت، خلاقیت و رقابت که مؤلفه‌های کارآفرینی می‌باشند را در آنها ایجاد نمایند. اما خود آنها به دلایل مختلفی نمی‌توانند در حوزه‌های مختلف به صورت افراد کارآفرین ظاهر شوند زیرا در پهنه فرهنگ عمومی جامعه چه به صورت رسمی و چه به صورت غیررسمی این باور وجود دارد که زنان از ویژگی‌ها و صفات لازم برای حضور در صحنه‌های مختلف اقتصادی سیاسی و اجتماعی به عنوان افراد کارآفرین برخوردار نمی‌باشند، این در حالی است که این باور و نگرش در طول زمان و از طریق نهادهای اجتماعی مختلف از جمله خانواده، کتب و منابع درسی و از طریق نهادهای مختلف اجتماعی و رسانه‌های گروهی به خود زنان نیز القا گردیده است. لذا برآیند همه این نگرش‌ها این است که کارآفرین فردی است که دارای ویژگی‌هایی از قبیل جسارت، خطرپذیری، استقلال، خلاق و نوآور است که در تصمیمات مهم می‌تواند مدیریت خوبی از خود نشان داده و بر موقعیت مسلط شود اما بر اساس باور عمومی و سنتی، زنان به خاطر اینکه افرادی وابسته و منفعل بوده و در بحران‌ها اعتماد به نفس لازم را ندارند لذا در حوزه کارآفرینی با محدودیت‌ها و موانع زیادی روبرو هستند.

کلید واژه‌ها:

زنان، کارآفرینی، باورهای اجتماعی و فرهنگی

بررسی ارتباط بین سن، جنس و تحصیلات اعضای شرکت‌های تعاونی استان مرکزی و ویژگی‌های کارآفرینی در آنها

رامین زارع

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی اراک

مدیر ارتباط با صنعت و جامعه دانشگاه

raminzare46@yahoo.com

چکیده:

کارآفرینی عبارت است از فرآیند ایجاد ارزش از راه تشکیل مجموعه منحصر به فردی از منابع به منظور بهره‌گیری از فرصت‌ها. کشورهای پیشرفته از دهه‌های قبل و برخی از کشورهای در حال توسعه در سال‌های اخیر نقش موثر کارآفرینان را در توسعه جامعه مورد توجه قرار داده‌اند؛ این توجه بیشتر در جهت تدوین استراتژی‌ها، سیاست‌ها، و برنامه‌های عملی جهت گسترش فرهنگ کارآفرینی، شناسایی و معرفی کارآفرینان به عنوان افراد شایسته و ارزشمند در جامعه و ایجاد فضای مناسب برای فعالیت کارآفرینان در قالب شرکت‌های کوچک و متوسط بوده است. مطالعات متعددی در دنیا به منظور بررسی تأثیر سن، جنسیت و تحصیلات در عملکرد افراد در بخش‌های مختلف اقتصادی از جمله بخش تعاون صورت گرفته است. ولی در کشور ما مطالعات اندکی در این مورد انجام گرفته است و در بخش کارآفرینی در تعاونی‌ها تاکنون پژوهشی صورت نگرفته است.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، تعاونی، سن، جنس، تحصیلات

بررسی تعاون و کارآفرینی در دهکده جهانی

سیدحسام سید حسینی

چکیده:

در دنیای امروز سعی همه بر این است که دهکده‌ای جهانی به وجود آورند، البته چگونه و چطور؟! این آرزوی تمام انسانهاست و این موضوع را می‌توان سرآغاز باب خداشناسی دانست. البته اینجانب در این خصوص نه با حروف و نه با اعداد بلکه با فطرت به این مسأله نگاه می‌کنم که مواردی از جمله محبت، دوستی و دیگر کمالات انسانی است که همگان به این امر توجه خاص دارند، بدون اینکه حتی به فطرت خود توجهی داشته باشند که این ندای ارتباط از کجاست؟! اگر بیشتر دقت کنیم می‌بینیم که این ارتباط در تمام آفرینش و در تمام مخلوقات خداوند مشاهده می‌شود، ارتباط با خدا به راحتی تمام این ارتباطات را میسر می‌سازد. اگر نظری به خود و اطراف خود بیفکنیم خواهیم یافت که مگر نه این است که همه برای همین ارتباط گرد هم جمع شده‌اند، امر ارتباطات است که انسانها را کنار هم جمع نموده، البته این عبارت مقدس (ارتباطات) اصل نیازهای مادی و معنوی بشری است که امر واضحی است، البته محصولات و خدمات نیز در خصوص رفع نیازهای بشر و بهبود رفاه انسانها به همدیگر مرتبط هستند. حال انسان چگونه می‌تواند از این الطاف و برکات الهی استفاده بهینه را ببرد؟! باید تمام عواملی که نیازی را به وجود می‌آورند را بررسی نمود. در اینجاست که حروف و اعداد نیز ابزار ارتباط می‌شوند. ابزاری که به همه چیز نام و کلام، مقدار و اندازه می‌دهد و مبحث اطلاع رسانی و بازاریابی را باز می‌کند، اطلاع رسانی بر این اساس است که، این نوع محصولات و خدمات را داریم، بازاریابی نیز بر این اساس که چه مقدار از این محصولات و خدمات مورد عرضه و تقاضا است، این دو مبحث لازم و ملزوم یکدیگر هستند که در باب ارتباطات و ارتباط مشاغل با هم مطرح می‌شوند؛ ارتباطی که هر انسانی و هر شغلی در خصوص رفع نیازهای مادی و معنوی خود با دیگران دارد و نقش اساسی پیدا می‌کند، در این راستا صداقت، درستی و انسان دوستی فرای همه محصولات و خدمات قرار می‌گیرند، چرا که این صفات عالی هستند که به حروف و اعداد روح و تعالی می‌بخشند تا از این محصولات و خدمات استفاده بهینه را داشته باشیم.

کلید واژه‌ها:

دهکده جهانی، تعاون، کارآفرینی

بررسی جایگاه تعاونی‌های کشاورزی در اشتغال مولد و کارآفرین

سلیمان رسولی آذر^۱ - دکتر محمد چیدری^۲

۱- عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مهاباد و دانشجوی دکتری ترویج و آموزش کشاورزی

علوم و تحقیقات تهران rasouli۴۸۱@yahoo.com

۲- استاد دانشگاه تربیت مدرس

چکیده:

چالش‌های اشتغال یا موضوع بیکاری نه فقط یکی از مهم‌ترین مسائل اجتماعی روز در کشور به شمار می‌آید، بلکه با توجه به میزان رشد جمعیت در دو دهه گذشته می‌توان آن را مهم‌ترین چالش اجتماعی چند دهه آینده نیز به حساب آورد. بنا بر این یکی از چالش‌های اساسی و عمده دولت‌ها، توسعه کارآفرینی خواهد بود. جهت سوق دادن افراد به سوی اشتغال، گسترش فرهنگ کارآفرینی ضروری است. بخش کشاورزی یکی از بخش‌های اقتصادی مهمی است که، به رغم فراهم نبودن برخی الزامات پایه‌ای، باید برای مقابله با چالش اشتغال در کشور از آن مدد گرفت. این بخش با بهره‌مندی از نیروی فارغ‌التحصیل دانشگاهی و دارای دانش فنی و همچنین زمینه منابع طبیعی انبوه در کشور می‌تواند کمک موثری به رونق اقتصادی کشور بنماید. مقاله حاضر در صدد است تا به تبیین نقش گسترش فرهنگ تعاونی و کارآفرینی در کشور بپردازد. از این رو ناگزیر به طرح مباحثی نظیر بیان مفاهیم کارآفرینی، تعاونی‌های کشاورزی و بررسی نقش آنها در اقتصاد کشاورزی و اشتغال خواهیم بود. در نگارش این مقاله از روش مطالعه کتابخانه‌ای که شامل بررسی اسناد و مدارک و همچنین استفاده از شبکه جهانی اینترنت و دسترسی به پایگاه‌های اطلاع‌رسانی اعم از Science Direct و Rose net استفاده شده است. نتایج مطالعه و همچنین بررسی تعاونی‌های موفق بخش کشاورزی نشان داد که بخش کشاورزی با توجه به پتانسیل‌های ارزشمندی که کشور در این زمینه داراست می‌تواند در زمینه توسعه کشور و اشتغال مولد مورد توجه جدی‌تر قرار گیرد. گسترش تعاونی‌های کارآمد در این پهنه با بهره‌گیری از منابع طبیعی ارزشمند و نیروی انسانی تحصیلکرده و فنی و جوان دارای مزیت‌های نسبی فراوانی است که شایان توجه جدی است.

کلید واژه‌ها:

تعاونی، کارآفرینی، اشتغال، تعاونی‌های بخش کشاورزی

بررسی چگونگی بهره‌گیری از توانایی‌ها و منابع بازنشستگان در فعالیتهای کارآفرینی و توسعه اشتغال

جلیل صفری

کارشناس ارشد حسابداری و مدرس و پژوهشگر مجتمع دانشگاهی علوم نظامی

دانشگاه امام حسین(ع) safari۲۵۸۶@yahoo.com

چکیده:

مقاله حاضر درصدد تبیین نقش و جایگاه بازنشستگان و درکنار آن استفاده از توانایی‌ها و منابع آنان در فعالیتهای کارآفرینی و توسعه اشتغال و زمینه‌ساز فعالیتهای اقتصادی کشور با تأکید بر راهکارهای مدیریت بر این منابع و ساماندهی و هدایت آنها در راستای سیاست‌ها و برنامه‌های بخش تعاون کشور است. در صورتی که تقسیم‌بندی جمعیت و حوزه فعالیت کشور را در سه گروه لشکری، کشوری و کارگری دسته‌بندی نماییم. پر واضح است اعضای آن متشکل از شاغلین و بازنشستگان است و بخش عمده ساختار جمعیتی کشور را در بر می‌گیرد. از طرفی گستره حوزه فعالیت این جمعیت درعرصه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، نظامی و... بوده است. از این رو، اهمیت نقش و جایگاه بازنشستگان کشور در راستای فعالیتهای کارآفرینی و توسعه اشتغال با هدف دستیابی به توسعه اقتصادی کشور دوچندان می‌شود. بدون شک توجه به وجود توانایی‌ها و تجارب منحصر به فرد هریک از بازنشستگان که محصول سال‌ها تلاش و کوشش آنها در بخش‌های مختلف کشور و امکانات و منابع مالی در اختیار آنها، زمینه مناسبی را برای بهره‌گیری از آن فراهم می‌سازد و دارای نتایج و دستاوردهای فراوانی هم برای بازنشستگان از یک سو، از سوی دیگر در صورت هدایت و سوق دادن این گونه منابع و توانایی‌های بازنشستگان درمسیر فعالیتهای کارآفرینی و توسعه اشتغال در بخش‌های مختلف اقتصادی کشور دستاوردهای زیادی نیز برای کشور به ارمغان خواهد آورد.

کلید واژه‌ها:

بازنشستگان، بازنشستگی، کارآفرینی، منابع، اشتغال، توسعه اقتصادی

بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب کارآفرینی در مقایسه با اشتغال دستمزدی دانش‌آموختگان (مطالعه موردی دانشگاه فردوسی مشهد)

دکترهادی قوامی^۱ - دکتر محمد رضا لطفعلی پور^۲

۱- استادیار و عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد دانشکده علوم اداری و اقتصادی دانشگاه فردوسی مشهد

۲- دانشیار و عضو هیأت علمی دانشکده علوم اداری و اقتصادی دانشگاه فردوسی مشهد

(این مقاله بر اساس طرح پژوهشی که از طریق معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه فردوسی انجام شده، استخراج شده است)

چکیده:

کارآفرینان نقش کلیدی در توسعه اقتصادی و تحولات اجتماعی دارند. کارآفرینان به عنوان عناصر اصلی در تسریع توسعه کشورهای در حال توسعه و در تجدید حیات و استمرار توسعه کشورهای صنعتی مورد توجه و مطالعه بوده‌اند. در شرایط کنونی اقتصاد ایران که با مسائل و نارسایی‌های مهمی نظیر فرار مغزها، بیکاری یا کم‌کاری به ویژه دانش‌آموختگان دانشگاهها و نیروی انسانی متخصص، کاهش سرمایه‌گذاری دولت، عدم تحرک و رشد اقتصادی کافی روبروست، پرورش و آموزش کارآفرینان از اهمیت بیشتری برخوردار است. لذا بررسی وضعیت دانش‌آموختگان دانشگاهها از نظر نوع اشتغال می‌تواند مفید باشد، بر اساس نتایج این پژوهش:

احتمال کارآفرینی دانش‌آموختگان دانشگاه فردوسی در مقایسه با اشتغال دستمزدی بخش عمومی و خصوصی دانش‌آموختگان دانشگاهها:

الف: با افزایش سن، درآمد افزایش می‌یابد؛

ب: با تحصیلات پدر و مادر دانش‌آموختگان دانشگاهها تأثیر مثبت دارد؛

ج: در میان مردان نسبت به زنان بیشتر است؛

د: از نظر ارتباط رشته تحصیلی با شغل اصلی رابطه منفی دارد.

کلیدواژه‌ها:

شاغلین تحصیلکرده آموزش عالی، بیکاری، وضع شغلی، کارکنان مستقل، کارآفرینی

بررسی عوامل مؤثر بر فرآیند کارآفرینی مستقل در سطح شرکت‌های تعاونی صنعتی شهرستان بابلسر

حسنعلی آقاجانی^۱ - فرزاد مظفری^۲ - محمد علیخانی^۳

۱- عضو هیأت علمی و استادیار دانشگاه مازندران aghajani@umz.ac.ir

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی دانشگاه مازندران

۳- کارشناسی ارشد مدیریت دولتی - mohammad.alikhani@gmail.com

چکیده:

از کارآفرینی به عنوان موتور رشد و توسعه سازمان‌ها و جوامع یاد شده، و از آن به عنوان سمبل و نماد تلاش و موفقیت در امور تجاری یاد می‌کنند. کارآفرینان، پیشگامان موفقیت‌های تجاری در جامعه بوده، و از نظر رهبری و مدیریت، نوآوری، کارایی و بهروری، ایجاد شغل، رقابت، و تشکیل شرکت‌های جدید، سهم مهمی در رشد اقتصادی دارند. بنا بر اعتقاداتی، در جوامع امروزین، لازم است که انقلاب کارآفرینی رخ دهد. این انقلاب در قرن حاضر اهمیتی به مراتب بیشتر از اهمیت انقلاب صنعتی دارد. در راستای توجه و اهمیت دادن به موضوع کارآفرینی به صورت عام و کارآفرینی مستقل به صورت خاص، هدف از اجرای تحقیق حاضر، شناسایی متغیرها و تبیین مدل بومی عوامل مؤثر بر فرآیند کارآفرینی مستقل (شرکتی) در سطح شرکت‌های تعاونی صنعتی شهرستان بابلسر بوده است. بر این اساس ضمن مروری جامع بر ادبیات موضوعی مربوط، در قالب روش تحقیق کتابخانه‌ای و میدانی، به منظور جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات از ابزارهای اسناد و مدارک و مصاحبه و به خصوص پرسشنامه، با ضریب پایایی ۹۲٪ استفاده شد. در این تحقیق جامعه آماری ۱۰۰ نفر و نمونه آماری با توجه به محدودیت‌های خاص جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات ۶۴ نفر بوده، و آزمون‌های آماری مورد استفاده، رگرسیون و همبستگی و تحلیل مسیر بوده‌اند که به وسیله نرم‌افزارهای SPSS و Lisrel اجرا و محاسبه شده‌اند. نتیجه تحقیق نشان داده است که از چهار گروه متغیرهای مرتبط با فرآیند کارآفرینی مستقل یعنی متغیرهای فردی، شغلی، رفتاری و محیطی، هر کدام با شدت و ضعف خاص خود، هم به صورت مستقیم، و هم به صورت غیرمستقیم و تعاملی، بر فرآیند کارآفرینی مستقل در سطح شهرستان بابلسر تأثیرگذار بوده‌اند. در پایان تحقیق، ضمن ارائه تفصیلی نتایج و یافته‌ها، موارد مذکور جمع‌بندی شده، بحث و مقایسه، پیشنهادات کاربردی و پیشنهادات مرتبط با ادامه و پیگیری تحقیقات مشابه در آینده ارائه شده است.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، شرکت‌ها، تعاونی

بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت و عدم موفقیت تعاونی‌های تولیدی استان اردبیل

رسول عباسی^۱ - عباس ابوالقاسمی^۲

۱- محقق اجتماعی و کارشناس ارشد ارتباط با صنعت دانشگاه

۲- استادیار دانشگاه محقق اردبیلی resaffairuma@yahoo.com

چکیده:

تعاونی‌ها از آغاز پیدایش خود در اواسط قرن نوزدهم تاکنون، مسیر پرفراز و نشیبی را گذرانده و توانسته‌اند با تکیه بر اصول عدالت‌جویی و دموکراسی نظر عموم مردم را به خود جلب نمایند و براین اساس به رشد و توسعه پایدارشان ادامه دهند. اما تحولات اوایل هزاره سوم میلادی موجب شده است تعاونی‌ها با شرایط جدیدی روبرو شوند که بدون سازگاری با آنها نمی‌توانند به حیات خود ادامه دهند. این تحقیق با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت و عدم موفقیت تعاونی‌های تولیدی» در پی آن است که با رویکردی جامع‌نگر، عوامل تأثیرگذار بر موفقیت و عدم موفقیت تعاونی‌ها را شناسایی نماید.

در این تحقیق نتایج تحلیل تشخیصی نشان داد که متغیرهای مشارکت، رضایت از عملکرد اداره تعاونی، هم‌گامی، هم‌فکری، رضایت از عملکرد هیأت مدیره، مسؤلیت‌پذیری، دل بستگی اعضا به شرکت، اعتماد، نگرش به نحوه مدیریت، روابط عاطفی و توجه‌شوندگی اعضا، دارای قابلیت پیش‌بینی بالا بوده و توانسته‌اند ۹۲/۱ درصد شرکت‌های تعاونی را در گروه خودشان به درستی طبقه‌بندی نمایند. نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد که متغیرهای مشارکت، سهولت بازاریابی، استفاده از فناوری، سرمایه اجتماعی، مشارکت فامیلی و گرانی مواد اولیه وارد معادله رگرسیون شده و توانسته‌اند در مجموع ۸۶ درصد تغییرات متغیر وابسته را تبیین نمایند.

کلید واژه‌ها:

شرکت، تعاونی‌های تولیدی، موفقیت و عدم موفقیت تعاونی‌ها، تحلیل تشخیصی

بررسی عوامل مؤثر بر افزایش انگیزه پیشرفت و کارآفرینی در مدیران تعاونی‌ها (مطالعه موردی استان اردبیل)

بهزاد رسول‌زاده^۱ - عیسی ثمری^۲

۱- رئیس دانشگاه پیام نور واحد آستارا و دانشجوی دوره تخصصی دکترای آموزش از راه دور

behzad_bn@yahoo.com

۲- رییس گروه برنامه ریزی و مطالعات معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور

samari۵۲@yahoo.com

چکیده:

یکی از عوامل مؤثر در موفقیت و کارآفرینی در تعاونی‌ها ایجاد انگیزه در بین اعضای تشکیل‌دهنده آن تعاونی می‌باشد. کارآفرینی و مدیریت نیروی انسانی در حوزه تعاون که به نظر می‌رسد می‌تواند همگام با سیاست‌های دولت با دادن نقش فعال به کارمندان و کارگران در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور مؤثر واقع شود، نیازمند مدیران با انگیزش پیشرفت بالا، موفق و کارآفرین است. در بحث مربوط به مدیریت و کارآفرینی، عوامل انگیزشی به عنوان یکی از شاخص‌های اصلی و یکی از متغیرهای تأثیرگذار در استراتژی سازمانی است. با استفاده از این شاخص می‌توان سایر مشکلات موجود در سازمان‌ها را تحت‌الشعاع قرار داد. با توجه به تحقیقات انجام شده مرتبط با موضوع می‌توان به این نتیجه رسید که نحوه بهره‌گیری از عوامل انگیزشی از رویکردهای مؤثر برای تسریع در دستیابی به هدف‌ها و مأموریت‌های سازمان‌ها و تشکل‌های تعاونی می‌باشد. تحلیل داده‌های حاصل از مطالعه نشان می‌دهد که متغیرهای حمایت مالی دولت، بیمه کردن فعالیت‌های تولیدی، پایین بودن مدت زمان دریافت وام، پایین بودن نرخ سود تسهیلاتی، ارتباط عاطفی و درونی اعضا، بازاریابی مناسب، دسترسی به مواد اولیه، بالابودن میزان سرمایه اولیه، تجهیزات و امکانات پیشرفته جوانی اعضای تعاونی و تعدیل در میزان اقساط وام دریافتی با انگیزه مدیران تعاونی‌ها و ایجاد کارآفرینی ارتباط معنی داری دارد.

کلید واژه‌ها:

انگیزه پیشرفت، مدیران تعاونی‌ها، موفقیت، کارآفرینی، اشتغال

بررسی مشکلات شرکت‌های تعاونی کارآفرین استان فارس از منظر قانونی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی

رزا خورشیدی^۱ - نسرين نستعين^۲

۱- کارشناس ارشد مدیریت، مدیرعامل شرکت تعاونی زنان پژوهشگر - به‌پویان شیراز

۲- کارشناس ارشد مدیریت و سرپرست اداره ترویج، آموزش و تحقیقات تعاون استان

چکیده:

کشور ایران یکی از جوانترین جمعیت‌های جهان را در خود دارد. این مسأله پیامدهای بسیار زیادی را به دنبال دارد که شاید اشتغال جوانان مهمترین آنها باشد. جوانان فاقد کار تنها با مشکلات اقتصادی روبرو نیستند و انواع خطرهای فرهنگی و روانی و اجتماعی همواره آنان را مورد تهدید قرار می‌دهد. بحران بیکاری اقصی نقاط مختلف دنیا را در بر گرفته است ولی در این میان جمهوری اسلامی ایران به دلیل درگیری با ابرقدرت‌های ظالم و در نتیجه مورد تحریم واقع شدن، وضعیت ویژه‌ای دارد. همه چیز دست به دست هم داده است و ایجاب می‌کند که برای رفع مشکل اشتغال، کارآفرینی گسترش یابد. این رویکرد مدتی است در سرلوحه امور مربوط به اشتغال قرار دارد ولی باید دید بهترین راهکار گسترش کارآفرینی چیست؟ در این مقاله تلاش می‌شود به این سوال پاسخ داده شود.

در مقاله حاضر که حاصل یک تحقیق میدانی است، مشکلات تعاونی‌های کارآفرین استان فارس را که حدود ۴۰ شرکت تعاونی هستند، در چهار منظر اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و قانونی مورد بررسی قرار گرفته است. ابزار این تحقیق را پرسشنامه محقق ساخته‌ای تشکیل داده است که در یک تحقیق مقدماتی، پایایی و روایی آن به شیوه محاسبه آلفای کرنباخ و تحلیل مواد به تأیید رسید. از داده‌های جمع‌آوری شده، جهت مقایسه شدت هریک از گروه‌های چهارگانه مشکلات و مقایسه آنها در تعاونی‌های توزیعی، تولیدی و خدماتی و همچنین تعاونی‌های زنان و تعاونی‌های مختلط استفاده شده است.

کلید واژه‌ها:

کارآفرین، شرکت‌های تعاونی، تعاون

فاطمه شفیعی - دکتر حسین شعبانعلی فمی

چکیده:

امروزه نقش تعیین کننده نیروی انسانی در توسعه‌یافتگی کشورها بر کسی پوشیده نیست، از میان عوامل تولید برای رشد و توسعه یعنی منابع طبیعی و ثروت خدادادی، نیروی انسانی، سرمایه، مدیریت و تکنولوژی این نیروی انسانی است که سهم اصلی را بر عهده دارد. تحولات چشمگیر در دهه‌های اخیر در جهان باعث گردیده که کاهش نابرابری‌های جنسیتی جزء لاینفک فرآیند توسعه گردد و یکی از مهمترین این تحولات تغییر در دیدگاه نسبت به زنان به طور اعم و زنان روستایی به طور اخص می‌باشد. زمانی زنان به عنوان گروه اجتماعی تلقی می‌شدند که تمام تلاش‌ها در جهت فراهم نمودن امکاناتی برای تامین و حمایت آنها از طریق اجرای پروژه‌های کوچک و در اغلب موارد برنامه‌های رفاهی بود. اما امروزه این دیدگاه به نگرش نوتری متحول شده است. در این نگرش جدید زن تنها دریافت کننده کمک‌ها نیست بلکه تولیدکننده، مشارکت کننده و در عین حال برخوردار شونده از امکانات به دست آمده در فرآیند توسعه نیز می‌باشد. در این بین تحولات مذکور در جامعه روستایی نیز موجب شده تا نقش زنان در اقتصاد و تعاونی‌های روستایی از یک نقش حاشیه‌ای به عامل اصلی و غیرقابل انکار مبدل شود.

این مقاله که با روش کتابخانه‌ای و مراجعه به اسناد تدوین شده است به بررسی اجمالی تاریخچه تعاونی‌های زنان، زنان و فعالیت‌های تعاونی، مفهوم مشارکت، مشارکت زنان در تشکلهای و تعاونی‌های روستایی پرداخته و با ارائه آماری در رابطه با تعاونی‌های زنان، حضور زنان در تعاونی‌های کشور به طریقی که مشارکت آنان در تعاونی‌های روستایی اثرگذار باشد عنوان شده است.

کلید واژه‌ها:

مشارکت، زنان روستایی، تشکلهای اقتصادی و اجتماعی، تعاونی‌های روستایی، تعاونی‌های زنان

بررسی نقش ایجاد خوشه‌های تعاونی روستایی در توسعه روستاهای ایران

مریم میوه‌چی

کارشناس مسئول وزارت تعاون

چکیده:

کارآفرینی طی یک فرآیند تحقق پیدا می‌کند که از ویژگی‌های شخصی و ایده‌های اقتصادی شروع و با کسب دانش، تقویت مهارت و ایجاد نگرش‌های لازم به تأسیس و راه اندازی کسب و کار جدید منجر می‌گردد و در مسیر تکاملی خود به تثبیت و توسعه کسب و کار و ارزش آفرینی ختم می‌گردد. یک مجتمع خوشه‌ای مجموعه‌ای از بنگاه‌های تجاری و غیرتجاری متمرکز در یک مکان جغرافیایی در یک منطقه اقتصادی را شامل می‌شود که برای تولید یک یا چند محصول نهایی مشابه و مرتبط برای کسب صرفه‌های اقتصادی بیرونی با یکدیگر ارتباطات عمودی و افقی برقرار نموده و ضمن رقابت با یکدیگر در بسیاری از موارد همکاری جمعی و اقدامات مشترک دارند. ارتباط درونی این بنگاه‌ها کاهش‌دهنده هزینه‌ها و تسهیل‌کننده؛ دسترسی به نهاده‌ها، دانش و فناوری تولید، بازارهای فروش و تأمین نیازهای مشتری خواهد بود. هر چند یک مجتمع خوشه‌ای ضرورتاً کلیه مراحل تولید محصول از شکل‌گیری ایده، طراحی ساخت، تولید، بازاریابی، عرضه و توزیع و فروش آن را در یک مکان جغرافیایی محصور نمی‌نماید، ولی حداقل در بخشی از این فعالیت‌ها که در یک مجتمع خوشه‌ای به انجام می‌رسد، ارتباطات زنجیره‌ای بنگاه‌های اقتصادی در کنار پشتیبانی سازمان‌های غیرتجاری در یک منطقه جغرافیایی، شرایط حداقل شدن هزینه و یا حداکثر شدن درآمد را برای بنگاه‌های اقتصادی مستقر در مجتمع خوشه‌ای به وجود می‌آورد.

کلید واژه‌ها:

خوشه تعاونی، توسعه روستایی، تعاون

بررسی وضعیت و عملکرد شرکت‌های تعاونی تولید کشاورزی مطالعه موردی شهرستان دماوند

دکتر سیدابوالقاسم مرتضوی^۱ - محمدحسن عسگری شکیب^۲ - هومن رضائی^۳ -
سپهیل رضائی^۴

۱- استادیار و عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس s.a.mortazavi@agecon.ir

۲- رئیس اداره تعاون شهرستان دماوند و کارشناس ارشد علوم اجتماعی.

۳- دانش‌آموخته‌ی کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس

h.rezaei@agecon.ir

۴- دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران

s.rezaei@agecon.ir

(این مقاله بخشی از پایان‌نامه کارشناسی ارشد هومن رضائی می‌باشد)

چکیده:

هدف از مطالعه حاضر بررسی وضعیت و عملکرد شرکت‌های تعاونی تولید کشاورزی زیر پوشش اداره تعاون شهرستان دماوند می‌باشد. روش اصلی گردآوری داده‌ها از طریق اسناد و مدارک موجود در پرونده‌های شرکت‌های تعاونی می‌باشد. البته از روش مصاحبه، مشاهده و پرسشنامه نیز استفاده گردید. روش پژوهش روش‌های توصیفی و ارزشیابی می‌باشد. نتایج نشان می‌دهد میزان تحصیلات و سن اعضا شرایط مناسبی دارد. شرکت‌ها در عضوگیری و حفظ عضو موفق بوده‌اند و رضایت اعضا را به هر طریق حفظ کرده‌اند. در مورد حفظ اعضای خانم موفق بوده‌اند، اما در مورد افزایش آن تفاوت چشمگیری دیده نشد. مشارکت افراد بومی در طی سال‌های فعالیت، افزایش داشته است. سابقه تاسیس شرکت‌ها حدود ۷ سال برآورد گردید که شرکت‌ها حدود نیمی از عمرشان را فعال بوده‌اند و فقط ۱ سال ثمردهی داشته‌اند. از نظر شفافیت مالی نیز شرکت‌ها وضع مناسبی ندارند. ۱۵ شرکت از ۴۳ شرکت ثبت شده بین سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵ دارای حداقل سرمایه بوده‌اند که از نظر مالی و اقتصادی نامناسب است. از میان طرح‌های ارائه شده توسط شرکت‌ها فقط ۱۱ طرح دارای معیارهای اقتصادی بودند و ۴۵ طرح هیچ معیار اقتصادی‌ای نداشتند. بنا بر نتایج به دست آمده پیشنهادهایی ارائه گردید.

کلید واژه‌ها:

شرکت تعاونی تولید کشاورزی، عملکرد، روش اسنادی، ثمردهی، شفافیت مالی، دماوند

بررسی چالش‌های تعاونی‌های تولید کشاورزی در کارآفرینی و ایجاد اشتغال

دکتر حشمت اله سعدی

عضو هیات علمی دانشگاه بوعلی سینا

hsaadi48@yahoo.com

چکیده:

هدف اصلی این پژوهش که بخشی از یک تحقیق جامع در خصوص تعاونی‌های تولید کشاورزی در سطح استان همدان است، شناخت چالش‌های پیش روی تعاونی‌های تولید کشاورزی در کارآفرینی و ایجاد اشتغال است. جامعه آماری تحقیق که به صورت پیمایشی انجام شده است، عبارتند از مجموعه کشاورزانی که در استان همدان عضو تعاونی‌های تولید کشاورزی هستند. از این تعداد ۱۵۳ نفر از طریق نمونه‌گیری (تصادفی دو مرحله‌ای) انتخاب شده‌اند. پرسشنامه مهمترین ابزار جمع آوری اطلاعات در تحقیق حاضر است اما در کنار پرسشنامه از تکنیک RRA نیز استفاده شده است. دقت شاخص‌ها و گویه‌ها در پرسشنامه یا روایی صوری (Face Validity) توسط متخصصان فن مورد تأیید قرار گرفته است. برای بررسی پایایی ابزار تحقیق (Reliability) پرسشنامه در اختیار تعدادی از اعضاء تعاونی‌ها قرار گرفت و نتایج آن بررسی و الفای کرونباخ آن محاسبه گردید و رقم ۷۷ درصد به دست آمده که رقم قابل قبولی است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد مهمترین چالش‌های تعاونی‌های تولید در کارآفرینی عبارتند از ضعف فرهنگ کارآفرینی، ضعف آموزش اعضاء تعاونی و هیات مدیره، نامناسب بودن زیرساخت‌ها، نداشتن سرمایه و کمبود انگیزه پیشرفت در جامعه روستایی، عدم حمایت مستمر و برنامه‌ریزی شده دولت و در مواردی ایجاد وابستگی به دولت و نیز بی‌اعتمادی به اعضاء هیات مدیره. با توجه به شفافیت چالش‌ها در ادامه تحقیق پیشنهاداتی برای رفع آنها ارائه شده است.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، تعاونی‌های تولید کشاورزی، استان همدان، اشتغال

بررسی دیدگاه نظری رابطه بین فلسفه تعاون و کارآفرینی

کیومرث زرافشانی^۱ - رضوان قمبرعلی^۲

۱- عضو هیات علمی دانشکده کشاورزی، دانشگاه رازی، کرمانشاه

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه رازی

چکیده:

پدیده کارآفرینی از یکسو و تعاون از سوی دیگر از بحث انگیزترین موضوعات سال‌های اخیر به شمار می‌رود. که هر یک به نوبه خود افکار و اذهان عده بسیاری را به خود جلب نموده است و بسیاری از صاحب‌نظران بر این باورند که از طریق تعاون و یا فعالیت‌های تعاونی گونه می‌شود، کارآفرین خلق نمود. این در حالیست که مبانی فکری یا نظری نهفته در کارآفرینی آن طور که باید و شاید با مبانی نظری تعاون همسویی نداشته مگر در موارد ویژه‌ای بتوان این تطابق و یا همسویی را بررسی نمود. سوال اساسی در اینجا این است که تا چه اندازه می‌توان بین مقوله کارآفرینی و تعاون هماهنگی و یا همگرایی جستجو نمود. هدف از این مقاله فلسفی شناسایی آن دسته از ویژگی‌های کارآفرین و یا فعالیت‌های کارآفرینانه‌ای است که بتوان چنین ویژگی‌هایی را با ویژگی‌های تعاون و تعاونی همسو نمود.

ابتدا مبانی فلسفی کارآفرینی مورد بحث قرار خواهد گرفت و آنگاه مدل‌های موفق کارآفرینی مورد واکاوی قرار می‌گیرد و سپس مناسب‌ترین مدل یا نظریه‌ای که بتوان از طریق فعالیت‌های تعاون و تعاون گونه به آن رسید مورد بحث و تبادل نظر قرار خواهند گرفت.

کلید واژه‌ها:

دیدگاه نظری تعاونی‌ها، کارآفرینی، همسویی و همگرایی فلسفی

بررسی عوامل مؤثر بر کارآفرینی در تعاونی‌ها (مطالعه تطبیقی در هشت کشور)

سید امیر جان نثاری^۱ - محسن زمانی^۲ - نادر سید امیری^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت کارآفرینی دانشگاه تهران

amir_jannesari@yahoo.com

۲- دانشجوی دکتری مهندسی توسعه- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت کارآفرینی دانشگاه تهران

m.zamani۳۳۱@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت کارآفرینی دانشگاه تهران

nadersa@ut.ac.ir

چکیده:

دهه گذشته و حتی اندکی قبل از آن و در ابتدای دهه ۱۹۸۰ بسیاری از کشورهای آسیایی، اروپای شرقی و آفریقا انتقال از اقتصادی برنامه‌ریزی شده در مرکز به اقتصاد مبتنی بر بازار را تجربه کردند. بسیاری از تعاونی‌ها در این فضای جدید رقابتی قادر به ادامه حیات نبودند و ناچار به اعلام شکست و تعطیلی بنگاه اقتصادی خود شدند. اما سایر تعاونی‌ها تلاش روز افزونی را برای هماهنگی با شرایط جدید اقتصادی، اجتماعی و سیاسی به کار گرفتند و در نهایت موفق به ادامه فعالیت و دستیابی به اهداف مورد نظر شدند. هدف این مقاله بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت تعاونی‌ها، اصلاح آنها و رشد و توسعه آنها در شرایط آزاد سازی اقتصادی است. هشت منطقه مورد نظر به شرح زیر می‌باشند: اروپای شرقی شامل: ارمنستان، لهستان و روسیه، آسیا شامل: چین و ویتنام و آفریقا شامل: غنا، اتیوپی و اوگاندا. بررسی پیشینه تعاونی‌های مورد مطالعه، ابتکارات و خلاقیت‌های به کار گرفته شده برای فائق آمدن بر مشکلات ناشی از تغییرات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی و تشریح نتایج به دست آمده از ابتکارات از فعالیت‌های عمده این تحقیق است. عوامل اصلی موفقیت کارآفرینی تعاونی و توسعه اقتصادی بر اساس تحلیل تطبیقی در هشت منطقه مورد نظر به شرح زیر گروه‌بندی شده است: جنبه‌های اجتماعی و انسانی، جنبه‌های مالی و اقتصادی، اصول و شیوه اداره تعاونی‌ها و قوانین، سیاست‌ها و محیط سازمانی. نتایج به دست آمده از مقاله نه تنها به درک بهتر شرایط موجود کمک می‌کند بلکه مرجعی مناسب برای هدایت فرایند توسعه تعاونی‌ها طی مرحله گذار اقتصادی خواهد بود.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، تعاونی، مطالعه تطبیقی، عوامل موفقیت

بررسی نقش کارآفرینی، پایبندی به اصول تعاون و رابطه آنها در موفقیت تعاونی‌ها (نمونه موردی: تعاونی‌های برتر استان خراسان شمالی)

حسین فیض آبادی^۱ - احمد محمدنیا

۱- سرپرست نمایندگی تعاون شهرستان جاجرم کارشناس ارشد علوم اجتماعی

feiz1376@yahoo.com

چکیده:

تغییر و تحولات سریع علم و فن آوری در سال‌های اخیر، کشورهای جهان به خصوص کشورهای کمتر توسعه یافته را با چالش‌های جدیدی روبرو ساخته است که گذر از آنها نیازمند به کار گرفتن رویکردها و روش‌های خلاقانه است. در این میان نقش کارآفرینی و وجود افراد کارآفرین می‌تواند تعیین کننده باشد و شاید به همین دلیل اقتصاددانان، کارآفرینی را موتور رشد اقتصادی تعبیر کرده‌اند. کارآفرینی از طریق کشف فرصت‌ها و بهره‌برداری مناسب از آنها، ایجاد فرصت‌های اشتغال، تغییر در محیط زندگی و... می‌تواند به توسعه کمک کند. غالباً تعاونی‌ها در اقتصاد کشورهای دارای برنامه‌ریزی متمرکز، به طور قابل ملاحظه‌ای با دخالت‌های دولتی در تمام سطوح عملیاتی خود مواجه می‌باشند. تجربیات کشورهای دیگر در گذار از برنامه ریزی متمرکز به سمت اقتصاد بازار نشان داده است که تعاونی‌ها در این میان دچار بحران شده و تعداد زیادی از آنها توان رقابت با شرکت‌های خصوصی را نداشته و به صورت راکد درآمده‌اند. مطالعات موردی که در مورد تعاونی‌های موفق کشورهای اروپای شرقی، ارمنستان، روسیه، آسیا، چین، ویتنام و افریقا انجام شده است نشان داده که روش‌های جدید کارآفرینی و مدیریتی در این گونه تعاونی‌های در اقتصاد در حال گذار نقش اساسی داشته است. در ایران نیز پس از پیروزی انقلاب اسلامی مانند بسیاری از کشورهای انقلابی جهان گرایش زیاد به تمرکزگرایی و دخالت بیش از حد دولت در فعالیت‌های اقتصادی پیدا شد. به تدریج با پایین بودن کارایی نظام دولتی، گسترش مشارکت مردم در امور اقتصادی به عنوان یک نگرش جدید و حتی یک ضرورت مطرح گردید. در حال حاضر که کشور ما در شرایط گریز از اقتصاد دولتی قرار گرفته مطمئن ترین مسیر جهت مردمی کردن اقتصاد و جلوگیری از ایجاد قله‌های ثروت در بخش خصوصی تکیه بر بخش تعاون می‌باشد. در این مطالعه سعی شده است نقش کارآفرینی در موفقیت تعاونی‌های برتر استان خراسان شمالی در رابطه با میزان پایبندی آنها به اصول تعاون بررسی شود.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، اصول تعاون، تعاونی برتر

برنامه درسی آموزش عالی برای تربیت روحیه کارآفرینی تعاونی

دکتر یحیی قائدی^۱ - دکتر عزیزاله تاجیک اسمعیلی^۲

۱- عضو هیات علمی دانشگاه تربیت معلم

۲- عضو هیات علمی دانشگاه تربیت معلم

چکیده:

برنامه درسی به عنوان مجموعه فعالیت‌ها و اقداماتی که حداکثر فرصت‌های یادگیری را برای یادگیرندگان تدارک می‌بیند، شامل اجزا و عناصری نظیر نیازها، اهداف، محتوا، روش و ارزشیابی است. در عین حال می‌تواند به عنوان یک قید مقدم بر برخی از سطوح مهم تحصیلی بیاید. یکی از این سطوح دوره تحصیلات دانشگاهی یا آموزش عالی است. اصطلاح برنامه درسی آموزش عالی نیز می‌تواند زمینه‌های موضوعی مختلفی را مد نظر قرار دهد. یکی از آن زمینه‌ها کارآفرینی تعاونی است. آنچه تاکنون در کشور در زمینه کارآفرینی مطرح بوده است، به طور عمده متوجه کارآفرینی فردی است. گرچه کارآفرینی فردی نیز اهمیت وافری دارد، اما بسیاری از افراد به دلیل محدودیت امکانات مالی و فکری نمی‌توانند ایده‌های اولیه خود را به باروری برسانند. در صورتی که به صورت تعاونی در کنار دیگران قرار گیرند می‌توانند از ظرفیت خود استفاده کنند.

این مقاله با بررسی بخشی از داده‌های میدانی پروژه‌ای تحت عنوان تدوین برنامه درسی برای پرورش روحیه تعاونی، قصد دارد نیازها، اهداف، محتوا، روش و شیوه ارزشیابی برنامه درسی آموزش عالی برای پرورش روحیه کارآفرینی تعاونی را مورد توجه قرار دهد. بر اساس داده‌های پروژه مذکور ۶۸/۳ درصد از آزمون شوندگان معتقدند که در پرورش روحیه تعاونی، پرورش روحیه کارآفرینی بسیار مهم است. سرانجام سه اصطلاح مهم برنامه درسی، آموزش عالی و کارآفرینی تعاونی در کنار هم مورد بحث قرار خواهد گرفت.

کلید واژه‌ها:

برنامه درسی آموزش عالی، تربیت روحیه کارآفرینی، کارآفرینی تعاونی

بسترهای قانونی بخش تعاون در جهت توسعه کسب و کارهای دانش محور

سمانه کشوردوست^۱ - نیره میرزابابایی

۱- کارشناس ارشد دانشگاه تهران s.keshvardoost@gmail.com

چکیده:

این مقاله در پی آن است که به بررسی ظرفیت‌های بخش تعاون در جهت توسعه کسب و کارهای دانش محور در بستر قانون برنامه چهارم توسعه بپردازد. آنچه در این مقاله مورد بررسی قرار می‌گیرد ماده ۴۴ و ۴۵ قانون برنامه چهارم توسعه است که در راستای توسعه کسب و کارهای دانش محور در بخش تعاون ایجاد شده است. متأسفانه در این موضوع سوابق پژوهشی بسیار ناچیز است و تنها یک یا دو مورد مشابه وجود دارد از جمله بررسی آقای میثم موسایی در سال ۱۳۸۳ در موضوع تعیین اولویت‌های پژوهشی بخش تعاون در چشم‌انداز برنامه پنج ساله چهارم توسعه است که به بررسی ماده ۱۰۲ قانون برنامه چهارم در بخش تعاون می‌پردازد. کاربرد این پژوهش در شناساندن ظرفیت‌های موجود بخش تعاون جهت کسب و کارهای دانش‌محور است که باعث رشد و توسعه این فعالیت‌ها در بخش تعاون می‌شود.

کلید واژه‌ها:

کسب و کارهای دانش محور، قانون برنامه چهارم توسعه، بخش تعاون

بهره‌گیری از توان تعاونی‌های پژوهشی در جهت کار و اشتغال آفرینی موفق و مولد و رفع ریشه‌ای معضلات سازمان‌ها و بخش‌های مختلف کشور

محمدحسن پناه^۱ - مجید یحیائی - احمدعلی فیوضی یوسفی - رقیه اسلامی - آزاده حسن پناه

۱- محقق مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی گلستان

mhpanah80@yahoo.com

چکیده:

وضعیت کنونی استعدادهای پژوهشی کشور از جمله متخصصین و نیروهای زبده، به شکلی است که در بسیاری از زمینه‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای می‌توان با بهره‌گیری از وجود این مجموعه عظیم توانمندی‌ها، کشور را در رسیدن به دستاوردهای بزرگ علمی یاری نمود و بویژه در این مسیر ضمن دستیابی به فناوری‌های جدید و روش‌های بدون ریسک یا کم خطر، با رعایت هزینه بسیار اندک و پرهیز از روش آزمون و خطا به این مهم دست یافت.

رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز در دیدار رؤسای دانشگاهها، مؤسسات آموزش عالی و مراکز تحقیقاتی سراسر کشور، با اشاره به هدف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور برای رسیدن به رتبه اول علمی منطقه، تأکید نمودند: نقشه جامع علمی، مهمترین نیاز کشور است که باید با ترسیم آن و بر اساس زمانبندی و با راهبردی مشخص به سطوح بالای دانش روز و جهش علمی دست یابیم. در این طرح، و با فعال نمودن تعاونی‌های پژوهشی می‌توان در مورد اولویت‌های تجاری‌سازی فناوری نیز اقدام نمود (با توجه به اینکه در حال حاضر پتانسیل علمی کشور نسبت به پتانسیل فناوری به مراتب بیشتر است چون علم در خدمت تولید و توسعه فناوری به صورت یک پارچه در نیامده است) و باید پتانسیل‌ها بررسی و شناسایی شوند تا رساله‌ها و طرح‌های تحقیقاتی که قابلیت تولید و اجرا را دارند در اولویت قرار گیرند.

کلید واژه‌ها:

پژوهش، اشتغال، تعاونی

پارادایم توسعه و تحلیل گفتمان تئوری تعاونی: پیدایی و بازتعریف مفاهیم

مهدی صوفیان

چکیده:

در بخش نخست مقاله ضمن بازنگری مفهوم تعاونی به پیشینه‌ی تاریخی این مفهوم در سال‌های پس از انقلاب و چگونگی شکل‌گیری آن و برداشت سیاستگذاران اشاراتی می‌شود. هدف این بازنگری تاریخی فهم مقاصد قانونگذار در متن (Context) آن دوره و تحلیل گفتمان حاکم است. تعیین بخش تعاونی به عنوان راه سوم توسعه در سایر کشورهای جهان نیز مسبوق به سابقه است. در واقع به اصطلاح «راه سوم» توسعه از سوی انقلاب‌های طبقه متوسط دنبال می‌شود و به اجرا در می‌آید. تجربیات انقلاب‌های طبقه متوسط یک مشخصه‌ی مشترک دارند: آنها پس از یک دوره‌ی ایدئولوژیک آغازین، به تنش میان اتویپای طبقه متوسط و ضرورت‌های جهان واقعی تن می‌دهند. معمولاً نتیجه‌ی کار بروز یک رهیافت پراگماتیک التقاطی است که از به هم پیوستن تکه‌های متنوعی از استراتژی‌های مختلف برای نیل به یک الگوی کاربردی تشکیل شده است. انقلاب‌های طبقه متوسط عمدتاً در واکنش به پیامدهای الگوی رشد سرمایه‌داری روی می‌دهد.

در بخش بعدی مقاله از نظریه «توسعه به مثابه آزادی» آمارتیا سن (Amartya Sen) به عنوان تعریف موسع توسعه یاد می‌شود. در روایت آمارتیا سن شهروندان تنها موجوداتی ذی‌حقوق نیستند و بس، بلکه آنها را به عنوان مشارکت‌کنندگانی در نحوه‌ی اداره اجتماع به رسمیت می‌شناسند. از این منظر آمارتیا سن در رهیافتی انسان‌محور و مبتنی بر جوانب متعدد توسعه بر آزادی تأکید می‌کند. در نگاه وی نه تنها تعارضی میان بهره‌وری اقتصادی و حقوق سیاسی وجود ندارد بلکه اینها درهم تنیده است. سن نظرگاه‌های توسعه مبتنی بر رشد GNP یا صنعتی شدن را محدود می‌داند و مورد انتقاد قرار می‌دهد و با ارائه‌ی شواهدی تجربی دلایل خود را برمی‌شمارد. توسعه، در نگرش آمارتیا سن، فرایند بسط آزادی‌های انسانی است. چنانچه بپذیریم که نهادها و قوانین موضوعاتی هستند که همواره مبتنی بر نیاز جوامع بایستی تفسیر و بازتفسیر شوند، می‌توان در مفاهیمی همانند عدالت، فقر، مشارکت، شهروندی، تعاونی و دولت یا نهادهای وضع شده برای آنها تجدید نظر نمود. بدین معنا که بر اثر تحولات تاریخی و فکری، وظیفه و کارکرد نهادها نیز متحول می‌شود و نیازمند بازتعریف هستند. تسری این منظر به بخش تعاونی می‌تواند به منزله راه برون رفتی از شرایط کنونی تلقی شود.

کلید واژه‌ها:

تئوری تعاونی، تحلیل گفتمان، توسعه، جهانی شدن، بازتعریف مفاهیم

تأثیر جنسیت بر مهارت‌های کار تیمی مطالعه‌ی موردی: تعاونی‌های فرش دست‌باف

سعید سعیدا اردکانی^۱ - هاجر آرامون^۲ - زهرا صادقی آرانی^۳

۱- عضو هیات علمی دانشکده‌ی اقتصاد، مدیریت و حسابداری دانشگاه یزد

dr.saeida@Gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی

h_aramoon@yahoo.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی

sadeqi_z_a@yahoo.com

چکیده:

انجام کار تیمی و تعامل در گروه را می‌توان به عنوان اهرمی برای هم‌افزایی توانایی‌های افراد دانست که با آموزش مهارت‌های کار تیمی می‌توانند از مزایای آن بهره‌مند شوند. از آنجایی که به نظر می‌رسد جنسیت می‌تواند عاملی اثرگذار بر این مهارت‌ها باشد، پژوهش حاضر با هدف پاسخ به این سوال انجام می‌شود که آیا مهارت‌های کار تیمی در بین زنان و مردان شاغل در تعاونی‌های فرش دست‌باف شهرستان یزد متفاوت است. برای انجام این کار از پرسش‌نامه‌ی اندازه‌گیری مهارت‌های کار تیمی بهره‌برده شده است. این پرسش‌نامه، مهارت‌های کار تیمی افراد را در ۶ بُعد تطبیق‌پذیری، ارتباطات، هماهنگی، تصمیم‌گیری، روابط درون فردی و رهبری بررسی می‌کند. جامعه‌ی آماری این پژوهش را زنان و مردان شاغل در تعاونی‌های فرش دست‌باف شهرستان یزد تشکیل می‌دهند. به منظور آزمون فرضیات تحقیق نیز از روش ANOVA استفاده شده است. نتایج مورد انتظار از این تحقیق نشان می‌دهد که بین مهارت‌های کار تیمی زنان و مردان شاغل در این کارگاه‌ها در ۶ بُعد مورد بررسی، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

کلید واژه‌ها:

کار تیمی، جنسیت، تعاونی فرش دست‌باف، یزد

تأثیر ساختارهای حقوقی و قوانین و مقررات در کارآفرینی و تشکیل تعاونی‌ها

مصطفی علیی

مدیر انجمن‌های علمی دانشگاه آزاد اسلامی اراک

چکیده:

در حال حاضر بیش از ۱/۵ میلیون نفر از جمعیت فعال کشور را بیکاران تشکیل می‌دهند که باید برای رسیدن به ثبات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی پایدار، تشکیل تعاونی و کارآفرینی نمود. برای تشکیل تعاونی و کارآفرین علاوه بر نیاز به سرمایه‌های نقدی و غیر نقدی وجود ساختارهای حقوقی و قوانین مالی و تجاری مناسب و مطلوب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی را در بخش‌های مختلف اقتصادی از جمله بخش‌های تولیدی، کشاورزی و خدماتی رونق خواهد داد. اصلاح قوانین مربوط به نظام آموزش متوسطه و عالی، تأمین امنیت قانونی جهت سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی، تقلیل بوروکراسی اداری و اصلاح قوانین و مقررات دست و پاگیر، حمایت قانونی از بنگاه‌های اقتصادی خرد و حمایت قانونی از مالکیت‌های معنوی موجب افزایش سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی و تشکیل تعاونی‌های کوچک و بزرگ و در نهایت افزایش تولید و اشتغال و کارآفرینی خواهد شد.

کلید واژه‌ها:

حقوق، تعاونی، کارآفرینی، ساختار

تأملی بر راهکارهای توسعه کارآفرینی بر اساس سند ملی توسعه امور جوانان

علی اصغر پورعزت^۱ - آراین قلی پور^۲ - مصطفی نجاتی آجی بیشه^۳

۱- استادیار گروه مدیریت دولتی دانشکده مدیریت دانشگاه تهران pourezzat@ut.ac.ir

۲- استادیار گروه مدیریت دولتی دانشکده مدیریت دانشگاه تهران agholipor@ut.ac.ir

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت امور شهری، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

mostafa.nejati@gmail.com

چکیده:

معمولاً دستاورد راهبردی خطمشی‌های کارآفرینانه دو پیامد مهم دارند: ایجاد اشتغال و ایجاد رفاه که هر دو به توسعه اقتصادی و اجتماعی معطوف می‌گردند. بدیهی است که توسعه کارآفرینی مستلزم زمینه‌سازی فرهنگی است و نقش جوانان در توسعه فرهنگ کارآفرینی غیر قابل انکار است؛ زیرا این جوانان هستند که آینده را شکل داده و به عنوان نیروی اجتماعی، زمینه‌ساز و پاسخگوی تغییرات اجتماعی هستند. جوانان با توجه به ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل فراوان خود، نقش مهمی در شکل‌دهی سرمایه‌های انسانی، اجتماعی، و علمی ایفا می‌کنند. از این رو ضرورت دارد که توجه ویژه‌ای به جوانان و امور مربوط به آنها معطوف گردد. بنا بر این سیستم خط مشی گذاری دولتی باید ظرفیت ویژه‌ای را به خطمشی‌گذاری درباره امور جوانان اختصاص دهد.

سند ملی توسعه ویژه (فرابخشی) ساماندهی امور جوانان از جمله اسنادی است که به خوبی می‌تواند شکل‌دهنده این سیستم خط مشی گذاری باشد. بنا بر این اهتمام جدی به بازبینی و اصلاح مستمر، رفع موانع اجرایی، و اهتمام به اجرای آن اهمیتی غیر قابل انکار دارد؛ به طوری که حتی می‌توان سند مذکور را یک سند راهبردی یا حتی یک سند بالادستی برای نهادها و موسساتی که به آینده پژوهی درباره امور جوانان می‌پردازند، تلقی کرد. در مقاله حاضر ضمن بهره‌گیری از روش‌های تحلیل منطقی و تحلیل محتوای سند ملی توسعه امور جوانان، تلاش خواهد شد تا مدلی برای مشارکت فعال جوانان در عرصه‌های اجتماعی با تاکید بر توسعه کارآفرینی با هدف فقرزدایی ارائه گردد.

کلیدواژه‌ها:

توسعه کارآفرینی، اشتغال‌زایی، جوانان، فقرزدایی

تبیین جایگاه تعاونی در موفقیت کارآفرینان

شهربانو رحیمی^۱ - سکینه واحدچوکده^۲ - آزاده سعیدی^۳

۱- کارشناس ارشد مشاوره شغلی

۲- کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی

vahedandvahed@yahoo.com

۳- کارشناس ارشد مدیریت کشاورزی

چکیده:

امروزه اکثر صاحب‌نظران بر این باور هستند که کارآفرینی تنها راهکار مؤثر جهت رفع معضل بیکاری در جامعه است. کارآفرینی، به معنای فرآیندی ارزشی که منجر به تولید کالاها یا خدمات جدید می‌شود، موجب می‌گردد که سرمایه‌ها و استعداد‌های افراد در مسیر اشتغال‌زایی، خدمت‌رسانی، افزایش سطح رفاه عمومی جامعه و پویایی اقتصاد کشور به کار گرفته شده و دستیابی به توسعه پایدار تسهیل گردد. یک فرد کارآفرین، منتظر سرمایه‌گذاری و ایجاد شغل از طرف دولت نیست. او خود با شناخت صحیح از فرصت‌ها و استفاده از سرمایه‌های راکد، امکاناتی را فراهم نموده و با سازماندهی و مدیریت مناسب منابع، ایده‌خویش را عملی می‌نماید و بدین ترتیب نه تنها خودش شاغل می‌شود، بلکه بدون اتکاء به دولت، برای تعداد دیگری از افراد نیز شغل می‌آفریند که این امر در دراز مدت سبب کاهش نرخ بیکاری در کشور خواهد گردید. حال که اهمیت کارآفرینی در رفع بحران بیکاری در کشورمان مشخص گردید، لازم است که با توجه به نظام اقتصادی و چشم‌انداز آینده، ساختارهای مناسب جهت توسعه کارآفرینی نیز به کارآفرینان معرفی گردد. یکی از مناسب‌ترین ساختارها و سازمان‌هایی که می‌تواند کارآفرینان را در خود جای دهد و آنان را به سر منزل مقصود برساند، بخش تعاونی است. روح کلام اینکه تعاونی جایگاه مناسبی است که می‌تواند روحیه کارآفرینی را در افراد تقویت نموده و در شکوفایی ویژگی‌های مثبت آنان نقش به‌سزایی داشته باشد. به همین منظور در مقاله حاضر تلاش گردیده است تا با توجه به ضرورت‌های مطرح شده در خصوص تعامل میان کارآفرینی و بخش تعاونی، تبیین‌های لازم ارائه گردد.

کلید واژه‌ها:

تعاونی، کارآفرینان

تبیین و تحلیل عامل خلاقیت جهت پایداری و رقابت‌پذیری بنگاههای کارآفرین

حسین عموزاد خلیلی^۱ - رضا توکلی مقدم^۲ - مریم جعفری^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

۲- دانشیار گروه مهندسی صنایع، دانشکده فنی، دانشگاه تهران

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی صنایع، دانشگاه علم و صنعت ایران

amoozad_ie@yahoo.com

چکیده:

کارآفرینی موتور محرکه توسعه اقتصادی کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه است. برای ایجاد اشتغال و تولید ثروت و در نتیجه حرکت به سمت توسعه اقتصادی گام اول ترویج کارآفرینی می باشد. خلاقیت به عنوان جوهره کارآفرینی و یکی از عوامل کلیدی و رمز پیشرفت و حتی بقای سازمان‌های نوین است. جامعه جهانی امروز پیوسته دچار تحول و دستخوش دگرگونی است. بسیاری از مصادیق فناوری در دنیای امروز، ماحصل تسلسل زنجیره‌وار از یک سری خلاقیت‌ها و نوآوری‌های نوع بشر در طول تاریخ است که روندی تکاملی را طی کرده و به موجودیت کنونی رسیده است. در این مقاله، پس از بیان اهمیت و ضرورت کارآفرینی و خلاقیت، به مفاهیم، پیش نیازها و اهداف کارآفرینی پرداخته شد. سپس ملزومات پیدایش مدیران خلاق بررسی و علل شکست کسب و کار همراه با موانع خلاقیت و نوآوری در مدیران کارآفرین مطرح شد. در ادامه راهکارهای گذر از این عوامل ارائه گردید. در پایان نیز ویژگی بنگاه کارآفرین و خلاق و مهارت‌های مورد نیاز یک کارآفرین و یک شهروند جویای کسب و کار و اثر مدیریت تغییر ذکر شد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، کسب و کار، اشتغال، خلاقیت، مدیریت تغییر، آموزش کارآفرینی

ترویج فرهنگ تعاونی کارآفرینانه

شهرزاد بارانی^۱ - امیر حسین علی بیگی^۲

۱- کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشکده کشاورزی دانشگاه رازی

۲- استادیار دانشکده کشاورزی دانشگاه رازی و عضو مرکز پژوهشی تحقیقات توسعه اقتصادی اجتماعی

دانشگاه رازی baygi\@yahoo.com

چکیده:

در این مقاله توصیفی-تحلیلی که با هدف تشریح و تفسیر نقش تعاونی‌های کارآفرینانه در کنترل بحران بیکاری و ترویج فرهنگ این نوع تعاونی‌ها، تدوین گردید، ضمن بررسی وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی کشور، مفهوم کارآفرینی به عنوان «فرایند ارزش‌آفرین، سرمایه‌آفرین، اشتغال‌آفرین و سودآور (ثروت ساز) جهت رشد و توسعه اقتصادی» تشریح شد. در ادامه با تبیین نقش کارآفرینی در خلق فرصت‌های جدید شغلی، اهمیت تقویت روحیه کارآفرینی در حرکت آن از قوه به فعل آشکار گردید. سپس مفهوم تعاونی و همکاری به عنوان «مدارس مشارکت» از دیدگاه صاحب‌نظران مختلف، مورد بررسی قرار گرفت و وجوه مشابهی از این تعاریف، شامل: (۱) تجمعی از افراد با نیاز و هدف مشترک، (۲) همکاری و همیاری، (۳) دموکراسی، (۴) واحد اقتصادی-تجاری، (۵) تأمین سرمایه توسط اعضاء و (۶) ارائه‌ی خدمت به منظور ارتقای موقعیت اجتماعی و اقتصادی، استخراج شد. در ادامه با بررسی ویژگی‌های شرکت‌های تعاونی، هدف‌های بخش تعاون، و توصیف نقش اقتصادی و مزایای آنها، تعاونی کارآفرینانه به عنوان یک نهاد سازنده در پیشبرد توسعه ملی و اشتغال مولد پایدار، تشریح، تحلیل و پیشنهاد گردید. و در نهایت توصیه‌هایی برای ترویج فرهنگ تعاونی‌های کارآفرینانه ارائه شد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، مشارکت، شرکت‌های تعاونی، تعاونی‌های کارآفرینانه

تسهیل کارآفرینی جمعی به عنوان بنیان رفتاری برای پیدایش و توسعه تعاونی‌های کارآفرینانه

Facilitating Collective Entrepreneurship as Behavioral Foundation of Emerging and Developing Entrepreneurial Cooperatives

دکتر ابوالقاسم شریف‌زاده^۱ - دکتر سید مصطفی رضوی^۲ - دکتر سعید غلامرضایی^۳

۱- عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

sharifsharifzadeh@gmail.com

۲- عضو هیات علمی دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران

۳- عضو هیات علمی دانشگاه لرستان

چکیده:

امروزه، کارآفرینی بسان جریان پیشبرنده‌ی توسعه پایدار ملی در ابعاد و حوزه‌های مختلف به شمار می‌رود که می‌تواند از رهگذر تولید ثروت، ارزش‌آفرینی، بسط رفاه اجتماعی، پویایی، نشاط، دانایی محوری و نوآوری، توانمندسازی و توسعه منابع انسانی و غیره، پویایی و بالندگی پایدار ملی را تسهیل نماید. این مهم می‌طلبد که تمامی بخش‌های اقتصادی از جمله بخش تعاون در قالب یک نهضت راهبردی فراگیر و فرآیندوار در راستای توسعه کارآفرینی گام بردارند. یکی از نشانگان نقش‌آفرینی بخش تعاون در راستای یک چنین رسالت خطیری، ساماندهی و هدایت مجموعه عظیم تعاونی‌ها بسان مولفه‌های حیات اقتصادی جامعه در راستای کارآفرینی است. این مقاله در پی معرفی و تبیین کارآفرینی بسان یک رفتار کارآفرینانه همساز با دستگاه مختصات نهادی بخش تعاون، و به طور مشخص، واحدهای تعاونی نگاشته شده است. آرایه‌ی اصلی و وجه تمایز رهیافت کارآفرینی گروهی با سایر گونه‌های کارآفرینی، اعم از کارآفرینی مستقل (فردی)، سازمانی و اجتماعی در این است که در این رهیافت یا گونه خاص کارآفرینی، همسویی و همزمانی روند پدیدار گشتن یا آغاز، تداوم و توسعه رفتار کارآفرینی با روند آغاز و شکل‌گیری، سامان‌یافتن، انسجام‌یافتن، بلوغ و توسعه یک گروه یا برآیند هم‌افزایانه جمعی از اعضا است که بی‌تردید با فرآیند پیدایش و پویایی نهادمند واحدهای تعاونی همساز است. این مقاله بر پایه یک بررسی تئوریک و نیز مفهوم‌پردازی مبتنی بر شواهد تجربی در پی معرفی و تبیین ابعاد، ساختار و فرآیند کارآفرینی جمعی و مناسبت آن برای پیدایش و توسعه تعاونی‌های کارآفرینانه و نیز ملزومات مربوطه است.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، کارآفرینی جمعی، تعاون، تعاونی‌های کارآفرینانه

تشکیل بنیاد توسعه کارآفرینی و تعاون: معرفی و تحلیل یک سیاست کلان ملی

هدایت کارگر شورکی

رئیس گروه برنامه‌ریزی، بودجه، تشکیلات و نوسازی اداری استانداری یزد

kargar32@yahoo.com

چکیده:

مفاهیمی چون اشتغال، کارآفرینی، خصوصی سازی، تعاون و مشارکت از جمله موضوعات نسبتاً جدیدی است که در ادبیات مدیریت توسعه کشورمان پدیدار شده و به همراه خود تبعات و آثاری را نیز در جریان‌های علمی و عملی توسعه جامعه وارد آورده‌اند. حکومت‌ها نیز به عنوان مسئولان و برنامه‌ریزان اصلی توسعه، راهکارهایی را برای دستیابی به این آرمان‌ها و بهره‌مندی جامعه از مزایا و منافع آنها دنبال نموده و انعکاس قانونی این راهکارها را در قالب سیاست‌ها و خط‌مشی‌های عمومی به تصویر کشیده‌اند. در کشور ما نیز تشکیل «بنیاد توسعه کارآفرینی و تعاون» به عنوان یکی از سیاست‌های کلان ملی در این حوزه مطرح شده و اخیراً در سطح ملی و استانی به موضع اجرا گذاشته شده است.

مقاله حاضر درصدد آن است که در ابتدا با انجام تحقیقی کتابخانه‌ای، تصویری روشن از مبانی نظری این سیاست کلان، ابعاد و عناصر مختلف آن، اهداف و غایت‌های مورد انتظارش و نیز اندیشه‌های موافق و مخالف آن ارائه نماید. در بخش پیمایشی این پژوهش نیز بر آنیم تا نظرات دست‌اندرکاران نظام تعاون و کارآفرینی استان یزد را به عنوان نمونه‌ای از قلمرو استانی این سیاست‌گذاری، گردآوری و تحلیل نماییم تا بتوانیم به آزمون دقیق این فرضیه کلیدی بپردازیم که «به نظر می‌رسد سیاست ایجاد بنیاد توسعه کارآفرینی و تعاون در سطح استانی می‌تواند تاثیری مثبت بر جریان توسعه استان‌ها داشته باشد».

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، تعاون، خط‌مشی‌گذاری عمومی، مدیریت توسعه، استان یزد

تعاون و کارآفرینی: توسعه و اشتغال

اسماعیل مرید^۱ - ناهید فروشانی^۲

۱- دانشجوی کارشناس ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه رامین

esmaeil_extension@yahoo.com

۲- دانشجوی کارشناس ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه رامین

چکیده:

لغت تعاون از ریشه «عون» و در باب تفاعل به معنای همکاری و هم سان با واژه Cooperation در زبان‌های اروپایی به کار می‌رود. واژه‌هایی که در این مسیر بیشتری کاربرد را دارند واژه Cooperative به معنای شرکت تعاونی و Cooperatism به معنی مکتب تعاون می‌باشد. «تعاون در مفهوم خاص خود، نوعی همکاری و مشارکت افراد برای ایجاد یک سازمان اقتصادی با قبول اصولی است که سوداگری و بهره‌کشی از فرد را طرد می‌کند». در تعاریف متعدد تعاونی‌ها بر نکاتی از قبیل عدم ارزش و اعتبار سودبری و قدرت‌طلبی و انحصارگرایی در تشکیل تعاونی‌ها و همچنین بر خودیاری، همیاری و کمک متقابل و نیز به فضیلت‌های انسانی تأکید شده است و به عامل انسانی بیش از سرمایه و دیگر عوامل اقتصادی و اجتماعی بها داده می‌شود. در این مسیر تعاون و همکاری دارای چند اصل اساسی می‌باشد و آن شامل عضو شدن آزاد و اختیاری، کنترل دموکراتیک، محدودیت سرمایه، مازاد برگشتی، آموزش، توسعه همکاری‌ها و تشکیل اتحادیه‌های تعاونی می‌باشد و کمک به دیگران ریشه در زندگی اجتماعی انسان‌ها دارد، همچنان که در جوامع ابتدایی و روستایی، دوام و ادامه‌ی حیات، بدون کمک و یاری متقابل مشکل بوده و پیروزی بر دشواری‌ها و طبیعت امکانپذیر نبوده است. در حالی که پس از انقلاب صنعتی و درگیری‌های ژرف اجتماعی و اقتصادی، شکل زندگی تغییر نمود و با گسترش بهره‌کشی از انسان‌ها و رقابت در کسب و کار، اندیشه تعاونی و یاری به دیگران، کاهش پیدا نمود. از سویی با دگرگونی‌های اقتصادی و اجتماعی و فنی سال‌های پایانی سده‌ی هیجدهم میلادی موجب افزایش ثروت و رفاه عده‌ای شد در حالی که گروه بی‌شماری به فقر و فلاکت کشیده شدند و در نتیجه برای رفع این گرفتاری‌ها سازمان‌ها و اتحادیه‌های کارگری زیادی به وجود آمد. قابل توجه این است که با وجود آن که نظام تعاون، بنای اقتصادی سرمایه‌داری، سوسیالیسم و دیگر نظام‌های موجود را دگرگون نمی‌سازد و با آنها درگیری خصمانه ندارد، اما در طول زمان کارگران و توده‌های فقیر را قادر می‌سازد که در چارچوب و در کنار نظام‌ها، سهم مادی و آزادی‌های بیشتری به دست آورده و از فلاکت و نداری رهایی یابند.

کلید واژه‌ها:

فرآیند نوآوری، سازمان تعاونی، ارتباطات دانش، کارآفرینی، تعاونی کارآفرینی

تعاون روستایی سرآغازی بر کارآفرینی و توسعه ملی

محمد مهدی فاضل بیگی^۱ - مهدی میردامادی^۲

۱- کارشناس ارشد توسعه روستایی

۲- دانشیار ترویج و توسعه روستایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات- تهران

چکیده:

افزون بر نیمی از جمعیت جهان در نواحی روستایی کشورهای در حال توسعه زندگی کنند که از نظر فقر، سوء تغذیه و سواد ضعیف‌ترین بخش از جمعیت جهان به شمار می‌آیند. رفع معضلات این جمعیت عظیم از طریق برنامه‌ریزی آگاهانه توسعه روستایی امکان‌پذیر است، به طوری که هر برنامه موثر توسعه روستایی باید از راه افزایش تولید و مشارکت توده‌های روستایی و توسعه و برخورداری از مزایای آن، به مقابله با فقر برخیزد. امروزه صاحب‌نظران بین‌المللی بر این اعتقاد هستند که باید جدای از سیاست‌ها و استراتژی‌های کلان توسعه و توسعه اقتصادی، به طور ویژه و مشخص به امر توسعه روستاها و ریشه‌کنی فقر گسترده‌ای که بر آنها حاکم است پرداخت. در این میان به نظر می‌رسد مقوله تعاون روستایی و کارآفرینی روستایی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار باشد. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که: اتخاذ سیاست‌هایی در جهت تقویت ظرفیت فرهنگ تعاون و نظام تعاونی یک جامعه (از قبیل مهارت‌ها و انگیزه‌ها برای استفاده از فرصت‌ها) تأثیر به‌سزایی در سطح فعالیت‌های کارآفرینی خواهد داشت. همچنین سیاست‌ها باید مشوق ورود جوانان زیر ۲۵ سال و افراد بالای ۴۴ سال به فرایند تعاون و کارآفرینی باشند تا در دراز مدت اثرات آن را دریافت کرد. در راستای ایجاد فرهنگ تعاون و کارآفرینی روستایی، دولت‌ها نیز باید در برنامه‌های توسعه خود تمهیداتی لحاظ کنند تا پشتیبانی‌های لازم را در جنبه‌های مختلف اقتصادی که هادی و حمایتگر افزایش سطوح فعالیت‌های تعاون و کارآفرینی می‌باشند به عمل آید و در نهایت سیاست‌ها باید در مسیر توسعه سرمایه‌گذاری در صنایع روستایی و محرک انگیزه‌های افراد برای سرمایه‌گذاری بهینه در مراحل ابتدایی سرمایه‌گذاری و کارآفرینی باشد.

کلید واژه‌ها:

تعاون روستایی، کارآفرینی روستایی، توسعه روستایی، توسعه ملی

تعاون و کارآفرینی

دکتر جمال خانی جزنی

عضو هیأت علمی سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران

چکیده:

در بستر اجتماعی کارآفرینی محیط‌های فرهنگی و اقتصادی به‌عنوان مؤلفه‌های اصلی معرفی می‌شود. یکی از انواع محیط‌های فرهنگی کارآفرینی، محیط فرهنگی الهی کارآفرینی با خصوصیت مربوطه می‌باشد در این محیط امر به تعاون و کار گروهی بسیار تأکید شده است که نویسنده ضمن معرفی محیط فرهنگی مذکور به تعاریف مبسوط تعاون و کارآفرینی می‌پردازد و سپس محیط اقتصادی کارآفرینی را توضیح می‌دهد و از بین انواع محیط‌های اقتصادی، محیط اقتصادی بینابینی اسلام را با خصوصیات و ارزش‌های خاص آن معرفی می‌نماید. در ادامه کارآفرینان و خصوصیات مربوط به آنها را در حیطه تعاون و کار گروهی معرفی می‌نماید. در خاتمه به موارد لازم برای تشکیل یک گروه کاری در غالب خصوصیات ۱۵ گانه اشاره کرده و هریک را توضیح می‌دهد.

کلید واژه‌ها:

تعاون، کارآفرینی

تعاون، کارآفرینی: توسعه اشتغال

شمسی امیرمحمدی، نجمه امیرمحمدی، الهام امیرمحمدی، علیرضا شفیعی

چکیده:

وجود بیش از ۳/۵ میلیون بیکار و شکاف عمیق بین تعداد فرصت‌های شغلی ایجاد شده در مناطق شهری و روستایی، مشکلات جدی را برای کشور دامن زده است. یکی از دلایل عمده این امر، فقدان برنامه یکپارچه و کلان و اساساً رویکرد برنامه‌ای در فرآیند ایجاد فرصت‌های شغلی در کشور بوده است. این مقاله به بررسی تعاریف کارآفرینی از دیدگاه اشخاص مختلف، اقدامات دولت برای رفع مشکل بیکاری، نقشی که تعاونی‌ها و کارآفرینان در ایجاد فرصت‌های شغلی کوچک می‌توانند داشته باشند، و تجربیات موفق در راه‌اندازی و اداره تعاونی‌های کارآفرینی در داخل کشور و سایر کشورها می‌پردازد.

کلید واژه‌ها:

تعاون، کارآفرینی، توسعه، اشتغال

تعاون و کارآفرینی با رویکرد توسعه و اشتغال زنان

حسین عربی^۱ - محمد رضا غلامی^۲

۱- معاون دفتر ترویج و توسعه مشارکت‌های مردمی وزارت تعاون

hossein_arabi@yahoo.com

۲- مسئول گروه نظارت و ارزشیابی فعالیت‌های ترویجی وزارت تعاون

mohammadreza_g1344@yahoo.com

چکیده:

مسلم است که انسان دانا و باکفایت سرنوشت خویش را تا حدودی تحت کنترل خود می‌گیرد و انسان ناآگاه مقهور سرنوشت خویش است. بنا بر این جوامع نیز می‌توانند با همین قیاس آگاهانه حرکت نموده و برای توسعه فرهنگی و مشارکت اجتماعی زنان تلاش نمایند. لذا خود زنان می‌باید کار خویش را ارج نهند. به ویژه در حیطه ماوا سازی و ابراز نقش عاطفی که از بهترین عناصر برای توسعه فرهنگی است، دومین عامل نیاز به تحقیقات بنیادی و ارج نهادن به رسالت محقق است که همچون پلی نیازها و توانایی‌های زنان را شناسایی کند و میان این نتایج و امکاناتی که سیاست‌گذاران باید برای فراهم آوردن تسهیلات در اختیار داشته باشند تا برای همه افراد جامعه از جمله زنان در قلمروهای خصوصی و عمومی زمینه مناسبی را فراهم آورد. سومین عامل را نیز می‌توان سیاست‌گذاران مملکتی مدیران ارشد و کلیدی و مسئولان اجرایی برشمرد که از اختیارات بیشتری نسبت به سایرین برخوردارند و سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در جهت توجه و ایجاد رفاه برای زنان یعنی نیمی از جمعیت بسیار تاثیرگذار جامعه را به عهده دارند و هنگامی می‌توانیم انتظار القای عدالت به فرزندانمان را از طریق خانواده و دامن گرم مادران داشته باشیم که مادران و زنان جامعه خود طعم آن را چشیده باشند. چون افرادی که تبعیض و ظلم را دیده و حس کرده‌اند کمتر قادر به تعلیم و تعمیم عدالت به دیگران خواهند بود.

کلید واژه‌ها:

تعاون، تعاونی، کارآفرینی

تعاون، کارآفرینی، توسعه و اشتغال

مجتبی ترخاسی

دانشجوی کاردانی پیوسته عمران دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان

golestan۸۴۶@gmail.com

چکیده:

کارآفرینی یعنی ایجاد سازگاری و هماهنگی متقابل بیشتر در عملیات بازارها که در آن محصولات یا فرآیندهای نوآوری شده از طریق القاء و ایجاد فرهنگ کارآفرینانه در یک سازمان از قبل تأسیس شده، به ظهور می‌رسند. به تعریف دیگر فعالیت‌های کارآفرینانه فعالیت‌هایی است که از منابع و حمایت سازمانی به منظور دستیابی به نتایج نوآورانه برخوردار می‌باشد. به عنوان یک پدیده نوین در اقتصاد نقش مؤثری را در توسعه و پیشرفت اقتصادی کشورها یافته است. کارآفرینی در اقتصاد رقابتی و مبتنی بر بازار امروزه دارای نقش کلیدی است. به عبارت دیگر در یک اقتصاد پویا، ایده‌ها، محصولات و خدمات همواره در حال تغییر می‌باشند و در این میان کارآفرین است که الگویی برای مقابله و سازگاری با شرایط جدید را به ارمغان می‌آورد. از این رو در یک گستره وسیع تمام عناصر فعال در صحنه اقتصاد (مصرف‌کنندگان، تولیدکنندگان، سرمایه‌گذاران) باید به کارآفرینی بپردازند و به سهم خود کارآفرین باشند. یادگیری به شیوه تعاون ضمن پرورش افراد برای پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری فردی در شرایطی که افراد به هم متکی هستند، در فراگیری با هدف تثبیت و پایداری گروهی و تیمی است. پس برای موفقیت به شیوه نوین باید استفاده مؤثر از قابلیت‌های بخش تعاونی در استقرار عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه درآمدها از طریق گسترش مالکیت و حضور عامه مردم در فعالیت‌های اقتصادی و ترویج فرهنگ ایجاد اشتغال به عمل آید.

کلید واژه‌ها:

توسعه و اشتغال، کارآفرینی، مسئولیت‌پذیری

تعاون، کارآفرینی، مبانی علمی و نظری

وحید عوض زاده

دانشجوی رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فسا

vahidavazzadeh@yahoo.com

چکیده:

تعاون و کارآفرینی دو عرصه مهم و پویا در زمینه حیات بشری است و با تلفیق آنها می‌توان به پیشرفت‌های روزافزونی نایل آمد. در بررسی ارتباط بین تعاون و کارآفرینی پرسش‌های بسیاری وجود دارد. پرسش‌هایی از قبیل: اساس و پایه تعاون و کارآفرینی چیست؟ اصولاً آیا دو مقوله تعاون و کارآفرینی وجوه اشتراکی دارند؟ کارآفرینی چیست و کارآفرین کیست؟ چگونه می‌توان دو مقوله تعاون و کارآفرینی را با هم همراه ساخت؟ پیامدهای همراهی تعاون و کارآفرینی چیست؟ و بسیاری از پرسش‌ها و ابهامات دیگر. در این مقاله که از نوع مروری- کاربردی و بررسی نتایج سایر مطالعات انجام شده در این زمینه می‌باشد اولین هدف برطرف ساختن ابهامات مطرح شده در این زمینه و دومین هدف گشودن افق روشن و امیدبخش و نوید دهنده در این زمینه می‌باشد.

کلید واژه‌ها:

تعاون، کارآفرینی، مبانی علمی و نظری، ارتباط

**تعاون مبنایی جهت کارآفرینی اجتماعی:
تشکیل تعاونی‌ها و توسعه کارآفرینی اجتماعی
احمد عربشاهی کریزی**

کارشناس ارشد مدیریت دانشگاه شیراز و دستیار علمی دانشگاه پیام نور

a_arabshahi@yahoo.com

چکیده:

راجع به اهمیت بحث کارآفرینی و تعاون به طور مجزا مطالب بسیاری عنوان شده، به گونه‌ای که نقش آنها در حل مشکلاتی چون تورم، بیکاری و... بر هیچ کسی پوشیده نیست. اما آنچه ما در این مقاله به دنبال آن هستیم این است که دریابیم بین این دو عامل مهم (کارآفرینی و تعاون) رابطه‌ای برقرار است و چه روابطی باید برقرار شود تا روند رشد و توسعه را در جامعه تسریع نماید. در ابتدای بحث کلیاتی همچون: مفهوم واژه کارآفرینی، اهمیت و ضرورت کارآفرینی، انواع کارآفرینی و انواع کارآفرینان را به صورت گذرا از نظر خواهیم گذرانند. در ادامه به انواع روش‌های راه‌اندازی کسب و کار (روش خرید کسب و کار، روش پذیرش نمایندگی و شروع کسب و کار از صفر) اشاره خواهیم نمود که به عنوان مقدمه‌ای برای ورود به قسمت دوم بحث به حساب می‌آید. در قسمت بعدی با مطرح نمودن سوال مهم چرا کار گروهی؟ ریشه‌های اندیشه تعاونی و هدف‌های بخش تعاون را بررسی می‌نماییم. در قدم بعد و در جهت آشنایی با شرکت تعاونی، ویژگی‌های اساسی شرکت‌های تعاونی و اصول شرکت‌های تعاونی را از نظر گذرانده و چند توصیه کلیدی را برای موفقیت در تشکیل و اداره تعاونی ارائه می‌نماییم. در قسمت بعدی سعی می‌نماییم تا بحثی ترکیبی را با مطرح نمودن مقوله کارآفرینی اجتماعی دنبال نماییم که در ادامه مراحل فرآیند کارآفرینی اجتماعی و مزایای کارآفرینی اجتماعی را یادآور خواهیم شد. سپس به بررسی تعاونی‌ها در اقتصادهای در حال توسعه و تحول پرداخته و مطالبی را پیرامون ایجاد ساختاری نوین برای تعاونی‌ها در هزاره آتی ارائه خواهیم نمود و در خاتمه با نتیجه‌گیری بحث را به پایان خواهیم برد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، کسب و کار، کارآفرینی آزاد یا مستقل، کارآفرینی سازمانی، کارآفرینی اجتماعی

تعاونی دانشجویی: رویکردی نو در گسترش اندیشه‌ی کارآفرینی در دانشگاه تجربه‌ی دانشکده کشاورزی دانشگاه رازی کرمانشاه

دکتر عبدالحمید یاپ زن

استادیارگروه ترویج و توسعه روستایی دانشکده کشاورزی دانشگاه رازی، عضو مرکز پژوهش و تحقیقات توسعه اقتصادی-اجتماعی، عضو موسسه پژوهشی-کاربردی بیستون کرمانشاه

چکیده:

اگر بپذیریم که کارآفرینی نه تنها موتور توسعه اقتصادی، بلکه زیربنای ساخت فکری و اندیشه‌ای اعضای جوامع بشری است، آنگاه با توجه به نقش بی‌بدیل دانشگاهها در ترویج و توسعه‌ی این مهم، خواهیم پذیرفت که برای دستیابی به جامعه و کشوری پویا و متحرک، توجه کاملاً ویژه به کارآفرینی در دانشگاه اجتناب‌ناپذیر است. چنانچه محیط دانشگاه و جو حاکم برآن بتواند به دانشجو این مفهوم را بقبولاند که «تو می‌توانی»، به نظر می‌رسد در امتداد این تفکر، چیزی به نام وابستگی، بی‌اعتمادی به خود، ناتوانی و بی‌تفاوتی... نتواند جلوه کند. تجربه‌ی چندساله‌ی دانشکده کشاورزی دانشگاه رازی کرمانشاه در ایجاد اولین تعاونی تولید دانشجویی کشور موید این است که دانشجویان در کنار یکدیگر و زیر چتر حمایت روحی و فنی استادان خود و به گونه‌ای سینرژیک، بارقه‌هایی از توانایی‌ها و پتانسیل‌های خود را به نمایش می‌گذارند که به هیچ وجه در قالب روش‌های متداول قابل تحلیل نیست. تعاونی مذکور، مدلی است موفق از یک شکل شناور که در گذر زمان دارای ورودی و خروجی مستمر است، لیکن اصل مشارکت و «کار با یکدیگر» همچنان باقی می‌ماند. نگارنده به عنوان یکی از آغازگران کارآفرینی در دانشگاه و منطقه، بر اساس تجارب چند دهه‌ای خود تردیدی ندارد که محیط دانشگاه، فضایی است که می‌تواند روحیه‌ی «خواستن»، «ایجاد کردن» و «مستقل بودن را» در جوانان دانشجو ایجاد نماید. این نوشتار قصد دارد ویژگی‌ها و شرایط شکل‌گیری فرایند به وجود آمدن تعاونی مذکور را به تصویر بکشاند. باشد که موثر واقع شود.

کلید واژه‌ها:

تعاونی دانشجویی، کارآفرینی، کشاورزی، کرمانشاه

تعاونی‌های روستایی، کارآفرینی، فرصت‌ها و چالش‌ها

سیاوش ایمنی^۱ - شهرام آزادمنش^۲

۱- کارشناس سازمان همیاری اشتغال فارغ التحصیلان جهاد دانشگاهی s_imeni@yahoo.de

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد توسعه روستایی دانشگاه تهران

چکیده:

نرخ رشد بالای جمعیت در دهه‌های گذشته، جوان بودن جمعیت و وقوع انفجار جمعیت در مراحل نخستین توسعه اقتصادی - اجتماعی کشور از یک سو و کمبود سرمایه، تولید، عدم سرمایه‌گذاری و امکانات لازم در زیر ساخت‌های توسعه و عدم ایجاد ظرفیت‌ها و فرصت‌های اشتغال از سوی دیگر، کشور را با بحران بیکاری در سطح وسیع مواجه ساخته است. در این میان روستاهای کشور علی‌رغم برخورداری از منابع قابل توجه کشاورزی، دامپروری، صنایع دستی، زمین‌ها و پتانسیل‌های گردشگری عدیده‌ای همچون فقر، بیکاری و مهاجرت دست به گریبان‌اند. دلایل اصلی این امر را باید در نحوه بهره‌برداری، مدیریت و استفاده از منابع و نیروی انسانی جستجو کرد. امروزه از کارآفرینی به عنوان محرک اصلی توسعه اقتصادی یاد می‌شود. لذا توسعه کارآفرینی با توجه به شرایط اقتصادی جامعه به ویژه در نواحی روستایی یکی از نیازهای مهم کشور محسوب می‌شود. در این میان تعاونی‌های روستایی بستر مناسبی برای اشتغال روستاییان و ایجاد روحیه کارآفرینی می‌باشد زیرا این تعاونی‌ها می‌توانند با جمع‌آوری سرمایه‌های کوچک اعضا، نگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط و حتی موسسات بزرگ اقتصادی را ایجاد کرده و زمینه‌ی اشتغال را برای افراد جویای کار فراهم می‌نماید. ایجاد تعاونی‌های روستایی علاوه بر اشتغال‌زایی باعث افزایش حس اعتماد به نفس، رضایت از زندگی و توان تصمیم‌گیری و افزایش مشارکت‌های مردم محلی می‌گردد. در کنار همه این فرصت‌ها و شرایط مطلوب در جوامع روستایی، برای ایجاد تعاونی‌ها، همواره یکسری موانع و چالش‌ها و تهدیدهایی نیز متوجه تعاونی‌های روستایی (خصوصاً در مورد تعاونی‌های زنان) وجود دارد. این تحقیق می‌تواند در شناسایی فرصت‌ها، نقاط قوت، موانع و چالش‌های اساسی پیش روی تاسیس و توسعه تعاونی‌های روستایی و توسعه کارآفرینی موثر واقع شده و همچنین راهکارهای لازم در جهت استفاده بهینه از فرصت‌ها و نقاط قوت موجود، رفع موانع و تبدیل تهدیدات به فرصت‌های مناسب ارائه نماید.

کلید واژه‌ها:

تعاونی، کارآفرینی، فرصت‌ها و تهدیدات، تعاونی‌های روستایی

تعاونی‌های کارآفرین و صنعت سرمایه‌گذاری خطرپذیر

سمیه محمودی

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه اصفهان

s_mahmoodi۶۳@yahoo.com

چکیده:

یکی از کاربردی‌ترین و اساسی‌ترین مفاهیم مورد نیاز جامعه امروز، کارآفرینی است که به اعتقاد کارشناسان موتور توسعه اقتصادی جامعه امروز می‌باشد. سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر هم به عنوان یکی از مهمترین منابع تامین مالی کسب و کارهای کارآفرینانه و تکنولوژیک نقش مهمی در اقتصاد ایفا می‌کند. (Avenimelech, ۲۰۰۲) اما این بحث به رغم سابقه ۶۰ ساله در دنیا هنوز در ایران جوان است و آنگونه که بایسته و شایسته است مورد توجه قرار نگرفته است. یکی از مهمترین بخش‌های جامعه برای توسعه اقتصادی تعاونی‌ها به شمار می‌آیند که همگام با سیاست‌های دولت در بهبود شرایط زندگی، کار، تولید و ارتقای سطح درآمد و وضعیت اجتماعی مردم مؤثر می‌باشند (محمد رضا رضانی، ۱۳۸۶). کشورهای در حال توسعه در سال‌های اخیر با توجه به نقش موثر و مثبت تعاونی‌های کارآفرین در جامعه، بهره‌برداری از این پتانسیل را جهت مواجهه با معضلاتی نظیر رکود، تورم و عدم اشتغال مورد توجه قرار داده‌اند. یکی از مشکلات و مسایل اساسی بخش تعاون کمبود سرمایه می‌باشد. سرمایه تعاونی‌ها که در حقیقت نقدینگی آنها محسوب می‌شود، نقش مهمی در توانایی این شرکت‌ها برای تامین کالای مورد نیاز اعضا و مشتریان شرکت و در نتیجه افزایش رضایت آنان دارد. (Sdrolias, ۲۰۰۵)

از این رو در این نوشتار ابتدا نقش سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر در اقتصاد و منشا ایجاد ارزش افزوده در صنعت سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر را بررسی می‌نماییم و با برشمردن مدیریت ریسک راه‌هایی برای مهار ریسک بالای این صنعت پیشنهاد می‌دهیم. سپس وضعیت سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر در ایران و چالش‌های آن را بررسی کرده و با بررسی برنامه‌های توسعه تعاونی‌های کارآفرین و سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر در چندین کشور، پیشنهادهایی برای توسعه و رشد این حوزه در کشورمان ارائه می‌دهیم.

کلید واژه‌ها:

سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر، تعاونی‌های کارآفرین، کسب و کارهای کوچک، مدیریت

ریسک

تعاونی‌های کارآفرین و جهانی شدن

دکتر مجید رشید کابلی^۱ - سمیه محمودی^۲

۱- عضو هیات علمی دانشگاه اصفهان

۲- کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه اصفهان

s_mahmoodi۶۳@yahoo.com

چکیده:

جهانی شدن پدیده‌ای است که مردم جهان را در یک جامعه واحد به هم پیوند می‌دهد به طوری که در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌های اجتماعی فرهنگی و اقتصادی نقش مرزها به حداقل می‌رسد. در این مقاله سعی بر این است که چالش‌های فراروی کشور برای جهانی شدن در بعد داخلی به خصوص تعاونی‌ها مورد بررسی قرار گیرد. به نظر می‌رسد با ظهور پدیده جهانی شدن تعاونی‌ها با چالش‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهایی مواجه شده‌اند. با افزایش نرخ جمعیت، افزایش میزان درآمد و محدود شدن قوانین و تعرفه‌های بازرگانی و جهانی شدن اقتصاد بازار، فرصت‌های مناسبی برای حضور شرکت‌های تعاونی در بازارها و فعالیت در سطح بین المللی فراهم شده است. از طرف دیگر انحصارات بزرگ بازرگانی موجب خواهند شد که تولیدکنندگان کوچک به دشواری بتوانند کالاهای خود را به فروش برسانند. (Sdrolias, ۲۰۰۵) جهانی شدن مثل شمشیری دولبه عمل می‌کند و برای هر کشور سود و زیان‌هایی در پی خواهد داشت جهانی شدن مانند موجی عظیم است که اگر موج سوار خوبی نباشیم غرق خواهیم شد.

در این مقاله پس از ارائه تعاریفی از تعاون و کارآفرینی، مفاهیم و اجزای آنها و مفهوم جهانی شدن به بررسی اثرات، جایگاه و نقش جهانی شدن در بخش تعاون کشورهای در حال توسعه می‌پردازیم و به بررسی موانع توسعه صادرات غیر نفتی در کشور و چالش‌های پیش روی کشور در توسعه صادرات غیرنفتی در صورت عضویت یا عدم عضویت در سازمان تجارت جهانی می‌پردازیم. در انتها با بررسی تجربیات چندین کشور در خلق و توسعه تعاونی‌های کارآفرین و با در نظر گرفتن شرایط کشورمان، راهبردهایی جهت واکنش تعاونی‌ها به پدیده جهانی شدن ارائه می‌دهیم.

کلید واژه‌ها:

تعاونی‌های کارآفرین، جهانی شدن، کارآفرینی، تجارت جهانی

تعاونی‌های گردشگری و توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی

سیاوش ایمنی قشلاق^۱ - فضیله خانی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی

۲- عضو هیات علمی دانشگاه تهران

s_imeni@yahoo.de

چکیده:

فعالیت گردشگری امروزه به عنوان یکی از مهمترین و پویاترین فعالیت‌ها در جهان مطرح است. بر اساس گزارش سازمان جهانی گردشگری، درآمد حاصل از گردشگری بین‌المللی در سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۵ تقریباً بیش از دو برابر شده و از ۲۷۰ میلیارد دلار به ۶۸۰ میلیارد دلار افزایش پیدا کرده است. بنا بر این گردشگری در حال حاضر، با پویایی خاص خود می‌تواند تأثیرات عمده‌ای بر تحولات اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی در سطوح مختلف بین‌المللی، ملی و محلی بر جای گذارد. امروزه یکی از شناخته‌شده‌ترین راهبردهای غیرسنتی برای توسعه گردشگری و فرصت‌های مربوط به آن در زمینه کارآفرینی است. تعاونی‌های گردشگری به عنوان تشکل‌های غیردولتی در بسیاری از کشورها نقش خود را به خوبی ایفا کرده‌اند. این تعاونی‌ها کلیه مراحل گردشگری مشتمل بر تبلیغات، پذیرش، راهنمایی، اسکان، مسافرت و... مرتبط با گردشگران را به خوبی ساماندهی و برگزار می‌کنند. این تحقیق می‌تواند در شناسایی پتانسیل‌های موجود مناطق روستایی برای توسعه تعاونی‌های گردشگری و توسعه کارآفرینی روستایی مفید واقع شده و همچنین در امر سیاست‌گذاری و تدوین برنامه‌های توسعه تعاونی و کارآفرینی مد نظر قرار گیرد. نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد که در نواحی روستایی کشور زمینه‌های مناسبی برای توسعه تعاونی‌های گردشگری وجود دارد. همچنین ایجاد تعاونی‌های گردشگری می‌تواند در توسعه کارآفرینی روستایی به عنوان یک راه حل مناسب مطرح باشد.

کلید واژه‌ها:

تعاونی، گردشگری، کارآفرینی روستایی، تعاونی گردشگری

تعاونی، کارآفرینی اجتماعی، اثرات متقابل

دکتر سعید سعید اردکانی^۱ - محسن طاهری دمنه^۲

۱- استادیار دانشکده مدیریت، دانشگاه یزد

dr.saeida@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی، دانشگاه یزد

mtdemne@gmail.com

چکیده:

بررسی نوشتارهای علمی مرتبط با سرمایه اجتماعی، کارآفرینی اجتماعی و تعاون، نشان دهنده وجود وابستگی و ارتباط بین این سه مقوله است. تعاون به مثابه یک شیوه اقتصادی - اجتماعی کار و فعالیت، بر مفاهیمی چون؛ همیاری، عدم استثمار، توزیع عادلانه ثروت و درآمد، کمک متقابل و ... مبتنی است و بخش تعاونی به عنوان یک بخش اقتصادی شناخته شده، بر اساس مفاهیم تعاون به فعالیت می‌پردازد. تعاونی‌ها با وجود آنکه منشأ ایجاد درآمد هستند، اما وسوسه سود ندارند و اجحاف اقتصادی و اجتماعی را موجب نمی‌شوند و با وجود آنکه فعالیت‌های اقتصادی و نفع اعضاء اساس کار بسیاری از تعاونی‌هاست ولی به طور همزمان اهداف دیگری نظیر مشارکت اجتماعی، اشتغال‌زایی و ایجاد منافع جمعی را نیز دنبال می‌کنند. کارآفرینان اجتماعی نیز عموماً افرادی با ویژگی‌هایی مشابه با کارآفرینان کسب و کار هستند که ضمن تلاش برای رفع نیازهای مادی خود، فرصت‌هایی را برای رفع مشکلات و مخاطرات اجتماعی جستجو می‌کنند. در این مقاله ضمن معرفی نقش کارآفرینان اجتماعی در ایجاد و توسعه تعاونی‌ها، به بررسی نقش تعاونی‌ها در توسعه کارآفرینی اجتماعی خواهیم پرداخت و آن دسته از ویژگی‌های تعاونی‌ها که مورد توجه کارآفرینان اجتماعی است را، توصیف خواهیم نمود. نتایج این تحقیق نشان‌دهنده نقش مثبت تعاونی‌ها در پرورش و به‌کارگیری کارآفرینان اجتماعی و همچنین نقش مثبت کارآفرینان اجتماعی در تأسیس و توسعه تعاونی‌ها است.

کلید واژه‌ها:

سرمایه اجتماعی، کارآفرینی اجتماعی، تعاون، تعاونی

تعیین ویژگی‌های کارآفرینی اعضای شرکت‌های تعاونی استان مرکزی از نظر فرصت‌طلبی، نیاز بازار و ارزش‌های رایج

رامین زارع

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی اراک

مدیر ارتباط با صنعت و جامعه دانشگاه

raminzare46@yahoo.com

چکیده:

کشورهای پیشرفته از دهه‌های قبل و برخی از کشورهای در حال توسعه در سال‌های اخیر نقش موثر کارآفرینان را در توسعه جامعه مورد توجه قرار داده‌اند این توجه بیشتر در جهت تدوین استراتژی‌ها، سیاست‌ها، و برنامه‌های عملی جهت گسترش فرهنگ کارآفرینی بر مبنای ویژگی‌های کارآفرینی در بین شرکت‌های اقتصادی است، هرچند در کشور ما حداقل در بخش تعاون مطالعات اندکی در این خصوص صورت گرفته است با این توصیف و با توجه به اینکه فرصت‌طلبی، نیاز بازار و ارزش‌های رایج از مشخصه‌های اصلی کارآفرینی هستند، پژوهش حاضر در نظر دارد ویژگی‌های کارآفرینی اعضای شرکت‌های تعاونی استان مرکزی از نظر فرصت‌طلبی، نیاز بازار و ارزش‌های رایج بررسی نماید.

کلید واژه‌ها:

فرصت‌طلبی، نیاز بازار، ارزش‌های رایج، کارآفرینی، تعاونی.

تنگناها و راهکارهایی برای توسعه کارآفرینی

سمیه جنگ جی کاشانی

کارشناس ارشد کشاورزی توسعه روستایی s-kmashasa@yahoo.com

چکیده:

آنچه در شرایط سخت کنونی ضرورت آن در جامعه ما بیش از پیش احساس می‌شود پرداختن به این مقوله اساسی یعنی کارآفرینی است. زیرا مسلماً کارآفرینان با توجه به خصوصیات ممتاز و برجسته خود قادرند در چنین شرایطی منابع را برای ایجاد رشد و توسعه در زمینه‌های تولید منابع انسانی فراهم کرده و اشتغال و کسب و کار جدید ایجاد نموده و با نوآوری صنعتی بر توسعه دامنه محصولات و خدمات جدید بی‌افزایند. اکنون باید عرصه‌های مختلف کارآفرینی در برابر نسل جوان جامعه گشوده شود و این امر در گرو ایجاد بستر مناسب و حمایت‌های همه جانبه دولت اعم از مادی و معنوی و فرهنگی و تحقیقاتی و علمی و نیز برداشتن موانع موجود بر سر راه جوانان کارآفرین است.

تأمل در تعریف کارآفرینی نشان می‌دهد که این عامل می‌تواند در افزایش حجم فعالیت‌های اقتصادی، انباشت ثروت، بهبود کیفیت زندگی، تبدیل تنگناها به فرصت‌ها و ایجاد فرصت‌های شغلی نقش موثری داشته باشد و اگر جامعه آن را به عنوان یک ارزش بپذیرد می‌تواند شاهد تحولاتی در عرصه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی باشد. نگاهی به وضعیت اقتصادی کشورهای پیشرفته و توسعه یافته که به مسأله کارآفرینی توجه کرده‌اند نشان می‌دهد که این کشورها با توجه به مقوله کارآفرینی توانسته‌اند به پیشرفت‌های چشمگیری در رفع بحران‌های اقتصادی و بر طرف کردن بیکاری در جامعه دست یابند یا حداقل از بحران‌های پیش آمده به سلامت عبور کنند و یا بحران‌هایی که وقوع آن را پیش‌بینی می‌کردند مهار کنند. متأسفانه طی سال‌های اخیر در کشور توجه چندانی به موضوع کارآفرینی نشده و فقط در چند سال اخیر به دلیل افزایش میزان بیکاری و حادث شدن وضعیت آن مخصوصاً از برنامه سوم به بعد به این مسأله توجه شده است اما در این میان لزوم برنامه‌ریزی‌های اجرایی و عین حال بلندمدت در بخش کارآفرینی به خصوص در زمینه نیروهای جوان می‌تواند زمینه‌ای در رشد اقتصادی و صنعتی کشور و نیرو محرکه‌ای برای گذر از حالت سنتی باشد. در این مقاله سعی می‌شود رویکردی را در خصوص نحوه اجرای توجه به امر کارآفرینی در برنامه چهارم و ضرورت اهمیت و وجود تنگناهای آن را در دولت نهم مورد توجه قرار دهیم.

کلید واژه‌ها:

توسعه، کارآفرینی، اقتصاد

توسعه اشتغال و کارآفرینی روستایی
با استفاده از خوشه‌های تعاونی تولیدی-خدماتی
مورد نمونه: نهال خرما

سیاوش ایمنی^۱ - علیرضا مهاجری^۲

۱- کارشناس سازمان همیاری اشتغال فارغ‌التحصیلان جهاد دانشگاهی

۲- مدرس دانشگاه و مدیر امور پژوهشی سازمان همیاری اشتغال فارغ‌التحصیلان جهاد دانشگاهی

s_imeni@yahoo.de

armajeri8@gmail.com

چکیده:

بیکاری و کمبود فرصت‌های شغلی که نتیجه عدم تعادل بین عرضه و تقاضای نیروی کار و یا بازار کار در روستاهاست، از جمله مشکلات نواحی روستایی کشور است. لذا نیاز به توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی با توجه به کاهش فعالیت‌های کشاورزی، مهاجرت مردم و تنوع‌بخشی به فعالیت‌های روستایی امری ضروری است. بنا بر این برای توسعه اشتغال و کارآفرینی روستایی باید به راهکارهای کارآمدی توجه شود که در این میان توسعه خوشه‌های تعاونی تولیدی-خدماتی می‌تواند به عنوان راهکاری مناسب مطرح شوند. امروزه در اکثر کشورهای جهان، بنگاه‌های کوچک و متوسط از جنبه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، تولید و ارائه خدمات در حال نقش آفرینی هستند. همچنین در کشورهای در حال توسعه، بنگاه‌های کوچک و متوسط عامل راهبردی برای توسعه اقتصادی، اشتغال‌زایی و رقابت‌پذیری به حساب می‌آیند. در کشور ما با وجودی که بیش از ۹۰ درصد واحدهای تولیدی در گروه صنایع کوچک و متوسط قرار می‌گیرند، به دلیل نداشتن استراتژی توسعه مبتنی بر ساختارهای موجود صنعتی و رها کردن واحدهای کوچک تولیدی به حال خود، این بنگاه‌ها نتوانسته‌اند سهم قابل توجهی در تولید ناخالص ملی و ایجاد ارزش افزوده داشته باشند. خوشه‌ها یکی از الگوهای موفق سازماندهی کسب و کارهای کوچک و متوسط هستند که کاستی‌های بنگاه‌های کوچک و متوسط را رفع و مزیت‌های مختلفی همچون انعطاف‌پذیری و تنوع را تقویت می‌بخشند.

کلید واژه‌ها:

خوشه‌های تعاونی، تعاونی‌های تولیدی-خدماتی، کارآفرینی

توسعه شبکه F.C.B در فضای چندبعدی به منظور تحلیل بازار کسب و کار در تولید محصولات جدید

محمدرضا یدالهی^۱ - آنا پیشنهادی^۲

۱- عضو هیات علمی پژوهشکده حمل و نقل وزارت راه و ترابری، کارشناس ارشد مهندسی سازه و

مدرس دانشگاه جامع علمی-کاربردی

۲- دانشجوی رشته گرافیک کامپیوتر، دانشگاه جامع علمی-کاربردی

چکیده:

روش شبکه شطرنجی FCB که توسط آقای ریچارد وون از شرکت Foote, Cone & Belding ارائه شده است به عنوان یکی از تکنیک‌های فردی خلاق در تحلیل محیط و به منظور ارائه محصول یا خدمات جدید در مقابل رقبا طراحی شده است. این شبکه همانند یک ماتریس چهارخانه‌ای که مشابه با ماتریس‌های توصیف مفاهیم بازاریابی و مدیریت می‌باشد با استفاده از کمیت‌های همگن معنی‌دار، به کارآفرینان، برنامه‌ریزان تجاری و بازاریاب‌ها در تحلیل بازاریابی و برنامه‌ریزی‌های راهبردی کمک می‌کند تا منافذ بازار را شناسایی نموده و محصولاتی خلق نمایند که این منافذ را پر کند. بدین ترتیب با تعیین مشخصات محصولات فعلی و قرار دادن آنها بر روی شبکه و تشخیص منافذ به دست آمده در شبکه و با ترکیب مهندسی معکوس و خلاقیت، محصولات واجد شرایطی را می‌توان خلق نمود که در منافذ موجود بر روی شبکه قرار گیرند. سپس با تعیین شاخص‌های پذیرش هر محصول و با استفاده از تحلیل فعلی بازار، به تولید محصول جدید اقدام خواهد شد. در این مقاله با استفاده از این ایده، ماتریس n بعدی طراحی شده است که شاخص‌های مختلف متعددی از محصولات را می‌تواند بر روی خود تحلیل نماید. با استفاده از یک برنامه کامپیوتری در یک محیط نمایش گرافیکی، قادر خواهیم بود تا علاوه بر دیدن فضاهای خالی بازار موجود، بر اساس محاسبات دقیق محل فضاهای خالی در بازار را پیدا کرده و سپس با تخصیص وزن به معیارهای انتخابی، نسبت به خلق محصولات جدید اقدام نماییم. این فرآیند به کارآفرینان در مرحله خلق محصولات جدید بر اساس علاقه و سایر معیارها کمک خواهد نمود تا اولین مرحله در ایجاد یک کسب و کار جدید را که ارائه طرح و نظری نوآورانه می‌باشد با موفقیت طی نمایند.

کلید واژه‌ها:

شبکه شطرنجی FCB، تخصیص وزن به معیار، کارآفرینی، خلاقیت

توسعه «کارآفرینی محلی» با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)

میر مجتبی حیدری

کارشناس آموزشی گروه نقشه‌برداری دانشکده فنی و مهندسی مرنده (وابسته به دانشگاه تبریز)

m_heydari@tabrizu.ac.ir

چکیده:

گهگاه موقعیت‌های جغرافیایی قابلیت‌های ویژه و مخصوص به خود را دارند که در مکان‌های دیگر این قابلیت‌ها وجود ندارد و یا ناچیز است. در واقع، این قابلیت‌ها در آن محل و موقعیت جغرافیایی «مکان مرجع» شده است. کارآفرینان محلی می‌توانند با سرمایه‌گذاری روی این قابلیت‌ها بازار موفق‌تری را در دنیای کسب و کار داشته باشند. با توجه به این که سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) بیشتر با اشیاء و مواردی که «مکان مرجع» می‌باشند سروکار دارد در نتیجه «قابلیت‌های مکان مرجع» نیز می‌توانند موضوع بحث GIS شوند و اطلاعات محلی در مورد «قابلیت‌های مکان مرجع» در آن ذخیره شده و مورد استفاده کارآفرینان محلی شوند. از این دیدگاه «کارآفرینی محلی» به صورت یک موضوع مهم ظهور می‌نماید. در این مقاله سعی شده است «قابلیت‌های مکان مرجع» را در یک موقعیت جغرافیایی شناسایی کرده و با استفاده از GIS اطلاعات مربوط به آن را مدیریت نموده و از این طریق به آن قابلیت‌ها بها داده و موجبات تولید کالاهایی به پشته‌ها قابلیت‌های محلی شویم و به رونق اشتغال در یک مکان خاص کمک نماییم.

کلید واژه‌ها:

قابلیت‌های مکان مرجع، کارآفرینی محلی، سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)

توسعه کارآفرینی ایران مبتنی بر تجربیات کشورهای مختلف

ندا ثابتی نیا^۱ - فاطمه کاتبی^۲

۱- مقطع کاردانی رشته گرافیک رایانه دانشگاه جامع علمی کاربردی

neda_۸۰۷۷۰@yahoo.com

۲- مقطع کاردانی رشته گرافیک رایانه دانشگاه جامع علمی کاربردی

katebi_f@yahoo.com

چکیده:

در دنیای امروز که سرعت تحولات و تغییرات شتابی خیره کننده دارد و گذر از جامعه صنعتی به جامعه اطلاعاتی فقط چند سال به طول انجامیده است، به نظر می رسد همگام با تغییرات به وجود آمده باید مفاهیم جدیدی را در اقتصاد جهانی تعریف نمود. یکی از اساسی ترین و کاربردی ترین مفاهیم مورد نیاز جامعه امروز «کارآفرینی» است که به اعتقاد کارشناسان «موتور توسعه اقتصادی» جامعه امروز می باشد. وضعیت اقتصادی کشور و ترکیب جمعیتی امروزه بیش از پیش ما را نیازمند یافتن زمینه های پیشرو در صحنه اقتصادی می کند و در این راستا ضرورت داشتن مدل، الگوها و راهکارهای مناسب جهت آموزش، تربیت و استفاده بهینه از نیروی فعال و کارآفرین بیشتر می شود. یکی از مهمترین معیارهای تدوین و ارزیابی برنامه ها و سیاست های ملی و بخشی، مقایسه نظام مند با برنامه ها و اقدامات سایر کشورها است. این مقایسه چنانچه با رقبا و کشورهای پیشرو صورت پذیرد، به شناخت فاصله ها و شکاف های وضع موجود و وضع مطلوب می انجامد. این شناخت در کنار آشنایی با ظرافت ها و نقاط ضعف و قوت بومی، سیاستگذاران را برای تدوین چشم انداز و استراتژی به بهترین نحو یاری می رساند. از آنجایی که یکی از اصول موفقیت در کارآفرینی همگام بودن با تغییرات جهانی است، در این مقاله به بررسی فعالیت های کارآفرینانه در جهان پرداخته شده است و هدف این است که بتوانیم با استفاده از نقاط قوت و کشف عوامل توسعه اقتصادی کشورهای دیگر، در راستای توسعه ایرانی کارآفرین قدم برداریم زیرا مطالعه تجارب سایر کشورها اقدام مفیدی است که به منظور استفاده بهینه از این تجارب و راهکارهای ارائه شده توسط این کشورها، می توان با سرعت بیشتر و زمان کوتاهتری به راه حل های مناسب و بومی شده دست یافت.

کلید واژه ها:

تجارب کارآفرینی، جایگاه ایران، توسعه کارآفرینی

توسعه کسب و کارهای تعاونی کشاورزی بسان ساز و کارهای نهادی تلفیق کارآفرینی در فرآیند توسعه پایدار کشاورزی

دکتر ابوالقاسم شریفزاده^۱ - دکتر جهانگیر یدالهی فارسی^۲ - دکتر همایون مرادنژادی^۳

۱- عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

۲- عضو هیات علمی دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران

۳- عضو هیات علمی دانشگاه ایلام

sharifsharifzadeh@gmail.com

چکیده:

بهره‌برداران و کنشگران زنجیره‌های بخش کشاورزی همانند همقطاران خویش در سایر بخش‌های اقتصادی تحت تاثیر نیروهای جهانی‌سازی و جهانی‌شدن، می‌بایستی با ملزومات تجاری شدن، حاکمیت اقتصاد بازار، آزادسازی اقتصاد و از همه مهمتر، رقابت فزاینده در عرصه جهانی کنار آیند. بسیاری از کشورهای در حال توسعه، علی‌رغم ضرورت پرورش و بهسازی ظرفیت‌های بخش کشاورزی برای رقابت در سطح جهانی، با مشکلات و مسایل مزمی همچون، فقر روستایی، فرسایش انسانی، ناپایداری معیشت خانوارهای کشاورز، تخریب فزاینده منابع، عقب‌ماندگی فناورانه و توسعه‌نیافتگی زیرساختی مواجه‌اند. توسعه کارآفرینی در بخش کشاورزی یکی از رویکردها و سازوکارهای راهبردی برای رویارویی با چالش‌های برشمرده شده برای توسعه پایدار بخش کشاورزی به شمار می‌رود. به واقع، کارآفرینی از عناصر دیدمان در حال ظهور توسعه پایدار کشاورزی به شمار می‌رود و لازم است کنشگران و کارگزاران امر، از جمله نظام ترویج کشاورزی، تلاشی هدفمند، برنامه‌ریزی شده و راهبردی را برای تسهیل توسعه کارآفرینی در بخش کشاورزی یا تحقق کشاورزی پایدار کارآفرینانه در تعامل با سایر کنشگران در چارچوب نظام دانش، اطلاعات و فناوری کشاورزی (agricultural information, knowledge and technology system) به انجام رسانند. این مهم از طریق سازوکارهای مختلفی می‌تواند پیگیری شود. یکی از این سازوکارها، توسعه کسب و کارهای تعاونی در بخش کشاورزی است که می‌تواند فراهم آورنده چارچوبی برای عمل جمعی، بسیج منابع، کارآفرینی، رشد و بهره‌وری بخش کشاورزی باشد. ماهیتاً کارآفرینی و توسعه کسب و کارهای تعاونی با رویکرد کارآفرینانه در بخش کشاورزی به جای اینکه یک کنش مقطعی ایستا (static action-oriented) باشند، فرآیندهای پویا (dynamic process) مشتمل بر کنش، واکنش و برهمکنش مجموعه‌ای از کارگزاران و دست‌اندرکاران امر می‌باشند. بنا بر این لازم است هم استمرار و تداوم برخاسته از توالی زنجیره کنش‌های شاکله فرآیندهای مزبور به حساب آید و هم پویایی حاصل از واکنش و برهمکنش کنش‌های مزبور مدنظر قرار گیرند. هر کسب و کار کارآفرینانه در بخش کشاورزی در نوع خود یک سامانه می‌باشد. این امر می‌طلبد که با رویکردی سامانه‌مند (systemic)، مولفه‌های این سامانه‌ها و پیوند درون سیستمی و برون سیستمی آنها به مثابه یک کلیت منسجم و پویا به حساب آید. کارآفرینی و توسعه کسب و کارهای تعاونی گونه کارآفرینانه در بخش کشاورزی پدیده یا هستار (phenomena) می‌باشند

که نمود و نمو یا به واقع پیدایش و رشد آن، نیازمند فراهم‌سازی شرایط لازم است. این مطالعه با رویکرد توصیفی نظری – مفهومی در پی آن است تا مقوله کارآفرینی در بخش کشاورزی را به عنوان یک ضرورت ملموس واکاود و سازوکارهای توسعه و ترویج کسب و کارهای تعاونی در بخش کشاورزی با رویکرد کارآفرینی را معرفی نماید و با تشریح ملزومات و چالش‌های مربوطه، سازوکارهایی را برای توسعه کسب‌وکارهای تعاونی کشاورزی کارآفرینانه پیشنهاد دهد.

کلید واژه‌ها:

توسعه پایدار کشاورزی، تعاون، کارآفرینی، کسب و کارهای تعاونی کشاورزی

توقف تعاونی‌ها و عوامل مؤثر بر آن

(مطالعه موردی تعاونی‌های استان یزد طی برنامه سوم توسعه: ۸۳-۱۳۷۹)

بابک ده موبد^۱ - حسین توکلی^۲ - میترا موبد^۳

۱- کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی دانشگاه یزد

b.dehmoobed@gmail.com

۲- کارشناس ارشد مدیریت صنعتی و کارشناس مرکز کارآفرینی دانشگاه یزد

hbtavakoli@gmail.com

۳- کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی دانشگاه یزد

mitra.moubed@gmail.com

چکیده:

بنگاههای تعاونی نیز همانند انسان‌ها متولد می‌شوند و پس از طی مراحل مختلفی در طول عمرشان به صورت‌های مختلفی می‌میرند. با این دیدگاه، مرگ و نابودی تعاونی‌ها موضوعی حتمی و ناگزیر است و تنها می‌توان با روش‌هایی آن را به تأخیر انداخت. آگاهی درباره عوامل توقف تعاونی‌ها می‌تواند یکی از راه‌های به تأخیر انداختن این مسأله باشد. هدف مقاله حاضر، بررسی تأثیر عوامل متعدد و محتمل (مانند محل استقرار، اندازه تعاونی، سرمایه اولیه و...) بر توقف بنگاههای تعاونی استان یزد در فاصله سال‌های برنامه سوم توسعه (۱۳۷۹ تا ۱۳۸۳) است.

برای تخمین عوامل مؤثر بر توقف بنگاههای صنعتی از تکنیک رگرسیون پروبیت استفاده شده است. در مجموع نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که استقرار در شهرک‌های صنعتی و اندازه تعاونی تأثیری بر توقف آنها نداشته است. با این وجود، احتمال توقف بنگاه در بین گروه‌های مختلف فعالیت تعاونی‌ها متفاوت است. علاوه بر این احتمال توقف برای بنگاههای مسن‌تر بیش از بنگاههای جوان‌تر است. همچنین بنگاههایی که با سرمایه اولیه بالاتری شروع به کار کرده‌اند احتمال توقف بالاتری دارند.

کلید واژه‌ها:

تعطیلی بنگاه، اندازه تعاونی، سن تعاونی، سرمایه اولیه

تولید ثروت از طریق فرآیند کارآفرینی استراتژیک، راهی به سوی موفقیت شرکت‌های تعاونی

جهانگیر یداللهی فارسی^۱ - مرتضی محمدی^۲ - علی اکبر آقاجانی^۳

۱ - عضو هیات علمی و استادیار دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران.

jyadollai@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی دانشگاه مازندران.

mrmorteza62@yahoo.com

۳- دانشجوی دوره کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی و عضو باشگاه پژوهشگران جوان دانشگاه آزاد

اسلامی واحد بابل. aghajanianali3@yahoo.com

چکیده:

فشار روی شرکت‌ها به منظور توسعه مداوم دانش و تکنولوژی برای تضمین بقا و رشد در بلندمدت افزایش یافته است. دانش ابزاری کلیدی برای موفقیت در دنیای رقابتی بین شرکت‌ها و حتی ملت‌ها می‌باشد. اما، دانش، فقط منابع غیر محسوس و دارایی‌های متعلق به سازمان‌ها نیست، بلکه سرمایه فکری را هم شامل می‌گردد. برای استفاده اثربخش از سرمایه فکری به فعالیتهایی برای مدیریت استراتژیک منابع نامحسوس نیاز می‌باشد که خود این امر نشان می‌دهد که منابع به تنهایی قادر به ایجاد تفاوت عملکرد بین شرکت‌ها نمی‌باشد. در واقع، تنها با مدیریت استراتژیک منابع منحصر به فرد، می‌توان به مزیت رقابتی پایدار دست یافت. موفقیت بخش تعاونی با توجه به گستردگی جغرافیایی این بخش در کشور از اهمیت به سزایی برخوردار است. در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، پیش بینی شده که دولت از تصدی‌گری خود بکاهد و واگذاری فعالیت‌ها به بخش تعاونی اولویت داشته باشد. این امر بیانگر آن است که بخش تعاونی برای ایفای نقش مؤثر در توسعه کشور می‌بایست قابلیت‌های خود را توسعه داده و به عنوان یک بخش موفق در اقتصاد کشور ایفای نقش نماید. هدف این مقاله ارائه الگوی یکپارچه تولید ثروت در شرکت‌های تعاونی از طریق فرآیند کارآفرینی استراتژیک می‌باشد.

کلید واژه‌ها:

الگوی یکپارچه، کارآفرینی استراتژیک، شرکت‌های تعاونی، تولید ثروت، اثربخشی

کاربرد منابع، مدیریت استراتژیک منابع

جایگاه تعاونی‌های اعتبار در توسعه کارآفرینی روستایی

آئیژ عزمی

دانشجوی دکترای جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه تهران

aeizhazmi@ut.ac.ir

چکیده:

مفاهیم جدید در عرصه‌های روستایی مطرح شده است که هدف کلی آنها توسعه روستایی همه جنبه می‌باشد، از جمله این مفاهیم جدید مقوله کارآفرینی است. توسعه کارآفرینی به این قصد مطرح شد تا با کمک آن بتوان برخی از کمبودهایی که در عرصه‌های اجتماعی و اقتصادی روستا همچون فقر، ضعف روستاییان و بی‌قدرتی آنها مطرح بود را حل کرد. یکی از مشکلاتی که معمولاً یک طرح کارآفرینانه با خود به همراه دارد، مساله اعتبار است که در جهت حل آن موسسات و سازمان‌های مختلفی اقدام به ارایه اعتبار به کارآفرینان نموده‌اند که دارای مشکلاتی چون عدم تحمل هزینه‌های ناشی از بهره، درخواست وثیقه و... می‌باشد. از طرفی این اعتقاد مطرح است که تعاونی‌های اعتبار به لحاظ ساختارهای خاص خود (چون مشارکت طلبانه بودن، جمعی و مردمی بودن بتواند گوشه‌ای از کمبودهای اعتباری در توسعه کارآفرینی در روستاها را پر نماید. اضافه بر این تعاونی‌ها در این راستا با آسیب‌هایی روبرویند که می‌توان از آن جمله به انحصاری شدن آن در دست عده‌ای خاص از روستاییان و یا تبدیل شدن آن به عرصه قدرت‌نمایی برخی از اعضا اشاره نمود.

کلید واژه‌ها:

تعاونی‌های اعتبار، کارآفرینی روستایی، توانمندسازی، وام

جایگاه نظام آموزش عالی در توسعه تعاونی‌های کارآفرینی

مهتاب پورآتشی

کارشناس ارشد آموزش کشاورزی، دانشگاه تهران

m_pouratashi@yahoo.com

چکیده:

از اهداف هر نوع آموزشی می‌توان به تغییر در دانش، بینش و ایجاد و پرورش توانایی‌ها و مهارت‌هایی در فراگیران اشاره کرد تا این تغییرات به بهتر زندگی کردن فرد کمک نماید. از جمله مباحث جدیدی که امروزه در آموزش علوم مختلف وارد شده، بحث کارآفرینی است. تواناسازی دانشجویان برای ایجاد کسب و کار جدید نیاز به آموزش در زمینه مهارت‌های کسب و کار و مهارت‌های کارآفرینی دارد. لذا هدف از انجام مقاله حاضر که به روش کتابخانه‌ای انجام شده است، بحث در خصوص جایگاه نظام آموزش عالی در توسعه تعاونی‌های کارآفرینی می‌باشد. در این قالب موضوعاتی نظیر مفهوم کارآفرینی، سابقه آموزش کارآفرینی در نظام آموزش عالی، اهداف آموزش کارآفرینی و ... مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. نتایج به دست آمده از تحقیق حاکی از آن است که در رابطه با توسعه تعاونی‌های کارآفرینی، دانشگاه و کلاً نظام آموزش عالی یکی از مهمترین ارکان می‌باشد. آموزش عالی می‌تواند از طریق آموزش بر خصیصه‌ها و توانایی‌های افراد تاثیر مثبت بگذارد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، تعاونی، آموزش عالی، آموزش کارآفرینی

جایگاه نظام آموزش عالی در توسعه تعاونی‌های کارآفرین

ندا محسنیان کوچکسرایبی^۱ - نسا محسنیان کوچکسرایبی^۲

۱- کارشناس ریاضی کاربردی و عضو باشگاه پژوهشگران جوان واحد قائمشهر

۲- دانشجوی مهندسی کامپیوتر دانشگاه پیام نور ساری pardis2001@yahoo.com

چکیده:

کارآفرین می‌تواند با شناخت صحیح از فرصت‌ها و استفاده از سرمایه‌های راکد امکاناتی را فراهم کرده و با سازمان‌دهی و مدیریت مناسب منابع، ایده خویش را عملی کند و علاوه بر آن نقش مهمی در تولید و «اشتغال مولد» ایفا نماید. به دلیل نقش و جایگاه ویژه کارآفرینان در روند توسعه و رشد اقتصادی و نیز تحولات اجتماعی، بسیاری از دولت‌ها در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه تلاش می‌کنند با حداکثر امکانات و بهره‌برداری از دستاوردهای تحقیقاتی، شمار هر چه بیشتری از جامعه را که دارای ویژگی‌های کارآفرینی هستند به آموزش در جهت کارآفرینی و فعالیت‌های کارآفرینانه تشویق و هدایت کنند که در این راستا دانشگاه می‌تواند نقش مهمی را ایفا کند.

کلید واژه‌ها:

اشتغال مولد، فعالیت‌های کارآفرینانه

جنبه‌های عقلانیت تئوری سیستمی در کارآفرینی

سهراب عبدالمهدی

عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور آباده sohrab2020@yahoo.com

چکیده:

سه عنصر مهم کارآفرینی: خود آگاهی، آگاهی به دنیای کار و دلایل واقعی برای رابطه این دو واقعیت، از عناصری هستند که در حقیقت ساختار کل مجموعه عملیات کارآفرینی بر آن استوار می‌باشد. به دنبال تئوری توسعه کارآفرینی و در همان راستا، تئوری تناسب شخص - محیط مطرح و تاکید فراوانی روی مراحل و فرایند توسعه کارایی می‌شود. البته تئوری‌های زیادی در مورد کارآفرینی آورده شده‌اند که همگی به نوعی در رابطه هستند. در این دوره، بیشتر عقیده بر این است که هر فردی مدیریت کارآفرینی خود را بایستی خودش انجام دهد و نقش بزرگتری را در ساخت توسعه کارآفرینی خود انجام دهد. در ابتدا افراد نیازمند هستند که بیشتر روی استخدام شدن تکیه کنند تا امنیت شغلی و مهارت‌هایی را بیاموزند که در مسئولیت‌پذیری، جهت‌دهی و تحول کارآفرینی خود کمک نمایند. آنچه که بایستی قابل اطمینان باشد؛ فرد، دانش فرد و مهارت او است و نه صرفاً خود شغل. توسعه کارآفرینی امروزه به صورت چند جهتی و چند سطحی دیده می‌شود. کارآفرینی در ایران: فاکتور فرهنگ در مسأله کارآفرینی به خصوص در ایران بسیار اهمیت داشته است. گرچه مسأله فرهنگ به مرور زمان و به خصوص در صد سال اخیر رنگ خود را می‌بازد و در اثر کوچک شدن جهان، رشد ارتباطات و انفجار تکنولوژی، دگرگونی‌های عجیب فرهنگی در ایران ظاهر شده است؛ ولی تناقض مذهبی و موارد فرهنگ تهاجمی به طور جدی تغییر فرهنگ کارآفرینی در ایران را تحت‌الشعاع قرار داده‌اند. در کشور ایران ماچوگری یعنی نیروی عضلانی مرد و مردسالاری هنوز رایج است گرچه این مفهوم بسیار کمتر شده و به مرور اصالت خود را از دست می‌دهد. ازدیاد پذیرفته شدگان دختر در دانشگاهها و حضور زنان در مقاطع مختلف جامعه، این آینده را نوید می‌دهد که مردان و زنان از حقوق برابر کاری برخوردار خواهند شد و کارآفرینی مقوله‌ای خواهد بود که به هر دو نیروی کاری به یک مقدار نفع خواهد رساند. موضوع کارآفرینی از نظر ساختار، عملکردهای اجتماعی، اقتصادی و روانشناسی در ایران را می‌توان در دو دوره متفاوت مورد بررسی قرار داد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، پنج بزرگ، تئوری فرایند، کارآفرینی در ایران، تئوری محتوا

جهانی شدن، تعاونی‌های کارآفرین روستایی، چالش‌ها و فرصت‌ها

سید سعید هاشمی^۱ - سیاوش ایمنی قشلاق^۲ - محمدرضا پورعابدی^۳

۱- عضو هیات علمی جهاد دانشگاهی

۲- کارشناس سازمان همیاری اشتغال فارغ‌التحصیلان جهاد دانشگاهی

۳- عضو هیات علمی جهاد دانشگاهی

چکیده:

جهانی شدن که مرکز ثقل آن جهانی شدن اقتصاد است، روندی اجتناب‌ناپذیر از توسعه اقتصاد جهان و مرحله جدیدی از توسعه بخش اقتصاد در سطح بین‌المللی است. تعاونی‌ها به عنوان یکی از ارکان اصلی اقتصاد از این پدیده جهانی متأثر می‌باشند. قطعاً تعاونی‌های روستایی نیز از این امر بی‌نصیب نخواهند بود. بنا بر این ظهور این پدیده، تعاونی‌های روستایی را با چالش‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهایی مواجه نموده و یا مواجه خواهد کرد. در زمینه تأثیر جهانی شدن بر تعاونی‌ها مطالعاتی صورت گرفته ولی این مطالعات کمتر بوده و هنوز جای بحث به ویژه در خصوص تعاونی‌های روستایی زیاد است. بنا بر این شناسایی چالش‌ها، فرصت‌ها و تهدیدات فوق می‌تواند در تشکیل و تداوم تعاونی‌های روستایی و توسعه کارآفرینی در نواحی روستایی تأثیرگذار باشد و در تبیین و تدوین سیاست‌های اشتغال و کارآفرینی از طریق تعاونی‌ها مد نظر قرار گیرد. نتایج حاصل از تحقیق بیانگر آن است که با توجه به اینکه در عصر اطلاعات و ارتباطات به سر می‌بریم لذا تعاونی‌ها نیز همچون سایر مولفه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با چالش‌ها، فرصت‌ها و تهدیدات مختلفی روبرو هستند. بنا بر این لازم است تا برای کاهش اثرات منفی این فرایند بر تعاونی‌های روستایی و استفاده بهینه این تعاونی‌ها از جهانی شدن تمهیدات لازم اندیشیده شود.

کلید واژه‌ها:

جهانی شدن، تعاونی‌های روستایی، تعاونی‌های کارآفرین، کارآفرینی

جهانی شدن و نقش آن در کارآفرینی و توسعه روستایی مطالعه موردی: روستاهای ایران

محمد رضا طاهری^۱ - مرضیه آخوندی قهرودی^۲ - اطهره عیاشی^۳

۱- کارشناسی ارشد جغرافیای طبیعی و کارشناس بخش پژوهش جهاد دانشگاهی دانشکده ادبیات و

علوم انسانی mr_taheri2005@yahoo.com

۲- کارشناسی ارشد جغرافیای روستایی

۳- دانشجوی کارشناسی کارتوگرافی

چکیده:

در آستانه‌ی هزاره سوم میلادی، پرسش عمده‌ای که ذهن و زبان فیلسوفان، متفکران و صاحب نظران حوزه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را به خود مشغول کرده، مقوله‌ی «جهانی شدن» (Globalization) می‌باشد. با تحولات سریع اقتصاد ملی در کشورها و تعامل با اقتصاد جهانی، مطرح شدن پدیده‌هایی همانند «جهانی شدن اقتصاد» و «فن‌آوری اطلاعات»، مباحثی در جهت راهکارهای مختلف برای تسریع فرآیند رشد و توسعه پایدار، رفاه اقتصادی و فقرزدایی در جوامع مختلف مطرح می‌گردد، یکی از جوامعی که جهانی شدن در توسعه و عدم توسعه آن می‌تواند نقش داشته باشد، جوامع روستایی می‌باشند. از آنجایی که کشور ایران دارای درصد قابل ملاحظه‌ای از نقاط و جمعیت روستایی می‌باشد و همچنین از نظر متکی بودن به بخش‌های مختلف اقتصادی، بعد از نفت، اقتصاد کشورمان متکی به بخش کشاورزی است، بنا بر این این سؤال مطرح می‌شود، که آیا جهانی شدن در کارآفرینی و توسعه یا عدم توسعه نواحی روستایی کشورمان نقش دارد یا خیر؟ پر واضح است که پدیده خصوصی سازی و کارآفرینی که در دنیای امروز به عنوان جدیدترین مبحث در حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی و حتی فرهنگی مطرح بوده در جوامع کوچک روستایی کشورهای در حال توسعه نمی‌تواند بدون تأثیر باقی بماند و مسلماً نواحی روستایی کشورمان در زمینه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و زیست محیطی از این پدیده تأثیر پذیرفته‌اند. لذا در این مقاله میزان تأثیرپذیری و اثرات مثبت و منفی جهانی شدن بر جنبه‌های مختلف توسعه روستایی و کارآفرینی مناطق روستایی کشورمان را مورد بحث و بررسی قرار خواهد داد.

کلید واژه‌ها:

جهانی شدن، کارآفرینی، توسعه روستایی، ایران

خصوصی سازی و تعاونی های کارآفرین راهکاری برای توسعه مناطق روستایی ایران

محمد رضا طاهری^۱ - لیلا صادق دقیقی^۲

۱- فوق لیسانس جغرافیای طبیعی از دانشگاه تهران و کارشناس بخش پژوهش جهاد دانشگاهی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی mr_taheri۲۰۰۵@yahoo.com

۲- دانشجوی فوق لیسانس جغرافیای برنامه ریزی روستایی از دانشگاه تهران

چکیده:

سیاست خصوصی سازی در پی عملکرد ضعیف و غیر کارای فعالیت های اقتصادی بنگاهها و موسسات دولتی، در اکثر کشورهای در حال توسعه اتخاذ گردیده است. کاهش حجم تصدی و دخالت دولت در اقتصاد، تقویت ظرفیت کارآفرینی و افزایش کارایی بنگاهها و تعاونی ها، تخصیص بهینه منابع و ایجاد تعادل اقتصادی از جمله اهدافی است که خصوصی سازی، دنبال می کند. یکی از دلایل عمده جهت خصوصی سازی تشویق کارآفرینی است. خصوصی سازی از طریق ایجاد فعالیت های جدید سرمایه گذاری و نوآوری و تقبل ریسک بین تعاونی های مختلف به کارآفرینی منجر می گردد. امروزه خصوصی سازی و بخش تعاونی به عنوان یک گزینه در کنار بخش دولتی، جایگاه قابل قبولی در بین کشورهای در حال توسعه پیدا کرده است. بنا بر این، کاهش دخالت دولت و تضمین سود و سرمایه بخش خصوصی می تواند مهمترین راهکار موجود در زمینه اجرای سیاست خصوصی سازی و توسعه روستایی در کشور باشد. خرد بودن اراضی و بالا بودن جمعیت کشاورزان خرده پا از موانع مهم توسعه روستایی و مشارکت بخش خصوصی در کشور محسوب می شود. از این رو، راهکار تعاونی های خصوصی کنترل شده به وسیله روستائیان، می تواند مفیدترین راهکار قابل اجرا در کشور باشد. بنا بر این سؤال این تحقیق این است که، پتانسیل ها و محدودیت های تعاونی های روستایی کدامند؟ و چه راهبردها و راهکارهایی جهت توسعه این تعاونی ها که منجر به توسعه روستایی می شود وجود دارد؟ تحقیق حاضر، اهمیت بخش خصوصی و تعاونی های کارآفرینی در جهت نیل به توسعه مناطق روستایی کشورمان را مورد بحث و بررسی قرار خواهد داد.

کلید واژه ها:

خصوصی سازی، تعاونی های کارآفرین، توسعه روستایی، ایران

خوشه تعاونی گلخانه: رویکردی نو در راستای اشتغال فارغ التحصیلان دانشکده‌های کشاورزی

دکتر عبدالحمید پاپ زن - دکتر سهراب دل انگیزان

چکیده:

بهره‌برداری از صرفه‌های اقتصادی با تشکیل خوشه‌ها امروزه به عنوان یکی از شاخه‌های برنامه‌ریزی صنعتی تبدیل گردیده است. روش بررسی خوشه‌ای این امکان را فراهم می‌آورد که دو موضوع به ظاهر متناقض رقابت و همکاری با یکدیگر جمع‌پذیر گردند. خوشه‌ها انواع مختلفی دارند. یکی از مهمترین خوشه‌های صنعتی در کشورهای صاحب مزیت‌های کشاورزی خوشه‌های محصولات گلخانه‌ای هستند، که نگاهی نو به اقتصاد و مدیریت گلخانه‌ها و فعالیت‌های وابسته به آن دارند. موضوع این مقاله بررسی ابعاد متفاوت خوشه‌ها با تأکید بر خوشه محصولات گلخانه‌ای است. روش مطالعه بررسی اسنادی و تطبیقی بوده و مهمترین نتیجه آن شکل‌دهی به خوشه محصولات گلخانه‌ای در استان کرمانشاه در جهت بهره‌برداری مطلوب و توأم با ایجاد ارزش در اقتصاد گلخانه‌ها می‌باشد.

کلید واژه‌ها:

گلخانه، خوشه تعاونی

دورکاری: رویکردی نوین برای کارآفرینی و توسعه اشتغال

نورالدین محمودی^۱ - خالد ولایتی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم تربیتی دانشگاه تهران

nmahmoodi۲۳۴@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاه تهران

khavelayati@gmail.com

چکیده:

هدف از تحقیق حاضر بررسی دورکاری به عنوان رویکردی نوین برای کارآفرینی و توسعه اشتغال است. با گذار از دوره صنعتی به انقلاب اطلاعاتی، ماهیت بسیاری از مشاغل تغییر کرده است. بسیاری از آینده نگران از جمله آلومین تافلر با مطرح کردن کلبه الکترونیکی پیش‌بینی کردند، که دورکاری شکل غالب کار در آینده خواهد بود. دورکاری یا کار انعطاف‌پذیر به هر گونه قالب کاری که دور از مکان سنتی (اداره یا کارخانه) در هر زمان و مکان (خانه و...) با استفاده از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات انجام می‌گیرد اطلاق می‌شود. در این پژوهش برای تبیین موضوع از روش توصیفی-تحلیلی استفاده شده است. یافته‌ها نشان می‌دهند که مزایای دورکاری برای سازمان‌ها، افراد، جامعه و محیط فراوان است و بسیاری از شرکت‌ها و سازمان‌های بزرگ دنیا از آن بهره می‌گیرند. در نتیجه دورکاری در افزایش کارآفرینی با توجه به مزایای آن می‌تواند در سازمان‌های آینده مورد توجه باشد.

کلید واژه‌ها:

دورکاری، کارآفرینی، کار از خانه، کار انعطاف‌پذیر، توسعه اشتغال

راهبردی جدید در تشکیل تعاونی کارآفرینانه زنان روستایی براساس مدل سنتی واره

دکتر سید حسن مطیعی لنگرودی^۱ - زهرا ترکاشوند^۲

۱- استاد دانشکده جغرافیا دانشگاه تهران

۲- دانشجوی دوره دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه تهران

چکیده:

با آنکه شیوهی تعاونی در بین زنان ایران از سابقه بسیار طولانی و موفقیت‌آمیز برخوردار بوده است، اما در حال حاضر زنانی که مایل به فعالیت‌های اقتصادی هستند از قدرت لازم در این زمینه برخوردار نمی‌باشند، زیرا بسیاری از زنان به دشواری وارد فعالیت‌های مربوط به تعاونی‌ها می‌شوند، و آن تعداد از زنانی که وارد این گونه‌ی از فعالیت‌ها می‌شوند، در نهایت کار آنها با شکست مواجه می‌گردد. این تحقیق در پی آن است که عوامل موفقیت تعاونی سنتی «واره» را به عنوان یک الگوی مناسب از تعاونی‌ها مطرح نماید. در این زمینه، شناسایی اجزاء لازم برای تشکیل یک تعاونی موفق ضروری است اما برای هر نوع فرهنگ و شرایط محیطی کافی نیست و قادر به پاسخگویی کامل به همه نیازها نخواهد بود. مدل ارائه شده در این مقاله که از فعالیت چندین صدساله زنان در جای جای کشور در قالب یک تعاونی مبتکرانه به نام «واره» به دست آمده است، تلاشی در جهت انطباق هرچه بیشتر شرایط تعاونی‌ها با نیازهای زنان در ایجاد کسب و کار با توجه به شرایط فعلی جامعه است.

در این تحقیق با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی (مشاهده مستقیم و مصاحبه) اطلاعات لازم گردآوری شده است و از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی استفاده شده است. نتایج این مطالعه حاکی از آن است که در بین خانواده‌های نمونه اعضای تعاونی نسبت به خانواده‌های نمونه غیرعضو تعاونی، تفاوت معناداری از نظر بهره‌وری اقتصادی و همکاری و مشارکت در امور مربوط به روستا وجود دارد.

کلید واژه‌ها:

واره، تعاونی، کارآفرینی، اشتغال زنان، تعاونی سنتی

راهبردهای کارآفرینی و جایگاه آموزش در کارآفرینی

اعظم میرزا صفی - عبدالرسول جمشیدیان

چکیده:

این مقاله در پی آن است که راهبردهای کارآفرینی و نقش آموزش‌های کارآفرینانه در پیشرفت کارآفرینان را مورد بررسی قرار دهد. آموزش کارآفرینانه در واقع یک مفهوم فرهنگی - اقتصادی است. این اصطلاح توسط کسانی ایجاد شده است که دیدی اقتصادی به آموزش دارند و معتقدند که آموزش‌ها باید به گونه‌ای باشد که منجر به پرورش افراد خلاق و مولد گردد. در این مقاله ابتدا به تعریف و شرح مقوله کارآفرینی و چگونگی پیدایش آن پرداخته و به اثربخشی و ضرورت ایجاد آموزش‌های کارآفرینانه اشاره می‌کنیم، سپس اینگونه آموزش‌ها را مورد ارزیابی انتقادی قرار داده و پس از آن مشکلات زمینه‌ای و مفهومی این مقوله را بیان می‌کنیم. در آخر به بررسی پژوهش‌های انجام شده در این زمینه و نقاط ضعف و قوت آنها و تجزیه و تحلیل نتایج آنها می‌پردازیم و پیشنهادات کاربردی را ارائه خواهیم داد. داده‌های این مقاله با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و با روش توصیفی - تحلیلی گردآوری شده است.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، آموزش کارآفرین، آموزش و پرورش

راهبردهای مشارکت و توانمندسازی اجتماعی در توسعه تعاونی‌های کارآفرین

ندا محسنیان کوچکسرایبی^۱ - نسا محسنیان کوچکسرایبی^۲

۱- کارشناس ریاضی کاربردی و عضو باشگاه پژوهشگران جوان واحد قائمشهر

۲- دانشجوی مهندسی کامپیوتر دانشگاه پیام نور ساری

pardis2001@yahoo.com

چکیده:

مفهوم کارآفرینی تاکنون از دیدگاه‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته است و همه بر این باورند که کارآفرینی موتور محرکه توسعه اقتصادی کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه است. کارآفرینی اجتماعی به عنوان مقوله‌ای متفاوت از دیگر اشکال کارآفرینی، به طور نسبی در ارتقای ارزش‌های اجتماعی و توسعه، در مقابل کسب ارزش اقتصادی ارجحیت بیشتری را کسب می‌کند. سیاست نیز در توسعه کارآفرینی نقش موثری دارد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی اجتماعی، ارزش اجتماعی، سطح بهبود

راهکارهای تعاونی‌های منابع طبیعی در اشتغال‌زایی (مطالعه موردی در استان گلستان)

معصومه شمشاد^۱ - ایرج ملک محمدی^۲ - غلامحسین حسینی‌نیا^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش منابع طبیعی دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات

۲- عضو هیأت علمی ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات

۳- دکترای ترویج و آموزش کشاورزی و معاون وزیر وزارت تعاون

چکیده:

یکی از مهمترین دغدغه‌های دولت در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، ایجاد فرصت‌های شغلی و کاهش بیکاری در جامعه است. رشد جمعیت و افزایش عرضه نیروی کار در مقابل تقاضای آن، منجر به محدود شدن فرصت‌های شغلی در جامعه و افزایش بیکاری گشته است. بر اساس مستندات برنامه سوم توسعه اقتصادی کشور، سالانه باید به طور متوسط بیش از ۹۴۰ هزار فرصت شغلی ایجاد گردد که با توجه به سیاست کاهش تصدی‌گری دولت در اقتصاد، بخش تعاون می‌تواند در تحقق اهداف دولت در زمینه ایجاد اشتغال نقش موثری را داشته باشد. مطالعه حاضر به منظور بررسی وضعیت و نقش تعاونی‌های منابع طبیعی در اشتغال‌زایی انجام گرفته است. این تحقیق از دیدگاه طبقه‌بندی بر مبنای هدف از نوع تحقیقات کاربردی است و از دیدگاه طبقه‌بندی بر مبنای روش از نوع توصیفی و علی‌ارتباطی می‌باشد. جامعه آماری مورد مطالعه این تحقیق اعضای هیأت مدیره تعاونی‌های منابع طبیعی استان گلستان می‌باشد. تعداد اعضای هیأت مدیره تعاونی‌های منابع طبیعی استان گلستان، ۱۳۵ نفر می‌باشد که پرسشنامه‌های تدوین شده از طریق سرشماری بین آنان توزیع شده است که در نهایت ۹۳ پرسشنامه قابل بررسی بود. ابزار اصلی این تحقیق پرسشنامه می‌باشد که روایی صوری آن با کسب نقطه نظرات و پیشنهادات اساتید و همچنین تعدادی از کارشناسان مدیریت ترویج سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور به دست آمد. برای سنجیدن اعتبار پرسشنامه‌های تهیه شده، تحقیق آزمایشی (Pilot test) انجام گرفت که نتایج حاصله از ضریب آلفای کرنباخ برای پرسشنامه مذکور برابر ۰/۹۷ گردید. نتایج حاصل از رگرسیون نشان داد که تامین خدمات در تعاونی‌ها تاثیر مثبتی بر میزان اشتغال‌زایی داشته و ۴۲ درصد از عوامل موثر بر میزان اشتغال‌زایی توسط تعاونی‌های منابع طبیعی را تبیین می‌نماید.

کلید واژه‌ها:

تعاون، تعاونی، اشتغال‌زایی

راهکارهای تقویت کارآفرینی و حمایت از کارآفرینان از طریق تعاونی‌ها

جعفر یعقوبی

عضو هیأت علمی دانشگاه زنجان

yaghobi@znu.ac.ir

چکیده:

با بررسی روند رشد اقتصادی کشورهای توسعه‌یافته، مشخص می‌شود که روحیه کارآفرینی و کارآفرینان در رشد اقتصادی و اشتغال‌زایی نقش زیادی داشته‌اند. در کشور ما نیز برای رسیدن به توسعه و اشتغال که دغدغه اصلی مسئولان و برنامه‌ریزان می‌باشد، توجه به توسعه کارآفرینی و نیز حمایت از کارآفرینان ضرورتی انکارناپذیر می‌باشد. برای موفقیت در انجام این رسالت یعنی توسعه کارآفرینی و حمایت از کارآفرینان، اولین گام شناسایی کارآفرینان و بررسی ویژگی‌ها و دلایل موفقیت آنها می‌باشد. هدف این مطالعه شناسایی کارآفرینان بخش کشاورزی استان زنجان و ارائه راهکارهای تقویت کارآفرینی و حمایت از کارآفرینان از طریق تعاونی‌ها بود. به منظور دستیابی به اهداف تعیین شده برای تحقیق حاضر، در مرحله اول از تکنیک‌های رهیافت PRA به صورت برگزاری جلسات مشارکتی با کارکنان بخش دولتی و تشکل‌های صنفی استفاده گردید. در مرحله دوم و اصلی تحقیق از روش تحقیق توصیفی و به صورت پیمایشی استفاده شد. جامعه آماری این مطالعه را کلیه کارآفرینان بخش کشاورزی استان زنجان تشکیل می‌دهند که با استفاده از نتایج پرسشنامه اول و از طریق شاخص‌های وضع شده، انتخاب شدند ($n=94$). برای جمع‌آوری اطلاعات از جامعه آماری طرح، از پرسشنامه استفاده شد. برای تعیین اعتبار پرسشنامه، Pilot test توسط ۱۵ نفر از کشاورزان پیشرو انجام شد و با استفاده از نرم‌افزار SPSS، ضریب کرونباخ آلفا برای کل پرسش‌های نگرشی و تک تک پرسش‌ها محاسبه شد. نتایج به دست آمده نشان داد که ضریب کرونباخ برای کل پرسش‌ها ۰/۸۷ می‌باشد که برای تحقیق فوق قابل قبول است. نتایج به دست آمده نشان داد مهم‌ترین عوامل موفقیت کارآفرینان به ترتیب عبارتند از: اعتماد به نفس، خلاقیت و نوآوری، توانایی رقابت در عرصه بازار، خوش‌بینی یا تفکر مثبت، شناسایی فرصت‌ها و داشتن دانش و اطلاعات. همچنین مشخص شد میزان آگاهی و شناخت پاسخگویان از زمینه‌های مرتبط با قوانین و خدمات اداره کل تعاون در تمامی زمینه‌های مورد سنجش پایین‌تر از حد متوسط قرار دارد. مهم‌ترین راهکارهای تقویت کارآفرینی و حمایت از کارآفرینان از طریق تعاونی‌ها عبارتند از: جلوگیری از قانون‌شکنی، رانت‌خواری و رشوه، مشارکت کارآفرینان در فرآیندهای اقتصادی و پررنگ‌تر شدن نقش آنها در توسعه و بازاریابی.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، کشاورزی، اشتغال

زمینه‌سازی برای توسعه تعاونی‌های کارآفرین

احمد یعقوبی فرانی

دانشجوی دکتری ترویج کشاورزی، دانشگاه تهران

amyaghoubi@yahoo.com

چکیده:

در سال‌های اخیر با اهمیت یافتن مقوله توسعه کارآفرینی در بخش‌های مختلف اقتصادی، ضرورت توجه به کارآفرینی در سازمان‌ها به منظور بهره‌گیری از پتانسیل‌ها و توانمندی‌های افراد احساس شده است. در همین ارتباط بخش تعاون به عنوان یکی از بخش‌های مهم اقتصادی دارای پتانسیل‌های انسانی و مادی برجسته و از سویی به عنوان یکی از زمینه‌های مورد توجه در برنامه‌های توسعه اقتصادی کشور، ضروری است به شناسایی و بهره‌گیری از فرصت‌ها و زمینه‌های موجود در این بخش توجه داشته و با توسعه کارآفرینی در شرکت‌های تعاونی و تبدیل آنها به تعاونی‌های کارآفرین، در راستای نوسازی و پویایی آنها به عنوان اجزای خرد اقتصاد کشور و نهایتاً ارتقای ارزش‌آفرینی آنها در شاخص‌های کلان اقتصادی تلاش نماید. بر همین اساس در این مقاله، به تبیین ویژگی‌های شرکت‌های تعاونی کارآفرین و ارائه راهکارهایی به منظور توسعه کارآفرینی در سطوح مختلف شرکت‌های تعاونی موجود از طریق اصلاح و بازسازی مولفه‌های ساختاری و مدیریتی، فرهنگ سازمانی، ویژگی‌های فردی و... پرداخته شده است. این مقاله، توصیفی بوده و اطلاعات مورد نیاز آن از طریق بررسی و تحلیل ادبیات نظری و پیشینه پژوهشی موضوع مورد نظر به شیوه مطالعات کتابخانه‌ای گردآوری خواهد شد. در این نوشتار پس از بررسی و تبیین ویژگی‌های تعاونی‌های کارآفرین، با مروری بر عوامل تأثیرگذار بر فرایند کارآفرینی در شرکت‌های تعاونی، راهکارهای عملیاتی مناسبی برای شکل‌گیری و توسعه کارآفرینی در شرکت‌های تعاونی ارائه می‌شود.

کلید واژه‌ها:

تعاونی‌ها، کارآفرین، کارآفرینی

زنان و میزان موفقیت آنان در توسعه کارآفرینی کشور

شوکت پنجه یانی - آرش شهابی

مدرسین دانشگاه

چکیده:

در سال‌های اخیر، زنان، که نیمی از جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند، گرایش بیشتری به تحصیلات دانشگاهی پیدا کرده‌اند و نرخ ورود زنان و دختران به دانشگاهها، سال به سال در حال افزایش است. در حالی که بر اساس آمارهای رسمی، نرخ بیکاری نیز در میان بانوان تحصیلکرده به صورت قابل توجهی در حال افزایش می‌باشد. به نظر می‌رسد جذب این تعداد نیروی تحصیل کرده در سازمان‌های دولتی موجود که اکثراً با تورم نیروی انسانی مواجه هستند، عملی نباشد. بخش خصوصی نیز با توجه به گستره محدود آن در ایران طبیعتاً نتوانسته است در جذب این سرمایه‌های ملی موفقیت قابل توجهی داشته باشد. لذا یکی از راهکارهای مهم جهت حل این معضل، توسعه کارآفرینی در میان زنان و دختران دانشگاهی می‌باشد. ایجاد تفکر کارآفرینی و ورود به کسب و کار در میان بانوان کشور، خصوصاً دانش‌آموختگان دانشگاهی که با توجه به دانش و مهارتی که در رشته تخصصی دانشگاهی خود فرا گرفته و امکان ایجاد کسب و کار به صورت فردی و یا گروهی در رشته تخصصی خود را دارند، باعث می‌شود که آنها با بهره‌گیری از استعدادهای بالقوه خود، افرادی خلاق، نوآور و کارآفرین شوند و خود را باور نمایند که این خودباوری نه تنها منجر به تسلط و موفقیت آنان در زندگی شخصی‌شان می‌شود، بلکه بسیاری از ناهنجاری‌های فکری و روانی که امروز با آن دست به گریبان هستند را کاهش داده و آنان را به جایگاه واقعی خود برساند. در این مقاله پس از بیان ضرورت توسعه کارآفرینی در میان زنان و دختران دانشگاهی، مروری بر وضعیت کارآفرینی زنان در جهان و ایران خواهیم داشت. سپس با استناد به نتایج تحقیق انجام شده در این زمینه، راهکارهای تسهیل فرآیند راه‌اندازی فعالیت‌های کارآفرینانه توسط زنان و دختران دانشگاهی ارائه می‌گردد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی زنان، دانشگاهیان، فرآیند راه‌اندازی، توسعه

زنجیره روستا تعاون راهبرد مشارکت و توانمندسازی اجتماعی در توسعه تعاونی‌های کارآفرین

محمد حسین جوادی

کارشناس ارشد وزارت تعاون javadimhe@hotmail.com

چکیده:

بدون تردید دلیل ارائه مقاله را در مداری که اغلب تجارب کشورهای در حال توسعه را شامل می‌شود برگزیده‌ام و آن فقر به عنوان واقعیتهایی است که همواره کشورهای در مدار توسعه با اتخاذ تدابیری چون رشد اقتصادی به آن اندیشیده و در دستور کار و برنامه قرار می‌دهند. ارائه یک استراتژی جهت توسعه کشاورزی و صنایع وابسته در قالب یک طرح ملی که از طریق کمک به تشکیل و یا بازسازی تعاونی‌های موجود و تبدیل آنها به تعاونی‌های کارآفرین و خودگردان با مدیریت روستائیان و همراه نمودن فارغ‌التحصیلان کشاورزی با ارائه الگوهای آموزش تکمیلی برای تشکیل زنجیره موسوم به روستا تعاون امکان‌پذیر می‌باشد. از این طریق با به کارگیری مروجین تعاون در روستاها (نویسنده طرح سرباز مروج تعاون را نیز ارائه نموده است) پر کردن خلاء میان سطح دانش روستایی و دانشگاهی امکان‌پذیر می‌گردد و با تکامل دانش بومی زمینه مساعدی برای ابداع و ارائه روش‌های نوین در جهت توسعه روستاها از طریق تعاون فراهم می‌شود. از جمله مسائل قابل حصول از اجرای طرح توجه به ابعاد حیات اجتماعی در روستاها است. صرف پرداختن به تحولات جامعه روستایی و مسائل ناشی از دگرگونی‌های تاریخی جامعه روستایی از انگیزه‌های مشارکت و شکل سازمانی به دور مانده است. لذا زنجیره روستا تعاون این خلاءها را با کنش‌های متفاوت انسانی در جمعیت روستایی مطرح می‌نماید.

کلید واژه‌ها:

مدیریت کارآفرینی، روستا تعاون، توسعه پایدار

سازمان‌های تعاونی کارآفرین FRO و FLO

فتح‌اله ابوالفتحی

کارشناس ارشد مدیریت مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد خلخال

چکیده:

با توجه به افق‌های چشم‌انداز ایران در بیست سال آینده و مسائلی همچون بیکاری، تورم و مانند آن، اقتصاد دولتی به دلیل برنامه‌های کوچک‌سازی دولت و اقتصاد بخش خصوصی به دلیل اندک بودن سرمایه‌ها و یا گرایش آنها به بخش‌های تجاری سودآور، به نظر می‌رسد به تنهایی توانایی توسعه اشتغال جامعه اسلامی ما را نمی‌توانند، بپذیرند. بخش تعاون به عنوان اقتصاد قابل تامل و کارآفرین به دلیل زمینه مناسب برای توسعه و گسترش و قابل هدایت بودن آن، به عنوان بخش مهم اقتصادی می‌تواند، کارآفرینی را در حد بالایی توسعه دهد، البته دو بخش قبلی اقتصاد، بخش‌های ستادی و کمک‌رسان عمل خواهد نمود. سازمان‌های کارآفرین برای موفقیت به دو عامل اساسی نیازمند هستند:

۱- سریع یادگیرنده باشند.

۲- نسبت به نیازهای جامعه سریع پاسخ داده و بتواند به خوبی مسوولیت پذیر باشند.

و این دو امر برای توسعه سازمان‌ها در کنار توسعه IT و ICT ضروری و غیر قابل انکار است. در این مقاله تلاش داریم، ضمن فراهم نمودن مفاهیم پایه به بررسی نقش سازمان‌های سریع یادگیر و سریع پاسخگو در موفقیت بخش تعاون بپردازیم.

کلید واژه‌ها:

تعاون، سازمان، سازمان‌های FRO و FLO، کارآفرینی

سازوکارهای تعاون برای فقرزدایی مبتنی بر توانمندسازی و ظرفیت‌سازی از طریق کارآفرینی
دکتر ابوالقاسم شریف‌زاده - دکتر ابوالقاسم عربیون - دکتر سعید غلامرضایی
دکتر غلامحسین عبدالله‌زاده

چکیده:

از منظری سیستمی و فرایندنگر، فقر را می‌توان از عوارض یا نشانگان غیبت یا تاخیر توسعه پایدار (sustainable development's Lag) به معنای واقعی کلمه دانست. بر این اساس، فقر نبود ظرفیت‌های بالنده و پایدار انسانی، نهادی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، اکولوژیکی و غیره برای پرورش و بهره‌گیری از قابلیت‌های مورد نیاز برای تدوین و پیگیری آزادانه، آگاهانه، کارآ، اثربخش، مشروع و مسئولانه اهدافی است که ثمره آن تحقق رشد همه‌جانبه و متعالی زیستار انسانی در کلیت و بستر هستار اجتماعی است. از اینرو، فقرزدایی فرایند چرخه‌ای بسترسازی و زمینه‌سازی، ظرفیت‌سازی، قابلیت‌پروری و تسهیل کنش انسانی با شناسه‌های برشمرده شده جهت رسیدن به وضعیت انسانی متعالی است. از منظر چنین پنداره‌ای، فقرزدایی خود بخشی از یک فرا راهبرد (Super-strategy) نوسازی مستمر، رشد همه‌جانبه و متوازن و توسعه پایدار در جمیع جهات است که نیازمند پرهیز از مداخلات پروژه‌ای، جزیره‌ای، مقطعی، جهت‌گرا، خیره‌ای و صدقه‌گونه، کوتاه مدت، بدون زیرساخت، سیاست‌زده، عوام‌فریب، اغواگرانه، ایده‌آلی و پندارگرا و در عوض، تدوین و پیروی از سناریوهای واقع‌گرا و آینده‌نگر، برای توسعه همه‌جانبه مبتنی بر استقرار راهبردی و بالندگی برنامه‌ریزی شده زیرساخت‌ها و روساخت‌های اقتصادی و مالی، نهادی، سیاسی، بازار، دولت، بخش خصوصی، حکمرانی، جامعه مدنی، فرهنگ، کار و اشتغال، نوآوری، کارآفرینی، دانش و فناوری، زیست‌بوم و... و پرورش، پالایش و بهره‌گیری بهره‌ورانه از سرمایه‌ها و موهبت‌های در دسترس و ارزش افزوده برخاسته از تبادلات و تعاملات هدفمند است که ثمره آن پرورش درخت بالنده و یکپارچه کلیت جامعه بسان یک هستار زنده در یک بستر مساعد، و میوه‌های آن، رفاه جامعه‌گستر، عدالت نهادمند، آزادی مسئولانه، تعهد آگاهانه، پویایی سیستمی و پایداری راهبردی است. در این بین، تعاون در برگیرنده سازوکارهای نهادی، رویکردهای کارکردی و ظرفیت‌های قابل ملاحظه‌ای برای پیشبرد صور کارآفرینی (اعم از فردی، جمعی و اجتماعی و...) همساز با شرایط فقرا (pro_poor entrepreneurship) است که شناسایی و بهره‌گیری برنامه‌مند و راهبردی از آنها می‌تواند در فقرزدایی مبتنی بر شاخص‌های توسعه پایدار در راستای ظرفیت‌سازی، توانمندسازی و در کل، بهره‌مندی از شرایط یک زندگی زیننده انسانی است. این مقاله در پی آن است تا بر پایه بررسی تجربی و نظری، سازوکارهای تعاون برای فقرزدایی مبتنی بر کارآفرینی را تشریح نماید. در این خصوص در ابتدا مقوله فقرزدایی از منظر رویکردهای قابلیت‌ و ظرفیت‌سازی مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در ادامه کارآفرینی به عنوان راهبرد فقرزدایی مبتنی بر رویکرد ظرفیت‌سازی تبیین خواهد شد. در پایان نیز سازوکارها و ملزومات گسترش کارآفرینی جهت فقرزدایی از طریق تعاون معرفی خواهد شد.

کلید واژه‌ها:

فقرزدایی، کارآفرینی، تعاون، ظرفیت‌سازی، کارآفرینی متناسب فقرا، کارآفرینان فقیر،
تعاونی‌های کارآفرینانه

سنجش از دور و نقش آن در کارآفرینی

سید کاظم علوی پناه^۱ - سمیه طالبی^۲ - مصیب قره‌بیگی^۳ - سید صدرالدین علوی پناه^۴

۱- دانشیار دانشکده جغرافیا دانشگاه تهران، salavipa@ut.ac.ir

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته سنجش از دور و سیستم اطلاعات جغرافیایی دانشکده جغرافیا

دانشگاه تهران somayyeh_talebi@yahoo.com

۳- دانشجوی کارشناسی رشته کارتوگرافی دانشکده جغرافیا دانشگاه تهران

۴- دانشجوی کارشناسی رشته زیست‌شناسی دانشکده علوم دانشگاه تهران،

sadrap2004@gmail.com

چکیده:

موضوع پیوند و ارتباط علوم مختلف از دیر باز مطرح بوده است، اما این ارتباط در طول عصرهای گوناگون، شکل‌های متفاوتی به خود گرفته است. امروزه با توجه به نقش مهم علم، هنر و فناوری در رشته‌های مختلف و لزوم ارتباط تنگاتنگ آنها، موضوع میان رشته‌ای بودن و بهره‌گیری‌های چندگانه اهمیت به سزایی یافته است. اهمیت چنین پیوندی برای رشته‌ای مانند سنجش از دور که افزون بر جنبه‌های علمی و فنی از ابعاد هنری هم برخوردار است، به مراتب بیشتر می‌باشد. سنجش از دور با ابزارهای تجربی و فنی بر دانسته‌های بشر می‌افزاید و قدرت سازمان‌دهی او را افزایش می‌دهد و در دیگر سو با پیوستگی علمی چندرشته‌ای، از دستاوردهای علوم دیگر نیز بهره می‌برد. بنا بر این تلفیق سه جنبه‌ی علمی، فنی و هنری در سنجش از دور، سبب پویایی و پیشرفت سنجش از دور شده و دستاورد آن ایجاد خودانگیختگی و کارآفرینی در میان دانش‌آموختگان این رشته است. در این مقاله، برای دریافت معنادار تصویر در بخش تفسیر عکس‌های هوایی و تصاویر ماهواره‌ای که از برجسته‌ترین و هنری‌ترین بخش‌های سنجش از دور است، لزوم بهره‌گیری از دستاوردهای هنری و به ویژه هنرهای کاربردی نمایان‌تر می‌شود. نظر به اهمیت هنر و خلاقیت و نوآوری در ابعاد علمی هنری و فنی سنجش از دور می‌توان گفت که چنین موضوعات بین رشته‌ای نقش مهمی در کارآفرینی خواهد داشت. لزوم بهره‌گیری یک مفسر از توانایی‌های یاد شده، هم هنری بودن سنجش از دور را نشان می‌دهد و هم لزوم بهره‌گیری و همراهی علم، فن و هنر را آشکارتر می‌سازد. مقاله‌ی حاضر در پی بازگشایی جنبه‌های علمی، فناورانه (فنی) و هنری سنجش از دور است و هدف آن ارائه‌ی تلفیق و پیوندی کارگشا و منطقی از این سه جنبه‌ی ارزشمند است.

کلید واژه‌ها:

سنجش از دور، علم، فن، هنر، کارآفرینی، تفسیر

سیستم مدیریت کیفیت جامع و توسعه فعالیت‌های اقتصادی کارآفرینان مسعود پورکیانی – مسعود بلال زاده

چکیده:

افرادی که یک فرصت شغلی جدید در صنعت ایجاد می‌کنند کارآفرین هستند. آنها اغلب این کار را با ایجاد شرکتی جدید انجام می‌دهند. آنچه کارآفرینان موفق را از کارآفرینان دیگر می‌تواند متمایز نماید سرعت در توسعه فعالیت اقتصادی آنان است. کسانی بیشتر موفق هستند که فعالیت اقتصادی‌شان را بتوانند به سرعت رشد دهند. بعضی از مردم اغلب فکر می‌کنند کارآفرینان در ابتدا موفق هستند چون آنها کالا یا خدمات جدیدی ابداع می‌کنند. اما اینطور نمی‌باشد و اغلب کارآفرینان موفق کار خود را با افزایش در کیفیت یک کالا یا خدمت ایجاد می‌کنند بدون اینکه چیز جدیدی ایجاد کرده باشند. کارآفرینان موفق پس از شروع کار خود به مشتریان توجه می‌کنند و توجه به خواسته اصلی مشتری یعنی کیفیت دارند. زیرا کیفیت از جمله عوامل بسیار مهم برای جذب مشتری به حساب می‌آید و موجب توسعه فعالیت اقتصادی می‌شود. سیستم مدیریت کیفیت جامع، سیستمی است که هدف اصلی آن بهبود کیفیت است. این سیستم، شرکت‌ها و سازمان‌ها را قادر می‌سازد تا نیازها، توقعات و تغییر در نیازهای مشتریان را درک کنند؛ سپس به سازمان این قدرت را می‌دهد که محصول و فرآیندهای تولیدی و خدماتی را طرح‌ریزی و کنترل کند تا بدینوسیله محصول یا خدمتی تولید شود که توانایی پوشش به الزامات مشتری را داشته باشد. این سیستم پس از آن که محصول یا خدمت به مشتریان عرضه شد رضایت مشتریان را اندازه‌گیری و تجزیه و تحلیل کرده و بازخوردهای لازم را به سازمان ارائه می‌کند. در این صورت سیستم مدیریت کیفیت جامع پایگاهی جهت درک نیازهای مشتری، طراحی و تولید محصولات و خدماتی با کیفیت و ارائه بازخوردهای لازم به شرکت می‌شود. برای استقرار این سیستم روش‌های گوناگونی وجود دارد. استانداردهای ایزو سری ۹۰۰۰ از جمله روش‌هایی است که در سراسر ایران به روشی متداول برای بهبود کیفیت محصول و خدمت تبدیل شده‌اند. استانداردهای ایزو سری ۹۰۰۰ در پی آن هستند که در نظام و سیستم تولیدی، خدماتی شرایطی را فراهم نماید که براساس آن اطمینان حاصل شود، محصول یا خدمات تولید و عرضه شده، کیفیت قابل قبول و توانایی رفع نیازهای مشتریان را دارد. این شرایط که بر روی فرآیند تولیدی اعمال می‌شود، قادر است محصول یا خدمت با کیفیت یکسانی تولید نماید. به این ترتیب استانداردهای ایزو سری ۹۰۰۰ به استاندارد نمودن فرآیند یا مراحل مختلف تولید تأکید دارد.

کلید واژه‌ها:

سیستم مدیریت کیفیت جامع، توسعه فعالیت

شرکت‌های تعاونی، رویکردی مناسب برای کارآفرینی و اشتغال پایدار

مهدی محمودی

مدرس دانشگاه پیام نور

چکیده:

امروزه تعاون روش و ابزار مناسبی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی به شمار می‌رود که می‌تواند در بهره‌وری بهینه از شرایط در دسترس، کار و تولید و ارتقای سطح درآمد و وضعیت اجتماعی جامعه مؤثر باشد. یکی از جنبه‌های مهم اقتصادی تعاونی‌ها، کارآفرینی و قابلیت اشتغال‌زایی آنهاست. تشکیل و توسعه شرکت‌های تعاونی در مناطق شهری و روستایی، بهترین راه تجمع امکانات مالی اندک افراد متوسط جامعه و طبقه کارگر و کشاورز و بهره‌گیری از آنها برای فراهم کردن زمینه‌های شغلی متناسب با ویژگی‌های بومی است. تجربه کشورهای توسعه‌یافته نشان می‌دهد، تعاونی‌ها بهترین سازمان‌هایی هستند که موفق شده‌اند اسباب تجمع نیروهای پراکنده و متفرق و درعین حال با استعداد و با انگیزه را فراهم سازند. در کشور ما نیز اقدامات زیادی در جهت بهره‌گیری از توان تعاونی‌ها انجام گرفته است. تشکیل ۱۴۱ هزار واحد تعاونی در کشور در طول برنامه چهارم، واگذاری سهام عدالت و ۵۰ درصد سهام شرکت‌های دولتی به تعاونی‌ها، سرمایه‌گذاری ۶۷ هزار میلیارد تومان در بخش تعاون در طول برنامه چهارم توسعه، رسیدن سهم بخش تعاون در اقتصاد ملی به ۲۵ درصد در پایان برنامه پنجم نیز از جمله این اقدامات است که ضمن اینکه نشان‌دهنده ارزش قائل شدن برای بخش تعاون و تعاونی‌هاست، متضمن اهمیت بعد اقتصادی تعاونی‌هاست که تا به حال توجه کافی به آن نشده است. بررسی وضعیت بهره‌وری نیروی انسانی در تعاونی‌ها که به صورت بهره‌وری هزینه‌شاغلین در شرکت‌های تعاونی غیر فرا استانی تحت پوشش وزارت تعاون اندازه‌گیری شده است، نشان می‌دهد که بهره‌وری نیروی انسانی، در مجموعه بخش تعاون بهبود یافته و از وضعیت مطلوبی برخوردار است.

علاوه بر این، بررسی‌ها نشان می‌دهد تعاونی‌ها توانسته‌اند در اشتغال‌زایی پایدار و ایجاد زمینه‌های کاری متنوع تاثیر فراوانی داشته باشند. ویژگی مهمی که در کارآفرینی ایجاد شده توسط تعاونی‌ها وجود دارد، بومی‌گرایی آنهاست، بدین معنی که بر پایه داشته‌ها و موجودی‌های محیطی طراحی می‌گردد و بر این اساس ارزش افزوده آن به نسبت بیشتر و ریسک عدم موفقیت آن کمتر می‌گردد. این مقاله تلاش دارد با بررسی خاستگاه اجتماعی و اقتصادی تعاونی‌ها، ضمن تاکید بر بومی‌گرایی در ایجاد تعاونی‌ها، آنها را به عنوان عامل مهم و اساسی در کارآفرینی و ایجاد اشتغال پایدار معرفی نماید.

کلید واژه‌ها:

شرکت‌های تعاونی، کارآفرینی، اشتغال پایدار، بومی‌گرایی

شرکت‌های مستقل تحت پوشش (Spin- Off) الگویی مناسب برای گسترش تعاونی‌ها

سید رضا غضنفری

عضو هیات علمی و مدرس مرکز آموزش جهاد کشاورزی استان اصفهان

sr_ghazanfari@yahoo.com

چکیده:

پس از پیروزی انقلاب اسلامی بخش تعاونی به عنوان یکی از بخش‌های اصلی در اقتصاد کشورمان محسوب گردیده و با تشکیل شرکت‌های تعاونی برای تعداد قابل توجهی از متقاضیان فعالیت در این قبیل شرکت‌ها ایجاد اشتغال گردیده است. علی‌رغم موفقیت‌های فراوانی که در این خصوص به دست آمده، به دلیل عدم آشنایی برخی از اعضای شرکت‌های تعاونی تولیدی با چگونگی راه اندازی و اداره‌ی کسب و کارهای جدید، تعدادی از آنان نتوانستند به اهداف خود نائل شوند. لذا به نظر می‌رسد کارآفرینی سازمانی و به خصوص تشکیل شرکت‌های مستقل تحت پوشش (Spin-Off) که در این مقاله به نمونه‌ای از آن اشاره می‌شود، می‌تواند الگوی مناسبی برای تداوم و توسعه‌ی فعالیت تعاونی‌های تولیدی - صنعتی باشد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی سازمانی، سازمان کارآفرین، کارآفرینی درون سازمانی، شرکت‌های مستقل تحت پوشش (Spin-off)

شناخت‌شناسی تعاون و کارآفرینی

مهتاب پورآتشی

کارشناس ارشد آموزش کشاورزی، دانشگاه تهران

m_pouratashi@yahoo.com

چکیده:

نگاهی به تغییرات سریع جوامع و روند رو به رشد و توسعه جهانی و ضرورت هماهنگی با این رشد، ارزش کارآفرینی را بیش از پیش افزایش داده است. با توجه به اهمیت تعاون، هدف تحقیق حاضر، شناخت‌شناسی تعاون و کارآفرینی می‌باشد. به منظور دستیابی به این هدف، از روش تحقیق اسنادی، مطالعه کتابخانه‌ای و مرور منابع الکترونیکی استفاده شده است. در این قالب موضوعاتی نظیر مفهوم تعاون، مفهوم کارآفرینی، تعاون و کارآفرینی در اسلام، اهمیت تعاون و... مطرح شده است. امید که بتوان از مجموعه مباحث مطرح شده به عنوان سرآغاز مطالعات مختلف در زمینه تعاون و کارآفرینی استفاده نمود.

کلید واژه‌ها:

تعاون، تعاونی، کارآفرینی

شناسایی و رتبه‌بندی موانع موثر بر ایجاد و توسعه تعاونی‌های کارآفرینی زنان با رویکرد فازی

(مطالعه موردی: دختران دانشجوی دانشگاه یزد)

سعید سعیدا اردکانی^۱ - حسین صیادی تورانلو^۲ - رضا جمالی^۳

۱- عضو هیات علمی دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری دانشگاه یزد dr.Saeida@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی دانشگاه یزد h.Sayyadi@yahoo.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی دانشگاه یزد reza_jamali1984@yahoo.com

چکیده:

امروزه با توجه به جهانی شدن اقتصاد، نقش مشارکت مردم در تعیین سرنوشت خویش بیشتر از همیشه احساس می‌شود. در سال‌های اخیر یکی از چالش‌های عمده برای سیاستگذاران و دولتمردان، ایجاد شرایطی برای بهبود وضعیت زنانی است که به تاسیس تعاونی‌های خوداشتغالی می‌پردازند. با وجود اینکه در دیدگاه سنتی، دو واژه زن و کارآفرین، به ندرت در کنار یکدیگر به کار برده می‌شود و در ظاهر هیچگونه سنخیتی بین آنها وجود ندارد، اما در قرن حاضر، سریع‌ترین تحولات در حوزه تعاونی‌های خوداشتغالی که نقشی حیاتی در توسعه پایدار ملت‌ها ایفا می‌کند، به وسیله زنان کارآفرین به وقوع پیوسته است. با این وجود، زنان هنوز هم در راه‌اندازی و توسعه بنگاه‌های اقتصادی جدید با مشکلاتی جدی روبرو هستند و به علت نابرابری‌های اجتماعی، نقش آنها در تحرکات اقتصادی نادیده گرفته می‌شود. در این راستا مطالعه موانع کارآفرینی زنان به شناسایی محدودیت‌های موجود، اصلاح مسیر آتی و در نهایت افزایش کارآیی فردی و اجتماعی آنان کمک می‌کند. بدین منظور تحقیق حاضر سعی دارد تا با شناسایی و رتبه‌بندی موانع موثر بر ایجاد تعاونی‌های کارآفرینی از دیدگاه دانشجویان دختر دانشگاه یزد، راهکارهایی را جهت توسعه حضور زنان در عرصه‌های کارآفرینی ارائه نماید. از آنجایی که تئوری فازی، در مقابل تئوری منطقی، رویکردی مناسب‌تر جهت سنجش متغیرهای کلامی می‌باشد، لذا در این مقاله سعی شده است تا با به کارگیری تکنیک TOPSIS در محیط فازی، موانع موثر بر کارآفرینی زنان در ایجاد بنگاه‌های کوچک و متوسط رتبه‌بندی گردد. جهت دستیابی به این هدف ۶۰ مولفه‌ی موثر بر کارآفرینی زنان با نظر کارشناسان در هفت دسته کلی طبقه‌بندی گردید. نتایج نشان داد که از میان این هفت دسته، موانع زیربنایی دارای بیشترین تاثیر و موانع شخصی دارای کمترین تاثیر در توسعه فعالیت‌های کارآفرینی زنان می‌باشند.

کلید واژه‌ها:

تعاونی، کارآفرینی زنان، TOPSIS، منطق فازی

شناسایی مؤلفه‌های لازم جهت مدیریت کارآفرینانه در تعاونی گاوداران استان همدان

امیر علم بیگی^۱ - مرتضی اکبری^۲

۱- دانشجوی دکتری و کارشناس ارشد ترویج کشاورزی

۲- دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی، دانشگاه تهران

alambaigi_۸۰@yahoo.com

چکیده:

هدف کلی این تحقیق شناسایی مؤلفه‌های مدیریتی لازم جهت پیاده‌سازی مدیریت کارآفرینانه در تعاونی‌های تولیدی بود که به روش توصیفی-همبستگی انجام شد. جامعه آماری مورد نظر در این تحقیق شامل اعضای تعاونی گاوداران شهرستان همدان به تعداد ۵۵۰ نفر می‌باشد. حجم نمونه این تحقیق با استفاده از فرمول کوکران، تعداد ۷۵ نفر تعیین گردید. برای انتخاب نمونه‌ها از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد. پرسشنامه‌ای جهت گردآوری داده‌ها و اطلاعات مورد نظر تنظیم و تدوین شد. روایی پرسشنامه با کسب نظرات متخصصان و اساتید ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تهران مورد بررسی و اصلاحات لازم صورت گرفت. پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از نرم افزار SPSS win۱۵ و روش کرونباخ آلفا برابر با ۰/۹۵ به دست آمد. با استفاده از ضریب تغییرات مشخص گردید گویه‌های تماس با مردم با احترام و فروتنی، احترام به دانش بومی و اعتقادات مردم، تامین مشوق‌هایی برای اعضای فعال و داشتن صراحت با مردم از مهم‌ترین ویژگی‌های مدیریت کارآفرینانه تعاونی است و گویه‌های توجه به مسأله دموکراسی در فعالیت‌های مشارکتی و برگزاری دوره‌های آموزشی مطابق با نیاز اعضا از اهمیت کمتری برخوردار هستند. با استفاده از تحلیل عاملی مؤلفه‌های مدیریت کارآفرینانه در پنج عامل ارتباط بین فردی، برنامه‌ریزی استراتژیک، پشتیبانی - تسهیل‌گری، ترغیبی - انگیزشی و تشویقی - آموزشی خلاصه شدند. این عوامل در مجموع توانستند ۷۷/۵۵ درصد از واریانس متغیرها را تبیین نمایند. ۲۲/۴۵ درصد از واریانس باقیمانده مربوط به سایر عواملی است که پیش‌بینی آنها در این تحقیق میسر نشده است. نتایج ضریب همبستگی نیز نشان داد که بین این عوامل و انگیزه مشارکت مردم در فعالیت‌های تعاونی‌ها رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح اطمینان ۹۹ درصد برقرار است. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که قابلیت‌های مدیریتی سهم عمده‌ای را در ایجاد فضای کارآفرینی در تعاونی‌ها دارند.

کلید واژه‌ها:

مدیریت کارآفرینانه، کارآفرینی، تعاونی گاوداران و استان همدان

ضرورت توانمند سازی شرکت‌های کوچک و متوسط در پارادایم نوین رشد

ناصر صنوبر

دکتری سیاستگذاری سازمانی

استادیار گروه اقتصاد دانشگاه تبریز sanoubar@tabrizu.ac.ir

چکیده:

نتایج تحقیقات متعدد اخیر زمینه را برای اجماع اندیشمندان در خصوص تایید تغییرات اساسی در بنیان‌های رشد و توسعه اقتصادی فراهم آورده است. پس از نقدهای اساسی دهه‌های هفتاد و هشتاد میلادی از تابع رشد دو متغیره سولو و افزودن متغیر مهم سرمایه انسانی به توابع رشد، از اواخر قرن بیستم شاهد نتایج پژوهش‌های متعددی هستیم که اساس رویکردهای قبلی را زیر سؤال برده و چرخشی قابل توجه به مولفه‌های پویایی کسب و کار و در نتیجه توضیح رشد اقتصادی را موجب شده است. در رویکرد نوین موتور رشد و توسعه اقتصادی راه، نه سرمایه، کار و حتی سرمایه انسانی بلکه مفهوم نوینی به نام سرمایه کارآفرینی تشکیل می‌دهد. در این نگاه شرکت‌های کوچک و متوسط با هر گونه ساختار و شکل حاکمیتی، قلب موتور رشد اقتصادی را تشکیل می‌دهند. این یافته‌ها چنان محکم و قانع‌کننده بوده است که خیلی سریع‌تر از چرخه‌های مشابه قبلی مقاومت دولتمردان را در هم شکسته و تغییرات اساسی در سیاستگذاری دولتی را در پی داشته است. در این مقاله سعی شده است پس از بررسی تحولات در حوزه‌های نظری و مرور شواهد پژوهش‌های تجربی، تفاوت بنیان‌های پارادایم نوین پویایی کسب و کار با پارادایم گذشته در ابعاد نیروهای محرک، عوامل محیطی موثر و کارکردهای بنگاهها تشریح شده و جهت‌گیری‌های دولتی برای حمایت از رشد در پارادایم جدید را ارائه دهد. نتایج مقاله علاوه بر اینکه حمایت قدرتمندی از رویکرد سرمایه‌گذاری در توسعه اشکال مختلف شرکت‌های کوچک و متوسط و از جمله تعاونی ارائه می‌دهد و از ضرورت توانمندسازی آنها حمایت بلکه می‌تواند مسیر جدیدی را در تحقیقات نظری پژوهشگران کشورمان معرفی کند.

طبقه بندی JEL: D24, E23, E24, J21

کلید واژه‌ها:

سرمایه کارآفرینی، رشد اقتصادی، پویایی کسب و کار، شرکت‌های کوچک، متوسط و تعاونی

ضرورت ترویج مشارکتهای مردمی در راستای توسعه تعاونی‌های روستایی

مجتبی سوختانلو

چکیده:

مبحث اشتغال در شکل‌گیری و یا توسعه تحولات مهمی چون کارآفرینی و تعاون غالباً نقشی محوری داشته است. با نگاهی هدفمند به فرآیند توسعه پایدار، یکی از بدیل‌های جلب مشارکت مردم تأسیس شبکه‌های اجتماعی، اتحادیه‌ها و تعاونی‌های روستایی و تولیدی می‌باشد. بنا بر این مبنای ایجاد تعاونی‌های روستایی، مشارکت است. لذا هدف بخش تعاون در زمینه‌سازی برای مشارکت‌کنندگان همگان و به طور خاص تلفیق کار و سرمایه و حمایت از مشارکت افرادی که با سرمایه‌های کم می‌خواهند در فعالیت‌های اقتصادی به تولید و یا عرضه خدمات در محیط‌های روستایی بپردازند، خلاصه می‌شود. در این نوع فعالیت، روستاییان مالک ابزارهای تولیدی هستند و مستقیماً با خریداران و مصرف‌کنندگان ارتباط داشته و واسطه‌ها را حذف می‌کنند. لذا مطالعه حاضر به روش مروری با هدف تدوین چارچوب ماهیت مشارکت در ایجاد، توسعه و رشد تعاونی‌های روستایی، ضمن توجه به پیش‌شرط‌ها و رویکردهای مشارکتی به راهکارهای ترویج مشارکت روستاییان در این راستا نیز اشاره داشته، و توجه به امر مشارکت از دو بعد اجتماعی و اقتصادی جهت توسعه تعاونی‌ها را حائز اهمیت معرفی کرده است.

کلید واژه‌ها:

مشارکت، تعاونی روستایی، توسعه پایدار، رهبران محلی

طراحی الگوی تعاملی بخش‌های دولتی، خصوصی، تعاونی و غیرانتفاعی در توسعه کارآفرینی

دکتر علی دیواندری^۱ - عظمی وفایی^۲ - اکبر حسن پور^۳

۱- مدیر عامل بانک ملت و دانشیار دانشگاه تهران

۲- کارشناس بخش منابع انسانی مرکز تحقیقات و برنامه‌ریزی بانک ملت

۳- دانشجوی دکتری مدیریت دولتی دانشگاه علامه طباطبایی و محقق مرکز تحقیقات و

برنامه‌ریزی بانک ملت

چکیده:

کارآفرینی برای ایجاد فضای سالم اقتصادی و رشد ملی یک ضرورت محسوب می‌شود و نقش کارآفرینی در پایداری و ثبات اقتصادی تأیید شده است. «گرانک و هودگت»^{*} کارآفرینی را به عنوان فرآیند نوآوری و تأسیس یک کسب و کار مخاطره‌آمیز تعریف کرده‌اند که به وسیله شبکه‌های همکاری مختلف دولت پشتیبانی می‌شود. در این راستا مقاله حاضر چگونگی برقراری تعامل مناسب بین بخش‌های مختلف جامعه (دولتی - تعاونی - خصوصی - غیر انتفاعی) را در خصوص توسعه کارآفرینی بررسی و مطالعه کرده و الگوی تعاملی ارائه نموده و در نهایت نقش محوری دولت را مورد بررسی قرار داده است.

کلیدواژه‌ها:

توسعه کارآفرینی - تعامل بخش‌های مختلف جامعه - دولت

*- kuratk&hodgetts

عوامل موثر بر شکل‌گیری بنگاه جدید:

مطالعه تجربی برای ایران

عبدالله قنبری^۱ - هادی محمد زاده^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد، دانشگاه اصفهان

abd_۱۹۸۳_eco@yahoo.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد، دانشگاه اصفهان

چکیده:

در دهه اخیر، محققان و سیاستگذاران نقش مهم بنگاه‌های جدید، به خصوص بنگاه‌های کوچک و متوسط، در ایجاد مشاغل جدید در اقتصاد ملی را شناسایی کرده‌اند. شکل‌گیری و ورود بنگاه‌های جدید توسط کارآفرینان ساختار قیمت‌های موجود را به چالش کشیده و ضمن آنکه مانع از تحمیل قیمت‌های بالا بر مصرف‌کنندگان خواهد شد، باعث پیشرفت فنی و بهبود کارایی کلی نیز می‌شود. همچنین، برخی نظریه‌های اقتصادی و شواهد تجربی این دیدگاه که فعالیت‌های کارآفرینانه و ایجاد بنگاه‌های جدید یکی از مهمترین منابع رشد اقتصادی، تغییرات ساختاری، نوآوری و اشتغال هستند را تایید می‌کنند. این مقاله ضمن تبیین ویژگی‌های کارآفرین به عنوان نیروی محرکه اصلی نظام اقتصاد دانش محور، به بررسی عوامل موثر بر شکل‌گیری بنگاه‌های جدید در ایران با استفاده از داده‌های سری زمانی و مقطعی و مدل اثر ثابت برای دوره ۱۳۶۸-۱۳۸۴ می‌پردازد. به همین منظور، از متغیرهای سلامتی صنعت، هزینه‌های تولید، هزینه سرمایه، تعداد افراد شاغل، نرخ بیکاری، هزینه‌های R&D و نرخ رشد اقتصادی به عنوان عوامل موثر بر شکل‌گیری بنگاه‌های جدید استفاده شده است.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، بنگاه جدید، اقتصاد دانش محور، ایران

فرصت جمعیتی، اشتغال، تعاون و کارآفرینی

(بررسی تطبیقی فرصت جمعیتی و اشتغال استان‌های کشور با تاکید بر تعاون و کارآفرینی)

حسین فیض‌آبادی

کارشناس ارشد جمعیت‌شناسی

feiz1376@yahoo.com

چکیده:

توزیع جمعیت بر اساس سن از عمده‌ترین منابع اطلاعاتی جهت برنامه‌ریزی برای آینده یک جامعه می‌باشد. هر گونه برنامه‌ریزی در مورد نیازهای تحصیلی، نظامی، پروژه‌های مربوط به نیروی انسانی و... به ویژه اشتغال بدون در نظر گرفتن اطلاعات مربوط به سن امکان‌پذیر نخواهد بود. در این مقاله ارائه طرح خاصی برای کارآفرینی تعاونی‌ها مد نظر نمی‌باشد بلکه سعی خواهد شد با تجزیه و تحلیل داده‌های جمعیتی کشور و استان‌ها در خصوص، جمعیت جوان، فعال، غیرفعال، بیکار، شاغل و... و تطبیق آنها با یکدیگر، قابلیت کشور و استان‌ها در زمینه شاخص‌های جمعیتی مشخص گردد. جداول و شاخص‌هایی که در این مقاله بررسی خواهد شد عبارتند از:

- رتبه‌بندی استان‌های کشور به لحاظ تعداد اعضای تعاونی‌ها در ارتباط با جمعیت کل، جمعیت جوان و جمعیت فعال آنها
- رتبه‌بندی استان‌های کشور به لحاظ تعداد شاغلین تعاونی‌ها در ارتباط با جمعیت کل، جمعیت جوان و جمعیت فعال آنها
- سهم جمعیت جوان هر استان نسبت به جمعیت کل کشور
- سهم جمعیت فعال هر استان نسبت به جمعیت کل کشور
- سهم جمعیت جوان هر استان نسبت به جمعیت کل استان
- سهم جمعیت فعال هر استان نسبت به جمعیت کل استان
- تعداد و درصد دانشجویان هر استان جهت بهره‌گیری در تعاونی‌های دانشگاهی
- تعداد و درصد دانش‌آموزان هر استان جهت بهره‌گیری در تعاونی‌های دانش‌آموزی و ترویج تعاون در مدارس

کلید واژه‌ها:

فرصت جمعیتی، اشتغال، تعاون، کارآفرینی، جمعیت جوان

فرهنگ و اخلاق کارآفرینی از دیدگاه متعالی اسلام و جایگاه کارآفرینان

علی خوزین

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول

khozain@yahoo.com

چکیده:

تاکنون تعاریف زیادی (به تعداد صاحب‌نظران در زمینه کارآفرینی) برای کارآفرینی ارائه شده است. در تعاریف برگرفته از متون دینی، ضمن محوریت انسان و کرامت انسانی، کارآفرینی از دیدگاه سودمندی اقتصادی برای خود، دیگران و جامعه و به عنوان عاملی برای عزت جامعه در حرکت به سوی کمال و استقلال، تعریف می‌شود. این سودمندی از طریق انجام کار توأم با بهره‌وری و یا ایجاد موقعیت کاری جدید که همراه با سازندگی و شکوفایی اقتصادی در جامعه اسلامی باشد، به دست می‌آید. هر چند که صفت کارآفرینی در نهاد هر انسانی قابل پرورش است، با این وجود برخورداری از ویژگی کارآفرینی در انسان، تجلی یکی از صفات خداوند بوده و کارآفرین در مقابل چگونگی استفاده از آن مسئول است و در پیشگاه باریتعالی باید پاسخگوی نحوه استفاده از آن باشد. در فرهنگ غنی اسلام و در حضور ارزش‌ها و عقاید الهی، فرهنگ تلاش، خلق کار و سهولت بخشیدن به زندگی و سطح معیشت هم‌نوعان، همواره مورد تمجید و سفارش بوده و پیش‌نیاز حیات طیبه قرار داده شده است. در حالی که برخی به اشتباه کار و کارآفرینی را با دنیاگرایی و سلطه‌گری برابر می‌کنند. اسلام دینی است که کارآفرینی اولین مسلمان برای آخرین فرستاده خدا، منشا برکات فراوانی برای این آئین نجات بخش گردید. کارآفرینان مسلمان، بنا به توصیه مذهب ما، نوآور، آگاه نسبت به زمانه، با بصیرت، شکیبا، عفویشته، سخت‌کوش و... هستند. زیرا کار اندک، اگر با بصیرت و دانش انجام گیرد بسیار است و کار بسیار که با نادانی صورت پذیرد کم است. کارآفرینان قبل از اقدام به فعالیت مسائل کسب و کار را آموخته و با مشارکت در کارهای گروهی و هم‌افزایی مقدمات شکوفایی اقتصاد را فراهم می‌کنند. برای آنکه کارآفرینان مقدمات فعالیت‌های مولد و اثربخش را ایجاد کنند، نیاز به حمایت مادی و معنوی تمام جامعه دارند. در واقع این جامعه و کشور است که به خلاقیت و وجود کارآفرینان، در راه رسیدن به منافع جمعی، نیاز دارد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، کارآفرین، اسلام، فرهنگ

کارآفرینی چیست، کارآفرین کیست؟

سروش فرخ مهر

چکیده:

کارآفرینی موضوعی است که از اواخر قرن بیستم مورد توجه محافل آموزشی کشورهای جهان قرار گرفته است. بررسی تاریخ ادبیات کارآفرینی مؤید آن است که این واژه اولین بار در تئوری‌های اقتصادی و توسط اقتصاددانان ایجاد شده و سپس وارد مکاتب و تئوری‌های سایر رشته‌های علوم گردیده است. کانتیلون (۱۷۵۵) که ابداع‌کننده واژه کارآفرینی است، کارآفرین را فردی ریسک‌پذیر می‌داند که کالا را با قیمت معلوم خریداری می‌کند و با قیمت نامعلوم می‌فروشد. جین بینتیست سی کارآفرین را هماهنگ‌کننده و ترکیب‌کننده عوامل تولید می‌داند اما ویژگی خاصی را برای او در نظر نمی‌گیرد. به عبارت دیگر فردی باید عوامل تولید (زمین، نیروی کار و سرمایه) را جهت تولید، تجارت یا ارائه خدمات ترکیب کند که به این شخص «کارآفرین» و به کار او «کارآفرینی» گفته می‌شود.

کلید واژه‌ها:

کارآفرین، تعاون، کارآفرینی، تعاونی

کارآفرینی رمز موفقیت تعاونی‌ها

مهدی میرزاپور

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت دانشگاه تبریز

mehdi.mirzaii@gmail.com

چکیده:

امروزه اکثر کشورها در حال انتقال از حالت بروکراتیک و اداری به وضعیت کارآفرینی می‌باشند. موج گسترده فعالیت‌های اقتصادی و تکنولوژی، همراه با تغییر فراگیر روش‌ها و نگرش‌ها طی دو دهه اخیر توجه بسیاری از سازمان‌ها را به آموزش و همچنین جذب و به کارگیری مدیران کارآفرین سوق داده است. از طرف دیگر، تحقیقات اخیر بیانگر نقش کلیدی کارآفرینان به ویژه در ایجاد واحدهای اقتصادی کوچک و متوسط که منجر به اشتغال‌زایی بالا می‌گردد، می‌باشد. از همین رو، توجه به توانایی‌ها و قابلیت‌های کارآفرینانه می‌تواند نقش بسیار مهمی در این راستا داشته باشد.

در کشور ما ایران نیز، با توجه به چشم‌انداز ۲۰ ساله، مدتی است که خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی و همچنین حمایت از واحدهای اقتصادی کوچک و زودبازده در دستور کار دولت مردان قرار گرفته است. از همین رو، نظرها به کارآفرینان و نیز پرورش افراد کارآفرین و توسعه قابلیت‌های آنان جلب شده است. در حالی که بخش خصوصی به سرعت از کارآفرینی در جهت کسب سود و ثروت بیشتر استفاده می‌کند، تعاونی‌ها نیز برای اینکه بتوانند موثر و کارا در عرصه اقتصاد امروزی باشند، نباید از این قافله عقب بمانند. هدف اصلی از ارائه این مقاله، آشنایی مدیران و اعضای تعاونی‌ها و افراد علاقه‌مند، با اهمیت کارآفرینی در موفقیت شرکت‌های تعاونی می‌باشد، تا آنها با گسترش و تقویت فرهنگ کارآفرینی در میان خود، در جهت حمایت بیشتر از فعالیت‌های کارآفرینانه قدم بردارند و به موفقیت‌های بیشتری در آینده دست یابند.

کلید واژه‌ها:

تعاون، کارآفرینی، شرکت‌های تعاونی

کارآفرینی، فناوری اطلاعات و جامعه برتر

ندا ثابتی نیا^۱ - فاطمه کاتبی^۲

۱-مقطع کاردانی رشته گرافیک رایانه دانشگاه جامع علمی کاربردی

neda_۸۰۷۷۰@yahoo.com

۲- مقطع کاردانی رشته گرافیک رایانه دانشگاه جامع علمی کاربردی

katebi_f@yahoo.com

چکیده:

جهان در سال‌های اخیر شاهد انقلاب اطلاعات و ارتباطات بوده و تحولات اجتماعی عظیمی در آن به وجود آمده است. در عصر اطلاعات و ارتباطات سطح بینش و آگاهی مردم افزایش یافته و کلیه فعالیت‌های جمعیت رو به انفجار دنیا با مزیت‌های این عصر، در قالب شبکه‌های ارتباطی به تعادل رسیده و کنترل شده است. فناوری اطلاعات و ارتباطات بر کلیه فعالیت‌های اجتماعی از جمله کارآفرینی اثر گذاشته و در بسیاری از آنها تحولات اساسی بوجود آورده است. امروزه کارآفرینی به شدت به بسترهای فناوری اطلاعات وابسته است و از آن بهره زیادی می‌گیرد. از سوی دیگر توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات خود مرهون کارآفرینی است. همچنین کارآفرینی در فناوری اطلاعات پهنه وسیعی برای فعالیت دارد. فعالیت‌های کارآفرینانه باعث شناخت نیازها، خلق ایده‌ها و تولد فناوری‌ها می‌شوند. یک ایده که بر اساس یک نیاز اجتماعی شکل گرفته از ملزومات کارآفرینی است. کارآفرینی مستلزم کشف یک نیاز اجتماعی است در واقع بیشترین بخش نسل جدید صنایع را کارآفرینان ایجاد کرده‌اند. کارآفرینی باعث رفع نیازها به کمک تکنولوژی‌های جدید می‌گردد. اکثر شرکت‌های فعال در حوزه تکنولوژی مخصوصاً شرکت‌های مبتنی بر خلاقیت و نوآوری که فناوری‌های جدید را خلق می‌کنند و اصطلاحاً درحوزه فناوری فعالند، شرکت‌هایی کارآفرین هستند. شناخت بهتر و عمیق‌تر ماهیت کارآفرینی و ابعاد دگرگونی‌های تکنولوژی‌های اطلاعات و ارتباطات و نقش و کارکرد و تأثیر و استفاده از آنها برای پیشبرد برنامه‌های توسعه آموزشی و تدارک و زمینه‌سازی برای مشارکت فعال نهاد آموزش در جریان جامعه ارتباطی و اطلاعاتی و داشتن جامعه‌ای برتر هدف این مقاله است.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، فناوری اطلاعات، جامعه اطلاعاتی

کاربرد مهندسی ارزش در مطالعات مرحله شناخت یک پروژه کسب و کار

محمدرضا یداللهی^۱ - آنا پیشنماز^۲ - محسن پورخباز^۳

۱- عضو هیات علمی پژوهشکده حمل و نقل وزارت راه و ترابری-کارشناس ارشد مهندسی سازه و

مدرس دانشگاه جامع علمی-کاربردی، m.r.yadollahi@gmail.com

۲- دانشجوی رشته گرافیک کامپیوتر دانشگاه جامع علمی-کاربردی

۳- دانشجوی رشته گرافیک کامپیوتر دانشگاه جامع علمی-کاربردی

چکیده:

فرآیند ایجاد یک کسب و کار جدید معمولاً با برنامه‌ریزی شروع می‌شود که طی آن گروهی از شرکا که مرحله ابتدایی آشنایی با یکدیگر را گذرانده‌اند، تصمیم به شروع و راه‌اندازی کسب و کار جدیدی بر مبنای یک ایده یا طرح جدید اولیه می‌نمایند. در اولین مرحله از مطالعات پیرامون جوانب مختلف کسب و کار که به آن مطالعات مرحله شناخت (فاز صفر) پروژه اطلاق می‌شود، گروه بر اساس مأموریت (Mission) انتخاب شده شروع به تدوین یک برنامه کسب و کار می‌نمایند. برنامه‌ریزی در یک پروژه کسب و کار گروه را مجبور به درک واضح‌تر از رسالتی می‌نماید که می‌خواهند به آن برسند، همچنین کیفیت رسیدن به آن را نیز ارائه می‌دهد. مهندسی ارزش کوششی سازمان یافته و گروهی می‌باشد به منظور تحلیل کارکرد سیستم‌ها، تجهیزات و خدمات موسسات با هدف دسترسی به کارکرد واقعی با حداقل هزینه در طول عمر پروژه به نوعی که راه حل‌های ارائه شده سازگار با کیفیت و ایمنی مورد نظر باشد. از آنجایی که وظیفه اصلی مهندسی ارزش تعادل بین هزینه‌ها، کارکرد و کیفیت در پروژه می‌باشد، با تلفیق مفاهیم مهندسی ارزش در فاز مطالعات مرحله شناخت یک پروژه کسب و کار که منجر به تدوین برنامه‌ای صحیح و جامع خواهد شد، کارآفرینان قادر خواهند بود تا در برنامه‌ریزی‌های خود با تکیه بر مفاهیم ارزشی پروژه، برنامه‌ریزی‌هایی با حداقل هزینه، حداکثر کارکرد و کیفیت تنظیم نمایند. همچنین به آنها در جلوگیری از اشتباهات و تشخیص فرصت‌های پنهان کمک فراوانی خواهد نمود.

در این مقاله در ابتدا روند تحلیل یک پروژه کسب و کار بر اساس مفاهیم مهندسی ارزش تشریح شده و سپس روش ارزش‌دهی شاخص‌های یک پروژه، با هدف ارزشمندتر کردن برنامه کسب و کار، توضیح داده شده است. در نهایت با تکیه بر فاز خلاقیت در مهندسی ارزش و پیش از شروع هر پروژه کسب و کار، به ارائه ایده‌ها و طرح‌هایی به منظور بهبود پروژه اشاره می‌شود. نتیجه فرآیند اشاره شده کاهش هزینه‌ها، افزایش سوددهی، افزایش سهم بازار، صرفه‌جویی در زمان انجام پروژه‌ها و استفاده موثرتر از منابع در روند ایجاد یک پروژه کسب و کار خواهد بود.

کلید واژه‌ها:

مهندسی ارزش، کارآفرینی، خلاقیت، شاخص ارزش پروژه

کار شایسته؛ حلقه مفقوده تعاون، کارآفرینی و توسعه پایدار

دکتر سعید سعید اردکانی^۱ - علیمحمد دامکی^۲

۱- استادیار دانشکده مدیریت دانشگاه یزد

dr.saeida@gmail.com

۲- کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی دانشگاه یزد

damaki۱۶۱@yahoo.com

چکیده:

بسط و توسعه اشتغال مولد، کاهش بیکاری و دستیابی به توسعه از اهداف مهم بخش تعاون است؛ همانطور که می‌دانیم توسعه‌ای که تعاون به دنبال آن است توسعه پایدار می‌باشد. از طرفی، یکی از عمده‌ترین راه‌های دستیابی به توسعه پایدار، تحقق کار شایسته و مبنا قرار دادن آن به عنوان پایه و اساس کارآفرینی می‌باشد. در این پژوهش ضمن معرفی و بررسی مفاهیم تعاون و کار شایسته، ارتباط آنها را از طریق مقایسه اصول و اهدافشان، تبیین کرده و رسالت بخش تعاون را با خلق واژه‌ای جدید، به نام «کارشایسته‌آفرینی» معرفی می‌نمائیم و تاثیر توجه به آن را در دستیابی به توسعه پایدار مورد بررسی قرار می‌دهیم. اگر چه در زمینه هر یک از مفاهیم تعاون، کارآفرینی، کار شایسته و توسعه پایدار، تحقیقات بسیاری در داخل و خارج از کشور صورت پذیرفته است ولی تاکنون پژوهشی که نشان دهنده نقش تعاون در توسعه پایدار از طریق کارشایسته‌آفرینی باشد، صورت پذیرفته است. در مجموع، یافته‌های این پژوهش، نشان دهنده‌ی ارتباط متقابل تعاون و کار شایسته است. نتایج حاصله از این مطالعه را می‌توان به عنوان مبنایی برای تدوین رسالت بخش تعاون قرار داد و کارشایسته‌آفرینی را، راه نجات بخش این بخش، از شکاف موجود بیان نمود. یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که برای تحقق کار شایسته در هر کشور، لازم است به بخش تعاون آن کشور توجه شود و متقابلاً برای دستیابی به اهداف بخش تعاون، می‌توان رسالت این بخش را بر مبنای کار شایسته قرار داد، تا ضمن دستیابی به اهداف تعاون و محقق نمودن کار شایسته، به توسعه پایدار نیز دست یافت.

کلید واژه‌ها:

تعاون، کار شایسته، کارآفرینی، توسعه پایدار

کارآفرینان و تعاونی‌ها- با نگرشی بر ویژگی نیاز به استقلال کارآفرینان و ماهیت کار در تعاونی‌ها

حسین رضازاده

چکیده:

در دنیای در حال تحول و پیشرفت امروز، کامیابی از آن جوامع و سازمان‌هایی است که بین منابع کمیاب و قابلیت‌های مدیریتی و کارآفرینی منابع انسانی خود رابطه معناداری برقرار نماید. به عبارتی دیگر جامعه‌ای می‌تواند در مسیر توسعه، حرکت رو به جلو و باستانی داشته باشد که با ایجاد بسترهای لازم منابع انسانی خود را به دانش و مهارت کارآفرینی مولد تجهیز نماید تا آنها با استفاده از این توانمندی ارزشمند، سایر منابع جامعه را به سوی ایجاد ارزش و حصول رشد و توسعه، مدیریت و هدایت کنند. بخش تعاون می‌تواند بستری مناسب برای بروز خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی باشد، با این وجود در خصوص بررسی نقش و تأثیرات متقابل کارآفرینان و تعاونی‌ها توجه به نکاتی چند، ضروری و قابل تعمق می‌باشد. از طرفی تعاونی‌ها، اجتماع مستقل از اشخاصی هستند که به منظور تامین نیازها و اهداف مشترک اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود از طریق اداره و نظارت دموکراتیک موسسه با مالکیت مشاع، با همدیگر به نحو اختیاری توافق نموده‌اند و بر ارزش‌های خودیاری، مسئولیت‌پذیری، دموکراسی، برابری، انصاف و اتحاد استوارند. لذا با توجه به نوع تصمیم‌گیری‌ها و مالکیت اعضا در تعاونی‌ها و نیاز به استقلال در کارآفرینان، این بخش از ابعاد کارآفرینی و تعاونی‌ها ظاهراً در تعارض با یکدیگر می‌باشند. بر این اساس در مقاله حاضر، ضمن بررسی موضوع فوق، مفاهیم کارآفرینی و انواع آن، نقش کارآفرینان در توسعه جامعه، ضرورت و اهمیت آموزش و پرورش کارآفرینان در بخش تعاون، شرایط و بستر لازم (سخت‌افزاری و نرم‌افزاری) برای تربیت کارآفرینان در این بخش بحث شده، الگوها، استراتژی‌ها و روش‌های مناسب آموزش و پرورش آنها در دو گروه افراد متقاضی ایجاد شرکت‌های تعاونی و اعضای شرکت‌های تعاونی موجود، ارائه می‌شوند. برای گروه اول شیوه‌های آموزش دانش و مهارت‌های کارآفرینی فردی و برای گروه دوم کارآفرینی سازمانی بیان می‌شود و در نهایت به نقش کلیدی وزارت تعاون در گسترش این مباحث و ترویج کارآفرینی در بخش تعاون اشاره می‌شود.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، کارآفرینی مستقل، کارآفرینی سازمانی، تعاون، آموزش، پرورش

کارآفرینی از نگاه دیگر

غلامرضا ریحانی بزرگ

مدیر دفتر مشاوره شغلی و کاریابی بین‌المللی کار(شیخ بهائی)

چکیده:

تلاش‌های انجام شده به منظور ترویج روحیه کارآفرینی تاکنون یا کم اثر و یا بعضاً بلااثر بوده است و علت اصلی آن، عدم توجه دست اندرکاران به فشارهای سنگین روانی است که در دوران ایجاد کار به کارآفرین منفرد وارد گردیده و عموماً برخورد با نامالیقات عدیده از جمله موارد ذیل به یأس، ناکامی یا شکست شغلی منجر می‌گردد:

- عدم درآمد مناسب اولیه
  - برخورد‌های ناخوشایند کارآفرین با مخاطبین شغلی به واسطه عدم تجربه لازم
  - تحمل ضرر و زیان‌های اولیه که از ناحیه آزمون و خطاهای مکرر در به دست آوردن روش‌های کار به کارآفرین تحمیل می‌گردند.
  - مسیر پرفراز و نشیب و بعضاً ناممکن اخذ مجوزهای لازم به دلیل برخورد بروکراتیک و بدون تساهل دوائر دولتی ذیربط
  - درگیری و چالش‌هایی که از ناحیه دوائری نظیر، شهرداری‌ها، دارائی، ادارات کار، تأمین اجتماعی، بهداشت، استاندارد و غیره بروز می‌نماید.
  - طولانی شدن زمان تحصیل درآمد، به واسطه پرکردن بدهی‌ها و دیگر نیازهای شغل مثل مکان، تجهیزات، ماشین‌آلات و غیره
  - درگیری‌ها و نگرانی‌های دیگری که از رهگذر قوانین مختلف، سر راه کارآفرین نمود عینی می‌یابند، مثل قانون کار و امثالهم
  - عدم وجود چشم‌انداز شفاف گذر از مشکلات فراروی کارآفرین
- اقدامات انجام شده، صرفاً بر پایه پیروی از نسخ و دستورالعمل‌هایی استوار گردیده که کمتر ویژگی‌های جامعه‌شناختی کشور ایران را در نظر گرفته است و عموماً توجه خود را به پرورش و آموزش عناصری معطوف نموده که علی‌القاعده باید زمینه‌ساز ظهور یک فرد کارآفرین باشد، نظیر پرورش خلاقیت فردی، کمک به ترسیم چشم‌انداز موفقیت و چگونه مدیریت کردن مسیر موفقیت.
- از جمله الزامات عملیاتی شدن فرایند جذب افراد و تشکل آنان در قالب شرکت‌ها، عبور از ساز و کارها و روش‌های سنتی و بذل توجه ویژه به طرح‌هایی است که بتواند به حصول نتیجه مطلوب کمک نماید. به همین منظور طرح‌های آماده قابل ارائه می‌تواند مسیر بسیار خوبی را جهت نیل به ایجاد شرکت‌های کارآفرین ایجاد نماید.

کلید واژه‌ها:

کارآفرین، کارآفرینی، شرکت‌های تعاونی

کارآفرینی مهمترین راهکار توسعه تعاون در کشور

هادی رزقی شیرسوار

کارشناس پژوهش، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

rezghih@yahoo.com

چکیده:

کارآفرینی مترادف ایجاد اشتغال نیست و مفهومی مترادف با کارایی ندارد. کارآفرینی در واقع ایجاد و تأسیس کسب و کار یا ایجاد سازمان جدید است. اما یکی از اثرات قابل توجه آن ایجاد اشتغال است. به عبارت دیگر کارآفرینی به ایجاد تغییر در مجموعه عوامل متعدد کسب و کار می‌پردازد که عینی‌ترین و فوری‌ترین تأثیرات مثبت آن را می‌توان در ایجاد فرصت‌های جدید شغلی مشاهده نمود. متأسفانه در کشور ما توجه خاص به این مهم نشده و حتی می‌توان گفت که این مفهوم برای بسیاری از دست‌اندرکاران و افراد جامعه ناشناخته و بیگانه است. لذا در این تحقیق به معرفی فرآیند کارآفرینی، عوامل موثر و مزاحم در توسعه کارآفرینی، تأثیرات مثبت و منفی احتمالی به کارگیری فرآیند کارآفرینی در وزارت تعاون و تعاونی‌ها مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌گیرد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، کارآفرین، SMEs، تعاون

کارآفرینی اجتماعی : نظریه‌ها دیدگاهها

اعظم میرزاصفی - سعید رجایی پور
azammirzasafi@yahoo.com

چکیده:

کارآفرینی اجتماعی مفهوم گسترده‌ای است که می‌توان از منظرهای مختلف به آن نگریست. در این مقاله ما به بررسی ابعاد کارآفرینی اجتماعی پرداخته‌ایم. کارآفرینی اجتماعی درحقیقت نوعی از کارآفرینی است که در جریان آن افراد و گروهها و بخش‌های اجتماعی به طور داوطلبانه کار می‌کنند تا دارائی‌های اجتماعی را به ارزش مبدل کنند. ما ابتدا تاریخچه‌ی این نوع کارآفرینی را مورد بحث قرار داده‌ایم و سپس به بیان تعاریف و جایگاه و انواع آن پرداخته‌ایم و دیدگاههای مختلف را در این باب مورد بررسی قرار داده، کاربردها، مراحل و ویژگی‌های منحصر به فرد افرادی را که کارآفرینان اجتماعی نامیده می‌شوند، بررسی کرده‌ایم. در این مقاله از روش توصیفی- تحلیلی استفاده شده است و داده‌ها با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و پایگاههای اطلاعاتی الکترونیکی جمع‌آوری گردیده است.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، کارآفرینی اجتماعی، خلاقیت، سازمان‌های غیرانتفاعی

کارایی کارآفرینان بخش تعاونی در صنعت

دکتر نادر مهرگان^۱ - محمدرضا دهقانپور^۲

۱- استادیار دانشگاه بوعلی سینا

۲- کارشناس ارشد برنامه‌ریزی و توسعه

چکیده:

کارآفرینان با به کارگیری ترکیب مناسب از عوامل تولید قادر خواهند بود ضمن ایجاد اشتغال، با کمترین هزینه بیشترین نیازها را تامین کنند. در بخش تعاونی انتظار می‌رود این مهم از کارایی نسبت به مقیاس حاصل شود. در این مقاله تلاش خواهد شد تا کارایی کارآفرینان بخش تعاونی به تفکیک کارایی نسبت به مقیاس، کارایی تکنولوژیکی و کارایی مدیریتی اندازه‌گیری و با صنایع بخش خصوصی مقایسه شود. این مقایسه در صنایع بزرگ با کدهای دو رقمی انجام می‌شود. نتایج می‌تواند مزیت کارآفرینان بخش تعاونی را نسبت به بخش خصوصی در صنعت نشان دهد. در این مطالعه از روش تحلیل پوششی داده‌ها (DEA) اقدام به اندازه‌گیری اجزای کارایی در صنایع بزرگ در بخش تعاونی و خصوصی می‌نماییم.

کلید واژه‌ها:

کارایی، کارآفرینان، تعاون، تحلیل پوششی داده‌ها

گفتاری کوتاه در باب نسبیت مفهوم و کارکرد کارآفرینی در دو بستر اقتصادی

سودمحور و خدمت‌محور: یک بحث نظری - تطبیقی

بابک لعل‌فام^۱ - غلامحسین حسینی‌نیا^۲ - داود ثمری^۳

۱- رییس گروه پژوهش‌های اجتماعی و فرهنگی تعاونی‌ها - وزارت تعاون

babaklalfam@gmail.com

۲- معاون تحقیقات، آموزش و ترویج - وزارت تعاون

۳- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار

چکیده:

ضمن تلاش برای استنتاج یک مفهوم روشن و جامع از کارآفرینی از خلال ادبیات مربوط به آن، هدف این مقاله بررسی تطبیقی ویژگی‌های هستی‌شناختی بنگاه‌های سودمحور (خصوصی) و خدمت‌محور (تعاونی) به عنوان بسترهای ممکن برای تحقق کارآفرینی و بررسی نسبیت این مفهوم در هر یک از این بسترها است. به لحاظ روش‌شناختی، این مطالعه نظری به برجسته کردن عناصر اصلی و پیرامونی مرتبط با کارآفرینی، بنگاه‌های سودمحور و بنگاه‌های خدمت‌محور پرداخته، با تکنیک نوع آرمانی ماکس وبر، آنها را قابل مشاهده نموده و سپس میزان تاثیرپذیری مفهوم کارآفرینی از هر یک از این بسترهای اقتصادی را تبیین می‌نماید. در این راستا، نسبت «ارزش‌های اخلاقی» با هریک از این دو بنگاه و «میزان و نوع بستگی هریک از این بنگاه‌ها به عوامل غیرملموس اجتماعی» مورد بحث قرار گرفته و تحلیل شده است که بنگاه‌های خصوصی با تبعیت از اصول لیبرالیستی، به دلیل داشتن مکانیزم کسب سود فزاینده که شرط اصلی بقای آنها می‌باشد، رابطه‌شان با ارزش‌های اخلاقی و عوامل غیرملموس اجتماعی (مسئولیت‌پذیری، پاسخگویی، سرمایه اجتماعی، عقلانیت جمعی، ...) یک رابطه راهبردی بوده و در جهت بهبود مکانیزم مرکزی (کسب سود هرچه بیشتر) می‌باشد. بر این اساس، بنگاه‌های سودمحور بیشتر به عوامل ملموس و سریعاً متحقق شونده (سود) وابستگی حیاتی دارند و تفکر حداکثر سود ممکن، به آنها این اجازه را می‌دهد که مفهوم کارآفرینی را صرفاً از دیدگاه اقتصادی بررسی نموده و آن را به هر شکلی که بتواند در تحقق مکانیزم مرکزی موثر افتد ولو به شکلی غیر ارزشی یا ضد ارزشی به کار ببندند. از طرف دیگر، رابطه موجودیت تعاونی‌ها با عوامل غیرملموس اجتماعی و ارزش‌های اخلاقی یک رابطه ذاتی است. بدین معنا که عدم حضور نسبت مناسبی از این عوامل، امکان تشکیل بنگاه تعاونی تشریح شده در بیانیه بین‌المللی هویت تعاونی را نخواهد داد. اصل هفتم این بیانیه تعاونی‌ها را ملزم به «توجه به جامعه» با تاکید بر «توسعه پایدار» نموده است و بنا بر این، مفهوم کارآفرینی در نظرگاهی اقتصادی و در چارچوب ارزش‌های اجتماعی و برای رسیدن به توسعه پایدار مورد توجه قرار خواهد گرفت. در مقایسه این مزیت تعاونی‌ها، مقاله، به چالش پیش روی تعاونی‌ها که ناشی از بستگی ذاتی آنها به شمار وسیعی از عوامل غیرملموس، کیفی و دراز مدت اجتماعی است اشاره نموده و نظر سیاستگذاران را به حساس بودن این عوامل در بستر اقتصادی غیر تعاونی جلب نموده است.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، شرکت‌های سودمحور، شرکت‌های خدمت‌محور، نوع آرمانی، بستگی، عوامل غیرملموس اجتماعی، ارتباط استراتژیک، ارتباط ذاتی

مخاطره‌پذیری پائین و ضرورت نهادینه‌سازی روحیه تعاون در دانشجویان

فریمان ابراهیم‌زاده^۱ - دکتر پریوش جعفری^۲ - دکتر محمود احمدپور داریانی^۳

۱- عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیروان

۲- عضو هیات علمی واحد علوم و تحقیقات

۳- عضو هیات علمی دانشگاه تهران

چکیده:

با توجه به اهداف برنامه‌های سوم و چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، بحث کارآفرینی از اهمیت خاصی برخوردار بوده و توجه صاحب‌نظران و برنامه‌ریزان دانشگاهی و امر اشتغال را به شکل فزاینده‌ای به خود جلب نموده است. یکی از پیش‌زمینه‌های ضروری توسعه کارآفرینی، برخورداری از روحیه ریسک‌پذیری است که باید مورد توجه جدی قرار گیرد. بر این اساس سؤال اصلی پژوهش حاضر عبارت است از: «وضعیت ویژگی ریسک‌پذیری در دانشجویان چگونه است و به منظور افزایش سطح این ویژگی چه تدبیری را می‌توان اندیشید؟». جامعه پژوهش، دانشجویان رشته کامپیوتر منطقه ۹ دانشگاه آزاد اسلامی می‌باشند که به روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای تعداد ۶۵۸ نفر از آنان انتخاب گردیده‌اند. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که فقط ۱۲/۴ درصد دانشجویان مورد مطالعه از مخاطره‌پذیری در سطح بالا برخوردارند و تردیدی نیست توسعه روحیه تعاون در نیروی انسانی متخصص نقش کلیدی در کارآفرین و خلاق بودن آنان ایفا می‌نماید.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، مخاطره‌پذیری، تعاون، دانشجو

مطالعه رابطه الگوی نقش و تمایلات کارآفرینانه در تعاونی‌های کوچک و متوسط

حبیب زارع احمدآبادی^۱ - پریسا جلیلی^۲ - لیلی زیدآبادی نژاد^۳

۱- عضو هیات علمی دانشگاه یزد ha_zare_ah@yahoo.com

۲- دانش‌آموخته کارشناسی مدیریت صنعتی

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی zeidabadi_nejad@yahoo.com

چکیده:

فعالیت‌های کارآفرینانه یکی از اساسی‌ترین نیروهای مرتبط با تغییرات اقتصادی است. درک این سازوکار برای محققان و دانشمندان چالش برانگیز و برای سیاستمداران با اهمیت می‌باشد (Reynolds, ۲۰۰۴). Bygrave, Autio, Arenius, Fitsimmons, Minniti et al. بسیاری از سازمان‌های کارآفرین در مراحل مختلف ظهور و پیشبرد فرایند کارآفرینانه‌شان، به مشکلات و مسائل متعددی برخورد می‌کنند که دستیابی به راه‌حل‌های مناسب مستلزم در نظر گرفتن جوانب تاثیرگذار مختلف می‌باشد. این امر در مورد سازمان‌های کوچک و متوسط که از یکسو اقدام به فعالیت‌های کارآفرینانه برای آنها یک مزیت رقابتی و از سوی دیگر عدم دسترسی کافی به منابع رقابتی برای آنها یک تهدید محسوب می‌گردد، شایان اهمیت ویژه‌ای است (Covin&Slevin ۱۹۸۹, Glancy&Mcquaid ۲۰۰۰).

در میان حوزه‌های مختلف کسب و کار در ایران، بخش تعاون به واسطه ویژگی‌هایی چون گروه‌مداری، مدیریت مشارکتی، ویژگی‌های چرخه عمر تعاونی‌ها و قوانین حقوقی خاص، بستری مناسب برای بروز خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی می‌باشد و در عین حال زمینه‌ای مناسب برای کاهش تصدی‌گری دولت است. در صورتی که زمینه‌های لازم فراهم شود و کارآفرینان به صورت تعاونی و همکاری با یکدیگر و سایر افراد جامعه دست به نوآوری بزنند از هم‌افزایی و قدرتی مضاعف در راستای توسعه جامعه برخوردار خواهند بود.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، تعاون، تمایلات کارآفرینانه، الگوی نقش

مقایسه تعاونی‌های برتر با سایر تعاونی‌ها از دیدگاه اخلاق کسب و کار

مطالعه موردی: تعاونی‌های استان یزد

سعید سعیدا اردکانی^۱ - خلیل عباسی^۲ - محمد باقرزاده^۳

۱-دکترای مدیریت بازرگانی، عضو هیات علمی دانشگاه یزد dr.saieda@gmail.com

۲-دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی دانشگاه یزد abbasi.khalil@gmail.com

۳-دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی دانشگاه یزد bagherzadeh.mo@gmail.com

چکیده:

تغییرات وسیعی که امروزه در حوزه اقتصاد و تجارت روی داده منجر به ظهور مباحث جدیدی در زمینه اخلاق کسب و کار شده است. هر چند که اخلاق و توجه به آن در حوزه کسب و کار در گذشته‌های دور نیز مورد توجه بوده و لیکن امروزه اهمیت آن از دید مشتریان، باعث شده که شرکت‌ها نیز به طور روزافزونی به این مبحث جدید و لیکن مهم توجه داشته باشند. شرکت‌های تعاونی که خود حاصل مباحث اخلاقی در کسب و کار هستند، می‌توانند پرچمدار اصول اخلاق کسب و کار در جامعه باشند. هدف این تحقیق مقایسه تعاونی‌های برتر با سایر تعاونی‌ها از دیدگاه اخلاق کسب و کار می‌باشد. برای نیل به این هدف از روش تحلیل واریانس (ANOVA) برای مقایسه میانگین نمره اخلاق کسب و کار در دو گروه فوق استفاده شده است. نتایج نشان داد که نمرات اخلاق کسب و کار در تعاونی‌های برتر نسبت به سایر تعاونی‌ها بیشتر است و همچنین به استثنای بعد قانون در ابعاد دیگر اخلاق کسب و کار، میانگین نمرات تعاونی‌های برتر بیش از سایر تعاونی‌ها است. در پایان نیز راهکارهایی ارائه گردیده است.

کلید واژه‌ها:

اخلاق کسب و کار، شرکت‌های تعاونی، تحلیل واریانس (ANOVA)

موانع کارآفرینی در تعاونی‌ها

مطالعه دیدگاه مدیران تعاونی‌های استان یزد

دکتر سعید سعیدا اردکانی^۱ - حسین توکلی^۲ - بابک ده موبد^۳

۱- عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد، مدیریت و حسابداری دانشگاه یزد

dr.saeida@gmail.com

۲- کارشناس ارشد مدیریت صنعتی و کارشناس مرکز کارآفرینی دانشگاه یزد

hbtavakoli@gmail.com

۳- کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی دانشگاه یزد b.dehmoobed@gmail.com

چکیده:

این پژوهش به بررسی موانع کارآفرینی در تعاونی‌ها با توجه به اهمیت بخش تعاون در اقتصاد کشور در راستای تحقق سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی می‌پردازد. هدف کلی از اجرای این تحقیق شناسایی موانع کارآفرینی و کمک به رفع این موانع جهت ایجاد و توسعه فرصت‌های کارآفرینی در تعاونی‌ها می‌باشد. همچنین از نتایج این تحقیق می‌توان در دادن بازخوردی مناسب به متولیان کارآفرینی در بخش تعاون برای ارتقای سطح عملکردشان در حمایت از کارآفرینان و افزایش آگاهی کارآفرینان نسبت به موانع موجود در ایجاد یک بنگاه تعاونی و در نتیجه کاهش ریسک عملکردشان استفاده نمود. جامعه آماری این تحقیق را تعاونی‌های برتر استان یزد در سال ۸۵ تشکیل می‌دهند. تحلیل نتایج به دست آمده از این تحقیق در دو بخش صورت گرفته است: ابتدا با آزمون فرض میانگین جامعه، اهم موانع کارآفرینی از میان موانع کارآفرینی شناسایی شده در ادبیات موضوع و سابقه تحقیق غربال شده است و موانع با اهمیت شناخته شده‌اند. سپس با استفاده از تکنیک TOPSIS به رتبه‌بندی موانع کارآفرینی غربال شده پرداختیم. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که موانع کارآفرینی در ایران بسیار متفاوت از موانع کارآفرینی در کشورهای توسعه یافته است و بوروکراسی ناکارآمد اداری به عنوان مهمترین مانع کارآفرینی در تعاونی‌ها، وجود نقصان در قوانین مالیات‌ها و عوارض به عنوان دومین مانع و عدم حمایت مالی لازم از تعاونی‌های نوپا در رتبه سومین موانع با اهمیت جای گرفت و در نهایت راهکارهای کاهش حاشیه سود فعالیت‌های غیر مولد نظیر سودهای کلان حاصل از خرید و فروش زمین و افزایش انگیزه در کارآفرینان برای ورود به بخش تعاونی با دادن تسهیلات ویژه مالی و با برنامه‌ریزی دقیق و کارشناسانه، ارائه مشاوره‌های تخصصی لازم جهت توجیه و ارزیابی اقتصادی فعالیت‌های کارآفرینانی که در مرحله تأسیس و یا گسترش بنگاه تعاونی خود می‌باشند ارائه شد که لازمه اجرای آن توجه هرچه بیشتر دولت به کارآفرینی در بخش تعاون می‌باشد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرین، کارآفرینی، تعاونی، موانع توسعه کارآفرینی، تکنیک‌های تصمیم‌گیری چند

معیاره، استان یزد

نظریه‌ها و الگوهای مدیریت و رهبری کارآفرینان در بخش تعاون

فاطمه اسدی

عضو هیأت علمی وزارت علوم تحقیقات و فناوری

fatemehasadi۲۰@yahoo.com

چکیده :

امروزه تعاون اهرم مناسبی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی به شمار می‌رود که می‌تواند در بهره‌وری بهینه از شرایط زندگی، کار و تولید و ارتقای سطح درآمد و وضعیت اجتماعی جامعه مؤثر باشد. تعاونی‌ها بهترین سازمان‌هایی هستند که موفق شده‌اند اسباب تجمع نیروهای پراکنده و متفرق و در عین حال با استعداد و با انگیزه را فراهم سازند و کارآفرینی فرایند ایجاد ارزش به وسیله فراهم کردن مجموعه منحصر به فردی از منابع برای بهره‌برداری کردن از فرصت‌ها است. توسعه کارآفرینی با ایجاد فرصت‌های برابر برای بروز استعدادهای نهفته افراد می‌تواند در نهایت به توسعه عدالت اجتماعی در کشور منتهی شود. کارآفرینان، مخاطره‌پذیرند، یعنی نسبت به موقعیت، شرایط، امکانات و در یک کلام آینده خود خطر کرده و برای کسب «موفقیتی محتمل» مبارزه می‌کنند. کارآفرینی، کانون و مرکز ثقل کار و تلاش و پیشرفت بشر در عصر جدید، تلقی می‌شود. به زبان ساده، کارآفرینی همان فرایند تاسیس و یا توسعه کسب و کار، بر مبنای یک فکر و ایده نو است. لزوم همکاری و فعالیت جمعی آزادانه در قالب تعاونی از یک سو و ویژگی‌های شخصیتی، رفتاری و نحوه عمل کارآفرینان و نوآوران از جمله: مخاطره‌پذیری، خلاقیت، کشف فرصت، استقلال‌طلبی، قبول مسئولیت انجام امور به شیوه جدید و غیرمعمول از سوی دیگر، تعاونی کارآفرینان را سازمانی خاص با چالش‌های ویژه ساخته است. از منظر زمینه‌های اقتصادی بروز تعاونی موفق و کارآفرینی به شکلی متفاوت تبیین شده است، از جمله «موفقیت تعاونی مستلزم شرایط نامساعد اجتماعی و محرومیت طبقات کم درآمد است» (نظام شهیدی، ۱۳۷۸) و، زمینه مساعد برای تقویت کارآفرینی و خلاقیت آرامش فکری و امنیت مالی است که سبب می‌شود، فرد بدون دغدغه دست به اقدامات نو و مخاطره‌انگیز بزند، سازمانی با چنین ویژگی‌هایی خاص نیازمند سبک رهبری و مدیریتی است که تداوم و استمرار همکاری اعضا را تضمین نماید و بستر مناسب برای بروز کارآفرینی و نوآوری پدید آورد.

کلید واژه‌ها:

تعاون، کارآفرینی، کارآفرین، مدیریت، رهبری

نقش تعاونی‌ها در اشتغال‌زایی در بخش کشاورزی در شرایط جهانی شدن نظام اقتصادی ایران

فرهود گل محمدی

عضو باشگاه پژوهشگران جوان و فارغ‌التحصیل دکترا- دانشگاه آزاد اسلامی- واحد علوم و تحقیقات
تهران

چکیده:

کشاورزی هم به عنوان یکی از سه بخش عمده اقتصادی در هر جامعه‌ای در کنار بخش صنعتی و خدمات و در برگرفتن زندگی حداقل نیمی از جمعیت کشورمان و بخش تامین کننده غذای جوامع شهری جایگاه ویژه‌ای دارد. جهانی شدن اقتصاد پدیده بسیار مهمی است که در ضمن بزرگترین چالش کشاورزی ایران در سال‌های آینده نیز خواهد بود. تعاونی‌های موجود در بخش کشاورزی ایران، در صورت داشتن برنامه‌ریزی دقیق ایجاد اصلاحاتی در ساختار آنها و سایر سیاست‌های حمایتی و... می‌توانند در انسجام‌بخشی به فعالیت‌ها، متحد کردن کشاورزان و کاربرد فناوری‌های نوین و در نهایت اقتصادی کردن تولیدات کشاورزی ایران، به ویژه پس از پیوستن به سازمان تجارت جهانی نقش عمده‌ای داشته باشند. در این مقاله پس از تعریفی از کارآفرینی و مفاهیم و اجزای عمده تشکیل دهنده آن، مفاهیم توسعه، کار و ارتباط آنها با همدیگر، به بیان مفهوم جهانی شدن و سیر تاریخی و مفاهیم و ویژگی‌های فرهنگی و اقتصادی آن، اصول سازمان تجارت جهانی، منافع و معایب پیوستن ایران به (WTO)، ابعاد پدیده جهانی شدن در بخش کشاورزی، خطرات و اثرات پدیده جهانی شدن در بخش کشاورزی کشورهای در حال توسعه و کوچک، جایگاه و نقش بخش کشاورزی در فرایند جهانی شدن، تاریخچه و اهمیت بخش تعاون در بخش کشاورزی ایران و معرفی اجمالی آنها، بیان وضعیت تعاونی‌های تولید در ایران و استراتژی‌های سازمان خوار و بار کشاورزی ملل متحد (فائو) در تعاونی‌ها، انواع نظام‌های بهره‌برداری مبتنی بر تعاون و راهکارهای تقویت و گسترش نقش شرکت‌های تعاونی در توسعه محلی و ناحیه‌ای بخش روستایی و کشاورزی ایران می‌پردازد. در انتها به نتیجه‌گیری و بیان پیشنهادهای در راستای نقش و جایگاه مثبت و سازنده تعاونی‌ها در برخورد با پدیده جهانی شدن اقتصاد و ایجاد اشتغال برای جویندگان کار در بخش کشاورزی می‌پردازد.

کلید واژه‌ها:

کشاورزی، کار، اقتصاد، تجارت جهانی، تعاونی، توسعه پایدار، ایران

نقش تعاونی‌ها در توسعه کارآفرینی

علی حسین شهریور

چکیده:

اغلب گفته می‌شود که شرکت‌های تعاونی در عمل قوی اما در تئوری ضعیف هستند. گرچه این موضوع کاملاً واقعیت ندارد اما این یک حقیقت است که در رابطه با شرکت‌های تعاونی پژوهش‌های اندکی صورت گرفته است. هدف اصلی این مقاله اصلاح این موضوع از طریق مرور کردن: الف- پشتوانه‌های نظری کارآفرینی شرکت‌های تعاونی ب- نمایش نقش شرکت‌های تعاونی در سازمان‌دهی فعالیت‌های اقتصادی در برخی از کشورهاست.

از آنجا که شرکت‌های تعاونی توسعه متوازن اقتصاد را تضمین می‌کنند امروزه نقش اجتماعی مهمی را در سازمان‌دهی مناسبات اقتصادی ایفا می‌نمایند.

کلید واژه‌ها:

شرکت تعاونی، کارآفرینی، توسعه

نقش تعاونی‌های روستایی در کارآفرینی برای زنان روستایی

(نمونه موردی شهرستان زنجان)

علیرضا رابط

عضو هیات علمی بخش تحقیقات روستایی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان زنجان

RABET۲۰۰۱IRAN@yahoo.com

چکیده:

قشر عظیمی از مردم کشور عزیزمان ایران در نقاط روستایی به سر می‌برند و با توجه به تحولات اقتصادی و اجتماعی صورت گرفته، هنوز این قشر، از موهبت برخوردار بودن از شرایط مناسب زندگی به سبب وجود موانع تاریخی، سیاسی و ساختاری بی‌بهره می‌باشند. وجود فقر، بیکاری، نابرابری روزافزون بین شهر و روستا، بهره‌وری پایین محصولات کشاورزی، ضایعات محصولات کشاورزی، بیسوادی، افزایش جمعیت، پایین بودن درآمد اقتصادی، کمبود خدمات و در نهایت مهاجرت بی‌رویه این افراد به سوی شهرها را می‌توان از مشخصات مهم جامعه فوق تلقی نمود. با گذشت زمان و به وجود آمدن تحولات فضایی و مکانی شدید در حوزه‌های شهری و روستایی دست اندرکاران امر توسعه مترصد شده‌اند که برای بهبود وضعیت فوق و ریشه‌کن کردن پدیده فقر و فلاکت موجود در روستاها که پیامدهای این نابسامانی‌ها دامنگیر حوزه‌های شهری نیز شده است راهکارهایی را به مرحله اجرا درآورند. از راهکارهای مهم و اساسی، توسعه روستاهای کشور می‌باشد. امروز این اندیشه در ذهن سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان توسعه به وجود آمده است که؛ بدون توجه به وضعیت روستاهای کشور و عدم ایجاد یک تحول و دگرگونی در ساختارهای اقتصادی و اجتماعی، توسعه ملی معنی و مفهومی نخواهد داشت. یکی از مباحث مهم در بحث توسعه و به خصوص توسعه پایدار، بهره‌گیری مناسب و بهینه از توانایی‌ها و استعدادهای زنان روستایی در جامعه روستایی است. با توجه به این موضوع، اهمیت به موقعیت خاص زنان روستایی و ایجاد اشتغال برای آنان امری ضروری و دور از اجتناب است چرا که زنان نقش به‌سزایی در اقتصاد روستائی و تولید دارند. به عبارت دیگر، بهره‌گیری و استفاده مناسب از فرصت‌های مناسب، همواره به عنوان یکی از پارامترهای اساسی توسعه انسانی مطرح بوده و هست. زنان روستایی در کشور ما با توجه به موقعیت نامناسب اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، نقش قابل توجهی در جامعه روستایی بازی می‌نمایند و میزان نقش و مشارکت آنها در بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی، تولیدی و خدماتی در سطح بالایی است. هدف از ارائه مقاله فوق بررسی راهکارها و اهرم‌هایی برای جذب و جلب بیشتر زنان روستایی در امر تولید کشاورزی با کارآفرینی در این بخش بوده و ایجاد راهکارهای مناسب برای ایجاد، توسعه و تقویت زمینه‌های کارآفرینی برای زنان روستایی با تشکیل تعاونی‌ها در سطح روستاهای شهرستان زنجان می‌باشد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، توسعه پایدار، زن، زنجان، کشاورزی

نقش تعاونی‌های دانشگاهی در توسعه کارآفرینی

دکتر علیرضا موتمنی^۱ - ابراهیم جعفری^۲

۱- استادیار دانشگاه شهید بهشتی - معاون سابق وزارت تعاون

ar_motameni@yahoo.com

۲- کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی

Jafari1300@yahoo.com

چکیده:

بررسی‌های اولیه نشان‌دهنده آن است که متاسفانه کسانی که در مراکز آموزشی و دانشگاهی کشورمان، تحصیلات خود را به پایان می‌رسانند، اغلب به دلیل نداشتن تجربه کاری با مشکلات بسیاری مواجه‌اند. آنها اغلب توان مالی و اعتماد به نفس لازم برای شروع کسب و کار مناسب را ندارند. به همین دلیل بیشتر تمایل به پشت میزنشینی و استخدام در نهادهای رسمی (دولتی و غیر دولتی) داشته و کمتر به این می‌اندیشند که به عنوان یک کارآفرین عمل کرده و ایده‌ها و آموخته‌های خود را که اغلب همراه با ابتکارات و نوآوری‌های فردی و جمعی است در قالب یک حرفه یا شغل پیاده سازند. از سوی دیگر اشتغال در زمینه‌های مرتبط با رشته‌های تحصیلی مهمترین آرزوی هر دانش‌آموخته دانشگاهی است که متاسفانه به یک چالش خوف‌انگیز برای قشر تحصیلکرده کشورمان که نقش سلول‌های بنیادی را در بدنه جامعه ایفا می‌کنند، بدل شده است. برای کمک به موارد ذکر شده می‌توان از تعاونی‌های دانشگاهی جهت استفاده از فرصت‌های نهفته در سیاست‌های اصل ۴۴ نام برد.

تحقیق حاضر تحقیقی توصیفی از شاخه میدانی است که با مطالعه وضعیت جامعه دانشگاهی و تعاونی‌های موفق ایجاد شده در نقاط دیگر جهان و مقایسه آن با داخل کشور راهکارهای بومی شده‌ای را برای تشویق افراد به تشکیل تعاونی‌ها و استفاده از فرصت‌های نهفته در اصل ۴۴ ارائه می‌کند.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، تعاونی دانشگاهی

نقش تعاونی‌های زنان در توسعه کارآفرینی روستایی

مجتبی قدیری معصوم^۱ - سید سعید هاشمی^۲ - سیاوش ایمنی قشلاق^۳

۱- عضو هیات علمی دانشگاه تهران

۲- عضو هیات علمی جهاددانشگاهی

۳- کارشناس سازمان همیاری اشتغال فارغ التحصیلان جهاد دانشگاهی

sshshemi@yahoo.com

s_imeni@yahoo.com

چکیده:

امروزه کارآفرینی به عنوان مزیت رقابتی ملتها مطرح شده است و جوامع برای رسیدن به رفاه، خلق ثروت، اشتغال‌زایی و به طور کلی توسعه فردی و جمعی به آن نیاز دارند. تعاونی‌ها به عنوان یکی از ارکان اصلی اقتصاد کشور می‌توانند محل مناسبی برای فعالیت‌های کارآفرینان و توسعه کارآفرینی باشند. زنان روستایی که در حدود نیمی از جمعیت روستاهای کشور و ۴۰ درصد از نیروی کار روستاها را تشکیل می‌دهند. در صورت ایجاد زمینه‌های مناسب، می‌توانند در توسعه تعاونی‌های کارآفرین در مناطق روستایی نقش به‌سزایی داشته باشند. این مقاله جهت بررسی زمینه‌های مختلف توسعه تعاونی‌های زنان و نقش آن در توسعه کارآفرینی مناطق روستایی انجام گرفته است. در این زمینه مطالعات مختلفی در سطح جهان صورت گرفته ولی در ایران یک موضوع جدیدی است که اخیراً مورد توجه قرار گرفته است.

تحقیق حاضر می‌تواند با شناسایی زمینه‌های مختلف و نقش تعاونی‌های زنان روستایی در توسعه کارآفرینی راه را برای تبیین سیاست‌های توسعه اشتغال و کارآفرینی روستایی از طریق ایجاد تعاونی‌ها هموار سازد. نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد که زنان با ایجاد تعاونی‌ها می‌توانند فضای مناسبی را برای توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی فراهم نمایند.

کلید واژه‌ها:

تعاونی، کارآفرینی، تعاونی زنان، کارآفرینی روستایی

نقش تعاونی‌ها در توسعه فعالیت‌های کارآفرینانه

حوریه مرادی^۱ - دکتر مسعود بیژنی^۲

۱- کارشناس ارشد مهندسی کشاورزی

۲- مدیر گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشکده کشاورزی رامین اهواز

چکیده:

یکی از شیوه‌هایی که به عدالت اجتماعی نزدیک و باعث افزایش مشارکت انسان‌هاست و به رفع مشکلات اقتصادی و اجتماعی توجه خاص دارد، شیوه تعاون است. تعاونی‌ها، ابزارهایی صرفاً برای گسترش اشتغال نیستند، بلکه می‌توانند به طور مؤثر ایجاد و بقای اشتغال را هم در مناطق شهری و هم در مناطق روستایی سراسر جهان به انجام برسانند و بنا بر این، درآمدی را برای اعضا و نیز شاغلین به صورت سهام مازاد، دستمزدها و حقوق یا منافع وابسته به نوع تعاونی فراهم نمایند. با توجه به نقشی که تشکل‌های تعاونی با استفاده از طرح‌های مشارکتی می‌توانند در توسعه اشتغال و ترویج فرهنگ کارآفرینی و تقویت روحیه خلاقیت و نوآوری ایفا نمایند، اولویت دادن بخش تعاون در سطح کلان کشور، اجرای کامل اصل ۴۳ و ۴۴ قانون اساسی و از همه مهمتر باید تسهیلات اشتغال‌زایی (در قالب ماده ۵۶) صندوق فرصت‌های شغلی به جایگاه واقعی خود بخش تعاون تخصیص یابد و از طریق وزارت تعاون به تعاونی‌های تحت پوشش توزیع شود و جهت توسعه و تحکیم مشارکت و تعاون عمومی بین مردم، بیکاران جامعه به سمت تشکل‌های تعاونی هدایت شوند؛ که این امر می‌تواند موجب توسعه و تقویت بخش تعاون در کشور گردد.

کلید واژه‌ها:

تعاون، کارآفرینی، توسعه، اشتغال

نقش تعاونی‌های روستایی در توسعه کارآفرینی

مهتاب پورآتشی

کارشناس ارشد آموزش کشاورزی، دانشگاه تهران

m_pouratashi@yahoo.com

چکیده:

توسعه و دستیابی به آن از آرمان‌های مطلوب هر کشور محسوب می‌شود که برای دستیابی به آن، برنامه‌ها و سیاست‌ها و ابزارهای گوناگونی طراحی و به کار گرفته می‌شود. توسعه روستایی نیز بخشی از توسعه یک کشور است که هدف آن ارتقای سطح و کیفیت زندگی مردم، رشد مداوم و پایدار تولید و درآمد، ایجاد اشتغال، افزایش رفاه نسبی خانوارها، شرایط زیست محیطی پایدار و... می‌باشد. در این راستا همواره از سوی سیاستگذاران، سیاست‌ها و راهکارهای گوناگونی برای دستیابی به اهداف توسعه برنامه‌ریزی و طراحی شده است که از جمله این موارد اشتغال‌زایی و کارآفرینی می‌باشد.

با توجه به این‌که تعاونی‌های روستایی سازمان‌هایی مردمی هستند که به منظور تامین نیازمندی‌های روستاییان به وسیله آنان تشکیل می‌شوند، هدف تحقیق حاضر که به روش کتابخانه‌ای انجام شده است، عبارت از بررسی نقش تعاونی‌های روستایی در توسعه کارآفرینی است. روش تحقیق در این پژوهش، بررسی منابع مکتوب فارسی و لاتین و جستجو در شبکه جهانی اینترنت بوده است. برای دستیابی به هدف، موضوعاتی چون مفهوم تعاونی روستایی، اهداف تشکیل تعاونی روستایی، تجربیات تعاونی‌های روستایی در توسعه کارآفرینی و... مطرح خواهد شد. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که در راستای توسعه کارآفرینی، تعاونی‌های روستایی می‌توانند در اجرای فعالیتهای آموزشی، تحقیقاتی، مشاوره‌ای و مالی نقش موثری داشته باشند.

کلید واژه‌ها:

تعاونی، تعاونی روستایی، کارآفرینی

نقش تعاونی‌های فارغ‌التحصیلان دامپزشکی در کارآفرینی و اشتغال مولد این گروه
محمد حسن پناه - مجید یحیائی - احمدعلی فیوضی یوسفی - رقیه اسلامی - آزاده
حسن پناه

چکیده:

در سال‌های گذشته با توجه به توسعه کمی دانشگاه‌های آزاد و سراسری و سایر موسسات آموزش عالی، دانشجویان و به تبع آن فارغ‌التحصیلان رشته دامپزشکی در مقاطع مختلف نیز از عدد قابل توجهی در سطح کشور برخوردار می‌باشند و می‌طلبند تا تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران کشور نگاه ویژه‌ای به این گروه جهت جذب، اشتغال و بهره‌مندی مناسب داشته باشند. از آنجا که اشتغال این گروه یک اشتغال مولد است و چرخه بزرگی با حضور این گروه به سلامت و کیفیت زنده و پویا خواهند بود و اشتغال این گروه باعث تولید ثروت و رفاه هم برای خود و هم برای لایه‌های بسیاری از جامعه ایرانی خواهد شد. با توجه به نوع وظایف این رده شغلی، از جمله بحث غذای دام (جیره‌های غذایی دام و کارخانجات خوراک دام و مکمل‌ساز) چه غذای دام و چه خود دام که غذای انسان (و تنوع دام در کشور مانند: زنبور عسل گاو، گوسفند، بز، شتر، انواع طیور و ماکیان صنعتی و خانگی و...) خواهد شد و یا حیواناتی که کاربری‌های مفید دیگر دارند از جمله گرم ابریشم، اسب (با کاربری‌های مختلف کار در کشاورزی، حمل و نقل و انواع مسابقات با اسب)، کشتارگاه‌ها، صنایع جانبی از جمله تولید پودر خون، پودر استخوان، صنعت پوست و چرم، بحث حیوانات خانگی و نقش حیوانات در زندگی بشر و سرفصل‌های دیگری که با توجه به کاربری و حضور حیوانات و برخی علوم و مسایل مرتبط با دام در این گروه‌ها، مانند همیاری حیوانات در فعالیت‌های نظامی و انتظامی شامل مباحثی چون حیوانات مین‌یاب، کشف مواد مخدر، کشف جرم و حیوانات آموزش دیده در امداد و نجات شامل مباحثی چون حیوانات زنده‌یاب، امدادگری با حیوانات، استفاده از حیوانات در درمان‌های پزشکی و روانپزشکی شامل مباحثی چون پیش‌بینی سرطان توسط حیوانات، درمان بیماری‌های روانی توسط حیوانات، پیشگویی زلزله با استفاده از توانایی‌های حیوانات و...

بسیاری از مسائل و نکات دیگر می‌طلبند تا جهت حقیقت مهم کارآفرینی، دید جامعی به این رشته خاص داشته باشیم و با توجه به صادرات و واردات دارو، واکسن، فرآورده‌های دامی و... و شیوع جهانی برخی از بیماری‌ها مانند آنفلونزای طیور، الزاماً می‌بایست با دیدی بین‌المللی جنبه‌های متنوع کارآفرینی را در این رشته مورد توجه قرار داد. به ویژه با توجه تاکید مدیران کشور برگسترش فرهنگ و نقش تعاونی‌های تولیدی و خدماتی، و با توجه به الگوهای موفق داخلی در سایر زمینه‌ها و کشورهای توسعه‌یافته، در شکلی جامع و با دید شرایط بومی و بین‌المللی آن را بررسی، تدوین و ارائه نمود.

کلید واژه‌ها:

تعاونی، اشتغال، دامپزشکی

نقش کارآفرینی در توسعه صنعت گردشگری سلامت در ایران

دکتر علی عطا فر^۱ - زهرا کاظمی^۲

۱- استادیار دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه اصفهان

۲- کارشناس ارشد مدیریت توریسم دانشگاه لولنا سوئد

چکیده:

امروزه بازار گردشگری سلامت به عنوان یکی از صنایع درآمدزا و رقابتی در دنیا مطرح می‌باشد. گردشگری سلامت، مولفه‌ای با دو جز ترکیبی مهم و اساسی است. این پدیده دو وجهی وقتی در هم می‌آمیزد مفهوم ثالثی را به دست می‌دهد که نمی‌توان جز با تجربه داشتن و پیدایش دیدگاه‌های نو در این دو جزء، این مفهوم را مدیریت کرد. از دهه ۱۹۹۰ عوامل متعددی باعث شد تا گردشگری سلامت در کشورهای آسیایی رونق بیشتری بیابد. بحران مالی آسیایی، تغییرات مطلوب نرخ ارز اقتصاد جهانی، ارتقا و بهبود سریع تجهیزات پزشکی، پیشرفت فناوری اطلاعات، کیفیت بالا و ارزانی خدمات درمانی و عوامل بسیار دیگر موجب شد تا برخی از کشورهای آسیایی به عنوان مقاصد گردشگری سلامت دنیا معرفی شوند. کارآفرینی، بازاریابی و تبلیغات گسترده این کشورها مبنی بر ارائه خدمات پزشکی در کنار گردشگری، جذابیت این مقاصد را برای جذب گردشگران خارجی به منظور درمان افزایش داد و باعث جهت‌گیری سیاست‌های کلان این کشورها در راستای رشد این شاخه از صنعت گردشگری شد. در سطوح کلان دولت‌ها و نهادهای دولتی در بسیاری از کشورها علاقه‌مند به بهره‌مندی از مزایای اقتصادی ناشی از این صنعت بوده و در سطوح خرد نیز بیمارستان‌ها و ارائه‌دهندگان مختلف خدمات مسافرتی و درمانی در رقابت با یکدیگر سعی برای بالا بردن سهم خود از آن دارند. کشور ایران با توجه به مزیت‌های خود در این صنعت در سال‌های اخیر تصمیم بر استفاده از فرصت‌های موجود گرفته است. شناخت بازارهای هدف، کارآفرینی و ارائه ایده‌های جدید در این راستا از نکات قابل توجه در رشد صنعت گردشگری سلامت در ایران می‌باشد. یکی از مهمترین جنبه‌های کارآفرینی، تشخیص فرصت‌ها برای بازارهای بالقوه می‌باشد. یک کارآفرین باید بازار بالقوه صنایع و خدمات گوناگون را برای ایده‌ای نو شناسایی و کشف کند و راهی را برای خلق ارزش اقتصادی آن بیابد. نقش کارآفرینی در شاخه‌های گوناگون صنعت گردشگری از دیدگاه‌های مختلفی قابل بررسی است. تشخیص فرصت‌ها برای بازار این شاخه از صنعت گردشگری در ایران از جنبه‌های گوناگون اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی ارزشمند می‌باشد. پژوهش حاضر سعی دارد ضمن معرفی و اهمیت صنعت گردشگری سلامت در ایران به نقش کارآفرینی در توسعه و رشد این شاخه از صنعت گردشگری در کشور بپردازد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، گردشگری سلامت، توسعه

نقش صنایع کوچک و متوسط در بسترسازی تعاونی‌های کارآفرین در ایران و جهان

علیرضا دقیقی اصلی^۱ - محمد سریرافراز^۲ - فاطمه فهیمی فر^۳

۱- دکتری علوم اقتصادی، عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی

alirezadaghighiasli@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی سیستم‌های اقتصادی، عضو باشگاه پژوهشگران جوان

ksarirafraz@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی سیستم‌های اقتصادی، عضو باشگاه پژوهشگران جوان

fatemeh_fahimifar@yahoo.com

چکیده:

با توجه به اصل ۴۴ قانون اساسی و تأکید مقام معظم رهبری بر اجرایی شدن این اصل، تعاونی‌ها می‌بایست بخش عمده‌ای از فعالیت‌های اقتصادی کشور را به خود تخصیص دهند. تعاونی کارآفرین آن نوع از تعاونی است که با توجه به کارکردهای هر تعاونی، وظیفه کارآفرینی را نیز بر دوش می‌کشد و می‌تواند بستر مناسبی برای کارآفرینان و فعالان در این حوزه باشد.

از سویی دیگر اگر نگاهی گذرا به بنگاه‌های اقتصادی ایران داشته باشیم خواهیم دید که قریب به ۹۹ درصد از پیکره بنگاه‌های اقتصادی ایران، تنیده شده است از واحدهای کوچک و متوسط؛ لذا صنایع کوچک و متوسط که اغلب کارآفرین نیز می‌باشند، می‌توانند بستر مناسبی برای شکل‌گیری تعاونی‌های کارآفرین در ایران باشند.

نگارنده پس از شناسایی ارتباط تعاونی‌ها و کارآفرینی (تعاونی کارآفرین)، به طور مختصر بنگاه‌های کوچک و زودبازده را معرفی کرده، در قسمت بعد به تعامل دینامیک و سازنده این دو بخش اقتصادی و هم‌افزایی آنها توسط یکدیگر می‌پردازد و در قسمت پایانی با مطالعه‌ای تطبیقی، کشورهایی را که در این عرصه موفق بوده‌اند را معرفی می‌نماید.

کلید واژه‌ها:

تعاونی کارآفرین، بنگاه‌های کوچک و متوسط، تجربیات جهانی

نقش ERP در شرکتهای تعاونی فناوری اطلاعات

علی جوادی

مهندس صنایع و دانشجوی کارشناس ارشد مدیریت صنعتی
کارشناس طرح و برنامه اداره کل تعاون فارس

چکیده:

با توجه به روند رو به گسترش جهانی شدن و افزایش رقابت در بازارهای جهانی، شرکتها در سالهای آینده ناگزیر به پیوستن به بازارهای جهانی خواهند بود و برای انجام این کار وجود آمادگی لازم از جهات مختلف امری ضروری به نظر می‌رسد. از مهمترین ابزارهای مورد استفاده جهت کسب این آمادگی می‌توان به عامل فناوری اطلاعات و ارتباطات اشاره کرد که با استفاده از آن قادر خواهیم بود هر چه سریعتر این مسیر را طی کنیم. یکی از ابزارهای مهم فناوری اطلاعات و ارتباطات که نقش مهمی در یکپارچگی اطلاعات و عملیات موجود در موسسات داشته و نهایتاً با استفاده از امکانات خاص زمینه را برای پیوستن به بازارهای جهانی فراهم می‌سازد، سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان یا ERP می‌باشد که در حال حاضر به عنوان یکی از آخرین ابزارهای برنامه‌ریزی و مدیریت در جهان مطرح می‌باشد. این سیستم‌ها قادرند با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، سیستم‌ها و عملیات موجود در سازمان‌ها را یکپارچه کرده و در قالب یک پایگاه اطلاعاتی واحد در دسترس قرار دهند. در بررسی ادبیات تحقیق انجام شده در این موضوع، مهمترین نکته، نرخ بالای شکست و ناکامی در اجرای این پروژه‌ها می‌باشد، این تحقیق به منظور تعیین فاکتورهای مهم و موثر بر موفقیت یا ناکامی این پروژه‌ها انجام شده است.

کلید واژه‌ها:

سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان، سیستم‌های یکپارچه، فناوری اطلاعات و ارتباطات

نقش آموزش در حوزه کارآفرینی و تربیت کارآفرین

دکتر سید علیرضا فیض بخش^۱ - مینو میرحسینی^۲ - سید محمد نیک سرشت^۳

۱- استاد دانشگاه صنعتی شریف

۲- دانشجوی رشته MBA دانشگاه صنعتی شریف، تهران، ایران

minoo_mirhoseini@yahoo.com

۳- دانشجوی رشته MBA دانشگاه صنعتی شریف، تهران، ایران

nikseresht۱۳۶۰@yahoo.it

چکیده:

امروزه موضوع گسترش کارآفرینی و نیاز به تربیت کارآفرین به خاطر تاثیرات فراوان و عمیق آن در رشد اقتصاد کشورها در سطح خرد و کلان، مورد توجه خاص محققان علم مدیریت قرار گرفته است. به طوری که علاوه بر افزایش خیره کننده‌ی حجم ادبیات در این زمینه، بر تعداد دانشکده‌هایی که برنامه‌های آموزش کارآفرینی را ارائه می‌کنند روز به روز افزوده می‌شود. اما سوالی که ذهن محققان را به خود مشغول کرده است این است که «آیا آموزش کارآفرینی در کلاس درس کاراست و یا اصولاً امکان‌پذیر است؟». روش‌های سنتی آموزش و سخنرانی‌ها، مرور ادبیات تحقیق، بررسی‌ها و مانند آن، کارآفرینی را فعال نمی‌کنند زیرا آموزش سنتی معمولاً بر یادگیری مجموعه‌ای از مفاهیم دسته‌بندی شده و تئوریک تاکید دارد. در حالی که آموزش کارآفرینی، بر انسان به عنوان یک کل که دارای احساسات، ارزش‌ها و علائق خاص است و ممکن است تصمیمات درست و یا نادرست بگیرد تمرکز دارد. یک کارآفرین واقعی تنها نیازمند دانش (علم) نیست، بلکه نیازمند راه‌های جدید تفکر و همچنین گونه‌های جدیدی از مهارت‌ها و حالت‌های رفتاری (هنر) نیز می‌باشد. در نتیجه شیوه‌های سنتی آموزش باید با دیدگاه‌های کارآفرینانه که اصولاً شامل «آموزش از طریق عمل» می‌شوند، کامل شوند. بر اساس این دیدگاه طرح‌های مختلف آموزشی تالیف و ارائه شده است و شاخص اصلی این طرح‌ها که هم اکنون در دانشکده‌های برتر دنیا در حال اجرا می‌باشند این است که در آنها، آموزش تنها شامل مفاهیم تئوریک نمی‌باشد و بر جنبه‌های عملی کار نیز تاکید فراوانی شده است. به طوری که اصولاً هدف از آموزش، تجهیز دانشجویان به مهارت‌هایی است که در کار به آن نیاز دارند.

کلید واژه‌ها:

آموزش، کارآفرینی، کارآفرین

نقش تعاونی‌های کارآفرین در ایجاد مزیت‌های رقابتی برای کسب و کارهای کوچک و ایجاد اشتغال در عصر جهانی شدن

دکتر سید جمال فرج ا... حسینی^۱ - فرشته غیاثوند غیاثی^۲

۱- عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

۲- دانشجوی دوره دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

چکیده:

امروزه مشاغل کوچک و متوسط، کشاورزان و صنعتگران با تغییرات اجتماعی و اقتصادی زیادی مواجه می‌باشند. سرعت تغییر در زمینه‌های مختلف ناشی از سرعت تغییر در دانش مورد نیاز برای انجام وظایف تخصصی می‌باشد، به روز شدن و هماهنگی با ساختارهای جدید در دنیای پیچیده امروز، امری اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. این تغییرات نیاز به سازگاری در زمینه‌های مختلف جامعه جهت دستیابی به معیشت پایدار، توسعه مشاغل و همچنین غلبه بر دسترسی به خدمات مالی پایدار را به وجود آورده است. از آنجا که توجه به کارآفرینی و ویژگی‌های کارآفرینان در بخش‌های مختلف جامعه به منزله حرکت به سمت رشد و شکوفایی اقتصادی و همچنین اجتماعی و فرهنگی آن جامعه می‌باشد، لزوم توجه به کارآفرینی و توسعه اشتغال در تعاونی‌های امری اجتناب‌ناپذیر می‌نماید، یکی از ویژگی‌های تعاون این است که همانند هر پدیده در طول زمان تحول یافته و در مکان‌ها و مقاطع زمانی مختلف و در سطوح متفاوت حیات اجتماعی، اشکال گوناگونی به خود گرفته است که این مسأله پویایی تعاون را در انطباق با شرایط جوامع مختلف از نظر زمان و مکان نمایان می‌سازد. تعاون از نخستین لحظه‌های حیات هر پدیده اجتماعی همراه با آن بوده و به عنوان عاملی در بقا و استمرار و تحول آن کارکرد خود را به اشکال مختلف نشان داده است. از طرفی تعاونی‌ها برای حفظ حیات خود و مقابله با چالش‌های پیش رو، نیاز به حرکت در راستای کارآفرینی و توسعه کسب و کارهای کارآفرینانه دارند. تحقق چنین امری نیاز به وجود کارآفرینانی دارد که با خلاقیت، ریسک‌پذیری و استفاده از فرصت‌های موجود بتوانند به سوی تعاونی‌های کارآفرین و اشتغال‌زا حرکت کنند.

در این نوشتار سعی بر این است به بررسی نقش تعاونی‌های کارآفرین در ایجاد مزیت‌های رقابتی برای کسب و کارهای کوچک و ایجاد اشتغال در چارچوب مفاهیم جدید در عصر جهانی شدن نظیر تعدیل ساختاری، آزادسازی اقتصادی، مردمی‌سازی، جهانی‌سازی پرداخته شود.

کلید واژه‌ها:

تعاون، کارآفرینی، کسب و کارهای کوچک، اشتغال، جهانی شدن، تغییر

نقش و تأثیر تعاونی روستایی در اشتغال‌زایی و کارآفرینی در مناطق روستایی مطالعه موردی منطقه ریجاب استان کرمانشاه

سمیه جنگ چی کاشانی

کارشناسی ارشد کشاورزی - توسعه روستایی

s-kmashasa@yahoo.com

چکیده:

یکی از معضلات اقتصادی در برخی از کشورهای جهان و از جمله کشور خودمان معضل بیکاری است. بیکاری نوعی بیماری اقتصادی است که درمان آن تنها از طریق اشتغال امکان‌پذیر است. با نگاهی به مولفه‌های توسعه اقتصادی در برخی از کشورهای جهان به خوبی در می‌یابیم که معضل اشتغال یکی از چالش‌های بسیار عمیقی است که پیش روی کشورهای در حال توسعه قرار دارد. معضل اشتغال در حال حاضر یک بحران بزرگ اجتماعی و اقتصادی محسوب می‌شود که همانگونه که گفتیم کشور ما با آن مواجه است. این معضل بزرگ به قدری بحران‌زاست که تمام پایه‌های جامعه را تحت تأثیر خود قرار داده است و مسئولان، مدیران و برنامه‌ریزان را بر آن داشته تا محور برنامه‌ها و کارهای خود را بر مبنای توجه و رسیدگی به آن قرار دهند. مطلب دیگر آنکه جمعیت کشور ما جمعیت جوانی است و این جوانی جمعیت به آن معناست که در آینده نه چندان دور با یک جهش بزرگ نیروی متقاضی کار روبرو خواهیم بود. چرا که نیروی انسانی شاغل مهمترین سرمایه هر جامعه محسوب شده و کلید توسعه اقتصادی در دست این سرمایه ملی قرار دارد. بنابراین برای حل مشکل اشتغال باید همه امکانات را از نو بررسی کرد و در غیر این صورت نمی‌توان بر این بحران فایق آمد.

اما در این مقاله سعی می‌شود به نقش و کارکرد تعاونی‌های روستایی و حضور دولت در رفع معضل بیکاری پرداخته شود و به پاره‌ای از خصوصیات منطقه ریجاب در استان کرمانشاه اشاره شود.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، تعاونی روستایی، دولت و سیاست‌گذاری

نقش تعاونی‌ها در تأمین مالی کارآفرینان

مهناز ربیعی

چکیده:

کارآفرینی در جهان امروز به سرعت در حال رشد است و به عنوان یک پدیده در اقتصاد نقش موثری در توسعه و پیشرفت اقتصادی کشورها ایفا می‌کند. دامنه تأثیر کارآفرینی بر جامعه بسیار گسترده است و از ایجاد مشاغل جدید گرفته تا تغییر در ارزش‌های اجتماعی و رشد شتابان اقتصادی را در برمی‌گیرد و پیامدهای مثبت آن در جامعه غیر قابل انکار است. نقش کلیدی کارآفرینی در اقتصاد، نیازمند بررسی عوامل توسعه کارآفرینی است. از مهمترین عوامل محیطی موثر بر توسعه فعالیت کارآفرینی، تأمین مالی کارآفرینان می‌باشد که این مهم از طریق ایجاد تعاونی‌های اعتباری به خصوص در مناطق روستایی امکان پذیر است. در این مقاله پس از بررسی نظام اعتباری تعاونی در چند کشور در حال توسعه و ایران، به اهمیت و آثار تعاونی‌ها بر توسعه کارآفرینی پرداخته شده است. ایجاد تعاونی‌های اعتباری به منظور حمایت از کارآفرینان فواید فراوانی در ابعاد فردی، سازمانی و ملی داراست و توسعه تعاونی‌های مزبور گامی موثر در تولید کالاهای جدید و روش‌های جدید در فرایند تولید، گشایش بازارهای تازه و یافتن منابع جدید تولیدی است که این عوامل در نهایت به افزایش درآمد ملی و سرانه منتهی خواهد شد. بدیهی است که اختصاص منابع مالی از طریق تعاونی‌ها به این قشر از جامعه که علی‌رغم عدم توانایی در سرمایه‌گذاری مالی از ظرفیت‌های فکری خاصی برخوردار هستند و با خلق ابتکار و نوآوری‌ها، کشف فرصت‌ها و بهره‌گیری از منابع به ایجاد شغل و فرصت‌های شغلی برای خود و دیگران اقدام می‌کنند، می‌تواند با بحران بیکاری در جامعه مقابله نمود. بنا بر این ایجاب می‌نماید که شرایط لازم برای خوداشتغالی و کارآفرینی در ایران فراهم گردد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، تعاون، مدیریت، نوآوری

نقش کارآفرینی در توسعه تعاونی‌ها

شهناز شیرینی^۱ - حامد چهارسوقی امین^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین

۲- عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام

چکیده:

تعاونی عبارت از گروهی از افراد است که اغلب دارای وسایل وامکانات محدود بوده و برای رسیدن به یک هدف مشترک گرد هم می‌آیند. این تشکل به گونه‌ای است که مطابق با اصول دموکراسی و آزادمنشی کنترل می‌شود و سود و زیان ناشی از تعاونی به صورت مساوی بین افراد عضو تعاونی تقسیم می‌شود. از سوی دیگر، کارآفرینی به عنوان پدیده‌ای نوین در اقتصاد، نقش موثری را در توسعه و پیشرفت اقتصادی کشورها دارد. امروزه کارآفرینی در اقتصاد رقابتی و مبتنی بر بازار، دارای نقش کلیدی است. به عبارت دیگر، در یک اقتصاد پویا، ایده‌ها، محصولات و خدمات همواره در حال تغییر می‌باشند. در این راستا، کارآفرینی عامل مهمی در توسعه تعاونی است که باید به آن توجه خاصی مبذول شود. در این مقاله سعی شده است تا به نقش کارآفرینی در تعاونی‌ها پرداخته شود.

کلید واژه‌ها:

تعاونی، کارآفرینی، توسعه، اشتغال

نهادسازی با رویکرد کارآفرینی، الزام توسعه بخش تعاون کشور

عبدالمجید غریب رضا

معاون طرح و برنامه وزارت تعاون و کارشناس ارشد برنامه‌ریزی و توسعه اقتصادی

چکیده:

این مقاله تلاش می‌کند تا ضمن تعریف نهاد، نهادهای اجتماعی، نهادهای اولیه، ویژگی‌های نهادهای، کارکردهای اصلی نهادها و ارکان اصلی نهادها، به ضرورت نهادسازی در کشور پرداخته و ضمن آسیب‌شناسی ناشی از عدم توجه به نهادگرایی و عدم پیش‌بینی نهادهای مورد نیاز در ایران، مقدمات لازم برای ورود بخش تعاون به عرصه نهادی‌شدن و نهادگرایی به منظور توسعه آن، تا امکان وصول ۲۵٪ از سهم اقتصاد کشور را مطابق برنامه راهبردی منبعث از سند چشم‌انداز نظام در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی فراهم نماید. در این بخش جایگاه بخش تعاون در قانون اساسی در دو بعد مورد بررسی قرار گرفته سپس بخش تعاون به عنوان یکی از سه بخش اقتصادی کشور مطابق اصل ۴۴ قانون اساسی معرفی گردیده، سند ملی توسعه بخش تعاون و اهداف مندرج در آن مورد بررسی قرار گرفته، ضمن آسیب‌شناسی بخش تعاون کشور و جایگاه این بخش و نهادهای چهارده‌گانه بخش تعاون کشور پیشنهاد گردیده‌اند. اما از آنجا که در صورت عدم وجود رویکرد کارآفرینی در ایجاد هر یک از نهادهای چهارده‌گانه، امکان کاهش کارایی و اثربخشی نهادهای یاد شده وجود خواهد داشت، لذا در بخش آخر مقاله، ضمن تعریف کارآفرینی، از سازمان کارآفرین و ویژگی‌های لازم برای نهادهای مذکور با رویکرد کارآفرینی سخن به میان خواهیم آورد. تا چه در نظر آید و چه مقبول افتد.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، تعاون، کارآفرین

نهادینه کردن کارآفرینی تعاونی در نظام آموزشی

محسن زمانی^۱ - امیر جان نثاری^۲ - مهدی عتباتی^۳

۱- کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی

۲- کارشناس ارشد مدیریت کارآفرینی

۳- رییس اداره تعاون شهرستان نایین

mohsen231z@yahoo.com

چکیده:

امروزه سیاستگذاران و برنامه‌ریزان اقتصادی متوجه این نکته شده‌اند که سازمان‌های دولتی و شرکت‌های بزرگ قدرت جذب و استخدام تمامی نیروهای فارغ‌التحصیل دانشگاهی را ندارند. این در حالی است که در دهه‌های گذشته اکثر دانشگاه‌های دنیا فقط به پرورش متخصصین پرداخته‌اند و به ندرت به فکر پرورش دانشجویان کارآفرین بوده‌اند مراکز آموزش عالی ایران نیز از این قاعده مستثنی نمی‌باشند و سالانه هزاران دانشجو از این مراکز فارغ‌التحصیل و به خیل بیکاران کشور می‌پیوندند. بخش تعاون به عنوان یکی از بخش‌های اقتصادی کشور نیز نیازمند نیروی انسانی فعال و توانمند است تا بتواند به بهبود عملکرد و کارایی تعاونی‌ها بینجامد. توانمندسازی اعضای تعاونی‌ها، افراد علاقه‌مند به فعالیت در تعاونی‌ها و دانشجویان برای ایجاد کسب و کار جدید در بخش تعاون نیاز به آموزش در زمینه مهارت‌های کسب و کار و مهارت‌های کارآفرینی دارد و این در حالی است که نظام آموزشی کنونی موجود این توانایی را ندارد. بنا بر این برای دستیابی به هدف توانمند ساختن علاقه‌مندان به فعالیت در بخش تعاون، جهت ایجاد کسب و کار جدید و توسعه تعاونی‌ها، تغییر در برنامه‌های درسی و روش‌های آموزشی موجود امری ضروری به نظر می‌رسد. مدل مطلوب آموزش مبتنی بر کارآفرینی در بخش تعاون می‌باید ترکیبی از آموزش‌های تخصصی، آموزش مهارت‌های کسب و کار و آموزش مهارت‌های کارآفرینی باشد. در حقیقت روند حرکت جامعه صرفاً به سمت تقویت دانش‌مدار شدن (knowledge oriented) است نه کسب و کارگر شدن (business oriented) که غفلت از بازار و خلاقیت و ابتکار را سبب می‌شود. در این مقاله تلاش می‌شود برای بهبود نظام آموزشی در بخش تعاون، پیشنهادهای ارائه گردد.

کلید واژه‌ها:

روش‌های آموزشی، محتوای درسی، کارآفرینی، تعاون

واحد‌های توسعه تعاون و کارآفرینی دانشگاهی رهیافتی کارآمد در ایجاد اشتغال پایدار

دکتر داود ثمری^۱ - دکتر غلامحسین حسینی نیا^۲ - نازنین ورامینی^۳

۱- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار drsamari@yahoo.com

۲- معاون تحقیقات، آموزش و ترویج وزارت تعاون و مدرس دانشگاه

۳- کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی nazanin_varamini@yahoo.com

چکیده:

کارآفرینی را می‌توان ایجاد ارزش جدید از طریق شناسایی فرصت‌های جدید، جذب منابع مورد نیاز برای تعقیب آن فرصت‌ها و ایجاد یک سازمان برای اداره آن منابع دانست. در گذشته تصور می‌شد که وجود منابع و مخازن غنی و وسیع به تنهایی می‌تواند عامل رشد و رونق اقتصادی باشد، طی سال‌های اخیر تحولات نیروی انسانی و تکنولوژی این فرضیه را با شک و تردید همراه نموده است به طوری که نقش سرمایه انسانی و نیروی کار در صحنه‌های اقتصادی چنان آثاری از خود به جا گذاشته که می‌توان با تکیه بر نیروی کار کیفی، مستعد و کارآفرین، فرآیند رشد و توسعه اقتصادی - اجتماعی را سرعت بخشید. در این راستا و بر پایه اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، بخش تعاونی به عنوان یکی از پایه‌های نظام اقتصادی کشور قلمداد شده است و در اصل ۴۳ نیز ضمن اشاره به «انسان محوری» اقتصاد، بر بخش تعاونی تأکید ویژه‌ای شده است. در تعاونی‌ها، انسان‌ها آموزش می‌بینند و تربیت می‌شوند. روح همکاری در تعاونی‌ها تقویت می‌شود و از اهداف مهمشان این است که به کاهش نرخ بیکاری کمک کنند، فقر و نابرابری را تقلیل دهند و به یاری انسان‌هایی بشتابند که قدرت کار و تفکر دارند اما سرمایه و ابزار کار ندارند. تأسیس و بهره‌برداری از واحد‌های توسعه تعاون و کارآفرینی در دانشگاه‌ها به عنوان راهکاری نوین می‌تواند علاوه بر همگرایی فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و علمی با مهارت‌های اجتماعی و حرفه‌ای ضمن ترویج و تقویت روحیه تعاون، مشارکت و کارآفرینی در بین دانشجویان و دانش‌آموختگان، زمینه مساعد را برای ایجاد اشتغال پایدار بر اساس تخصص و علائق ایشان فراهم آورده و فرصت اثربخشی و مشارکت اساتید و دانشجویان را در فعالیت‌های اقتصادی کشور فراهم سازد و باعث تشکیل تعاونی‌های دانش‌بنیان گردد. مقاله حاضر به نحوه تأسیس و نقش این گونه تعاونی‌ها می‌پردازد.

کلید واژه‌ها:

تعاون، تعاونی‌های دانش بنیان، کارآفرینی، مشارکت، اشتغال پایدار

ویژگی‌های کارآفرینان در بخش تعاون

مهدی نوربخش^۱ - سیده سمانه توکلی^۲

۱- کارشناس ارشد مدیریت دولتی و کارشناس امور اداری وزارت تعاون

mehdi۲۳۲۲@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد مدیریت دولتی و مترجم بنیاد شهید و امور ایثارگران

samaneh_tvkl@yahoo.com

چکیده:

تغییر و تحولات سریع در حوزه‌های مختلف در دنیای امروز، کشورهای جهان را با چالش‌های جدیدی رو به رو کرده است که گذر از آنها نیازمند یافتن و به کار گرفتن رویکردها و روش‌های خلاقانه می‌باشد. بخش تعاون نیز به عنوان یکی از بخش‌های اصلی اقتصاد کشور از این امر مستثنی نبوده و با چالش‌هایی همچون قرار گرفتن در جایگاه واقعی خود در اقتصاد ملی، ایجاد توان رقابتی با بخش خصوصی، بهره‌گیری از فرصت‌های سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، گسترش صادرات و حضور در بازارهای بین‌المللی و... روبرو می‌باشد. در این میان نقش کارآفرینی و وجود کارآفرینان در این بخش می‌تواند تعیین‌کننده باشد چرا که بر اساس نظر اقتصاددانان، کارآفرینی موتور رشد اقتصاد تعبیر می‌شود. بنا به تعریف، تعاون در اصل به معنای یاری رساندن و همکاری چند نفر است که دارای نیاز مشترک و نیز مشارکت اجتماعی و عمومی برای رفع آن می‌باشند و اهدافی چون رفاه اجتماعی، توسعه، عدالت اجتماعی، تعالی ارزش‌های اخلاقی، جلوگیری از سودجویی مفرط و بهبود شرایط زندگی را دنبال می‌کند. شرکت تعاونی نیز سازمانی مرکب از اشخاصی است که به طور داوطلبانه و به منظور وصول به هدف یا اهداف مشترکی دور هم جمع شده و یک سازمان اجتماعی - اقتصادی را که بر اساس دموکراسی اداره می‌شود، تشکیل می‌دهند.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، کارآفرین، تعاون، شرکت تعاونی

ویژگی‌های کارآفرینان موفق در بخش تعاون

ناصر صدقی بوکانی^۱ - یوسف محمد کریمی^۲

۱- کارشناس ارشد تحقیقات آموزشی و ریاست دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوکان

iau-boukanacir@iau-boukan.ac.ir

۲- کارشناس ارشد مدیریت صنعتی و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوکان

y.mk۹۵۴@Gmail.com

چکیده:

کارآفرینی مفهومی است که تاکنون از دیدگاه‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته است و همه بر این باورند که کارآفرینی (Entrepreneurship) موتور محرکه توسعه تکنولوژی و اشتغال مولد است. در حالی که در کشور ما به اشتباه این مفهوم صرفاً با اشتغال‌زایی مترادف شده و فقط برای حل مشکل اشتغال به سمت کارآفرینی پیش می‌رویم.

کارآفرینی عبارت است از فرایند خلق چیزی جدید و پذیرش مخاطرات و سود حاصل از آن. به عبارت دیگر، کارآفرینی فرایند خلق چیزی جدید و باارزش است که با اختصاص زمان و تلاش لازم و در نظر گرفتن ریسک‌های مالی، روانی و اجتماعی و رسیدن به رضایت فردی و مالی و استقلال به ثمر می‌رسد و کارآفرین کسی است که عمدتاً به منظور کسب سود و رشد، کسب و کاری را تاسیس و اداره می‌کند که مشخصات اصلی آن نوآوری و مدیریت استراتژیک است.

از آنجا که فعالیت کارآفرینان برای رشد اقتصادی خیلی اهمیت دارد بنا بر این، محققان در پی این هستند که بفهمند چه عواملی به موفقیت کارآفرینان به ویژه در بخش تعاون کمک می‌کند. در تحقیق حاضر سعی خواهد شد تا با دریافت نظرات کارآفرینان موفق بخش تعاون در سطح استان آذربایجان غربی و صاحب نظران در امر کارآفرینی در سطح مراکز علمی و دانشگاهی کشور، به شناسایی عوامل موثر در موفقیت کارآفرینان پرداخته شود.

کلید واژه‌ها:

کارآفرینی، کارآفرین